

Interdepartementale Commissie
voor Duurzame Ontwikkeling

Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling 2021-2026

Rapport van de leden van de Interdepartementale Commissie
voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO)

www.duurzameontwikkeling.be

Januari 2025

Inhoudstafel

Voorwoord	2
Inleiding	3
1. De rode draden doorheen het FPDO 2021-2026	4
2. De actoren van het FPDO	5
3. De uitwerking van het FPDO 2021-2026	6
4. Follow-up van de uitvoering van het FPDO 2021-2026	8
Het FPDO 2021-2026	9
1. Het FPDO als drijvende kracht voor de federale strategie duurzame ontwikkeling	9
2. Het FPDO, een antwoord op de verbintenissen van de federale overheid en op maatschappelijke aandachtspunten	11
3. Bijdrage van het FPDO aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's/SDG's)	13
4. Bijdrage van het FPDO aan de Langetermijnvisie voor Duurzame Ontwikkeling (LTV)	17
De balans van het FPDO 2021-2026	19
1. De implementatie van het FPDO door elke federale overheidsdienst	19
2. Implementatie van het FPDO per thema	74
3. Maatregelen van het FPDO die zonder gevolg zijn gebleven of zijn achterhaald	89
4. Organisatie van de opvolging van het FPDO 2021-2026 tot de aanname van het volgende plan	89
Het DO-beleid van de federale overheidsdiensten	91
1. De strategische aanpak van de federale overheidsdiensten inzake integratie en implementatie van het FPDO	91
2. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en de Langetermijnvisie as kompas	95
Vooruitzichten	116
1. De Top van de Toekomst	116
2. De SDG's waarop de opvolgindicatoren van toepassing zijn	117
3. De volgende FPDO in het licht van de aanbevelingen	122
Lijst met afkortingen	129
Bijlage: Het FPDO 2021-2026 – Richtlijnen en interdepartementale acties in detail	130

Voorwoord

Sinds 1 oktober 2021 beschikt België opnieuw over een Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

Na een jarenlange onderbreking heeft de federale regering het derde Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling aangenomen, waarmee één van de belangrijkste onderdelen van de wet van 5 mei 1997 inzake de coördinatie van het federale beleid voor duurzame ontwikkeling nieuw leven werd ingeblazen.

Volgens deze wet moet binnen twaalf maanden na de installatie van een nieuwe regering, voortvloeiend uit de volledige hernieuwing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling worden vastgesteld. Dit plan wordt gebaseerd op het federaal rapport voor duurzame ontwikkeling, dat wordt opgesteld door de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau.

Het Federaal Plan heeft als doel de maatregelen op federaal niveau vast te leggen om zowel de internationale en Europese verbintenissen – waaronder Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de Sustainable Development Goals (SDG's) – als de federale langetermijnvisie voor duurzame ontwikkeling te realiseren.

De voorbereidingen voor een nieuw federaal plan zijn inmiddels gestart binnen de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Het opstellen van zo'n plan vergt immers veel tijd, inspanning en afstemming. Voor de ICDO, die verantwoordelijk is voor het opstellen van het voorontwerp van plan, is het belangrijk dat bij de start van een nieuwe regering een snelle politieke beslissing wordt genomen die richting geeft en het ambitieniveau ervan vastlegt. De ICDO zal hiertoe aan de nieuwe regering de nodige voorstellen doen, met het oog op een efficiënt, kwalitatief en breed gedragen proces dat tijdig resulteert in een nieuw en impactvol federaal plan.

Het rapport dat nu voor u ligt, heeft betrekking op het lopende Federaal Plan. Dit rapport, opgesteld door de leden van de ICDO, verschijnt 18 maanden voor het einde van de huidige looptijd (30 september 2026, aangezien een plan een looptijd van vijf jaar kent). Het beschrijft, zoals de wet van 5 mei 1997 voorziet, hoe de federale overheidsdiensten, die lid zijn van de ICDO, het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling en de maatregelen uit het huidige federaal plan hebben uitgevoerd.

Ik wens u veel leesgenot met dit rapport.

Dieter Vander Beke

Voorzitter van de ICDO

Inleiding

Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) staat centraal in de federale strategie inzake duurzame ontwikkeling en vormt de drijvende kracht ervan. Het omvat immers, per cyclus van vijf jaar, de acties en maatregelen die op federaal niveau moeten worden genomen om enerzijds een deel van de internationale en Europese verplichtingen en anderzijds de doelstellingen van de federale langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling na te komen.

De [wet van 5 mei 1997](#) organiseert de cyclus voor het uitwerken van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) en legt vast dat de regering het binnen twaalf maanden na haar aantreden moet goedkeuren, voor de duur van de legislatuur.

Ontwikkelingscyclus van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO)

De acties van het FPDO worden uitgevoerd door de federale administraties en worden voortdurend geëvalueerd door de Task Force Duurzame Ontwikkeling (TFDO) van het Federaal Planbureau. Het FPDO 2021-2026 is op 1 oktober 2021 door de regering goedgekeurd. Het telt 239 maatregelen die in juni 2024 al zijn geanalyseerd in het FPB-rapport "[De SDG's tegen 2030 realiseren: de tijd dringt. Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2024](#)".

Met nog maar enkele maanden te gaan voor de start van een nieuwe legislatuur en een nieuwe cyclus, vervult de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) haar rapporterende rol door de publicatie van dit document, dat het [lopende Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling](#) afsluit. In het hoofdstuk over hoe het staat met het FPDO, stelt dit rapport de stand van zaken voor i.v.m. de implementatie van de acties die

door de federale overheidsdiensten zijn ondernomen om, zoals reeds vermeld, een antwoord te bieden:

- Enerzijds op de 17 doelstellingen en 169 subdoelstellingen van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling, sinds de inwerkingtreding ervan op 1 januari 2016. Het gaat om de [Sustainable Development Goals](#) (SDG) of de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD) van de Verenigde Naties;
- Anderzijds op de doelstellingen die zijn vastgelegd in de [Langetermijnvisie](#), die 15 thema's en 55 doelstellingen omvat die de federale regering tegen 2050 nastreeft in haar beleid.

1. De rode draden doorheen het FPDO 2021-2026

Het FPDO dat nog loopt, heeft zich bij wijze van rode draad meer bepaald toegelegd op het creëren van synergieën tussen de federale instellingen. De federale overheidsdiensten zijn immer verantwoordelijk voor het ontwikkelen van beleid binnen hun bevoegdheidsdomein om hun opdrachten te vervullen. Elk van hen heeft een rol te spelen in het halen van de SDG's. De bedoeling is dat het FPDO hun acties ter zake coördineert. Het bevat richtsnoeren die van toepassing zijn op alle federale overheidsdiensten en samenwerkingsacties tussen de federale departementen. De toegevoegde waarde van deze samenwerking ligt in het feit dat zij het mogelijk maakt synergieën en transversale beleidsmaatregelen uit te voeren en een aanvulling vormt op het sectorale beleid dat soms in silo's wordt ontwikkeld.

Een andere rode draad is mainstreaming van de SDG's in alle federale bevoegdheden aanmoedigen, ze centraal plaatsen in het overheidsoptreden en ze gebruiken om een transformatief beleid te ontwikkelen ter verwezenlijking van de ambities van het programma voor duurzame ontwikkeling tegen 2030.

De crisis als gevolg van de COVID-19-pandemie herinnert ons eraan dat de volledige uitvoering van Agenda 2030 en de SDG's van cruciaal belang is om de veerkracht van onze samenlevingen te versterken en ons voor te bereiden op mogelijke toekomstige schokken. Het FPDO baseert zich op verschillende evaluaties van de situatie, waardoor de prioritaire lijnen konden worden bepaald. Maar alvorens ze in het plan op te nemen, hebben de experts van de federale administratie tijd uitgetrokken om ze te toetsen aan de verwachtingen van de belanghebbenden om de perceptie van de relevantie van de belangrijkste aandachtspunten voor alle publieke en private actoren in de samenleving te toetsen.

De voorgestelde acties houden ook rekening met het principe "Leave No One Behind" en met de gendergelijkheid die Agenda 2030 eveneens vooropstelt. Het Plan gaat dus uit van een intersectionale benadering om rekening te houden met de situatie van de kwetsbaarste doelgroepen. De basisprincipes van Agenda 2030 die België intern nastreeft, zoals "niemand achterlaten" en de transitie naar een duurzame, koolstofarme economie, vormen overigens eveneens een leidraad voor het beleid op het internationale toneel.

Dit FPDO vormt een aanvulling op de vele bestaande of toekomstige thematische plannen. Dit verklaart waarom het niet in detail ingaat op bepaalde thema's die gewoonlijk verband houden met de aandachtspunten van duurzame ontwikkeling.

2. De actoren van het FPDO

- A. **De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO)** is een van de vier federale actoren die zijn opgericht door de [wet van 5 mei 1997](#) betreffende de coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling. Deze wet vertrouwt de commissie als taak toe het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling voor te bereiden en te coördineren, en toezicht te houden op de acties van de federale overheidsdiensten ter zake.

Ze krijgt bij wet eveneens de taak:

- Aan het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) pistes te suggereren en aan het Federaal Planbureau (FPB) thema's voor te stellen in het kader van hun takenpakket zoals vastgelegd in de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, gewijzigd door de wet van 30 juli 2010 en die van 15 januari 2014, en toezien op de goede afwikkeling ervan;
- Coördinatie van het verslag van de leden, dat ze moeten opstellen 18 maanden voor het einde van het lopende Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO);
- Het voorontwerp van FPDO en het ontwerp van FPDO voor te bereiden;
- Een voorstel te formuleren aangaande de modaliteiten van de volksraadpleging over het voorontwerp van FPDO.

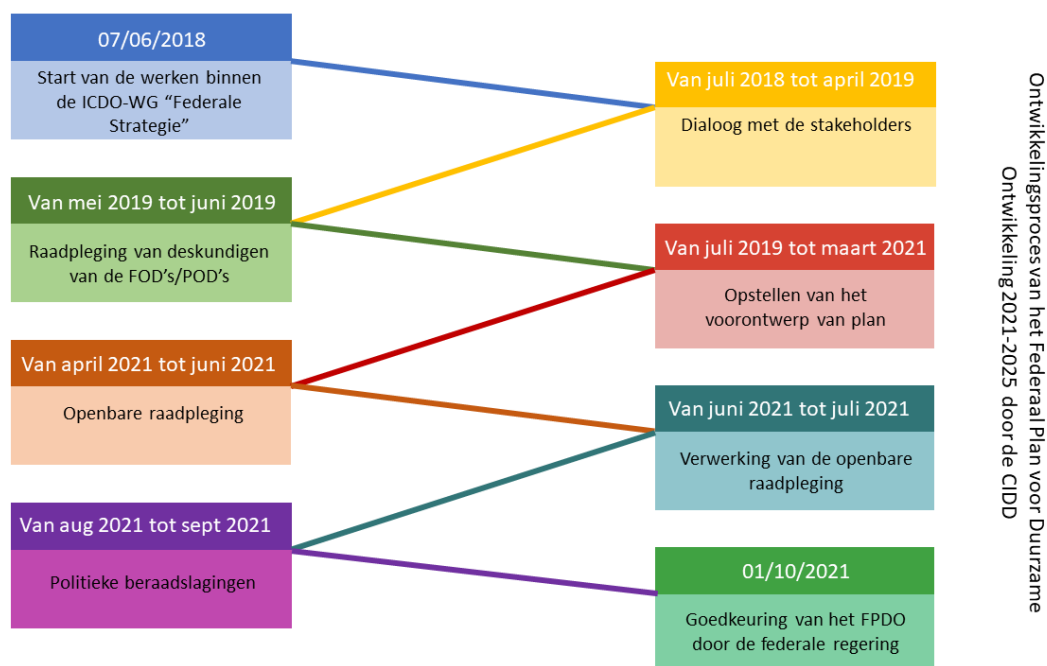
Het ontwerpplan werd uitgewerkt door de werkgroep "Federale Strategie" van de ICDO, die experts van de federale overheidsdiensten en het Federaal Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) samenbrengt.

- B. **De vijftien federale overheidsdiensten**, met inbegrip van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO), dragen bij aan en spelen een rol in het FPDO. Ze zijn betrokken bij alle fasen van de uitwerking van het FPDO, van het afbakenen van de voornaamste thema's tot de selectie van de te verwezenlijken acties en de te halen doelstellingen. Ook staan ze in voor de uitvoering van de acties van het FPDO.
- C. Talrijk zijn de **belanghebbenden** die tijdens het uitwerken van het FPDO moeten worden betrokken. Een nauwkeurige beschrijving van de mogelijkheden voor dialoog met belanghebbenden wordt uiteengezet op pagina's 16 tot 18 van het FPDO 2021-2026. Deze belanghebbenden zijn divers van aard:
- adviesorganen, zoals de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO), de

Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en de Hoge Raad voor Zelfstandigen en KMO's (HRZKMO);

- actoren uit het maatschappelijk middenveld: ondernemingen, vakbonden, niet-gouvernementele organisaties en specifieke organisaties die verband houden met duurzame ontwikkeling (hoger onderwijs, enz.);
- specifieke diensten, zoals het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting;
- de hele bevolking, tijdens de openbare raadpleging van 9 april 2021 tot 8 juni 2021.

3. De uitwerking van het FPDO 2021-2026

De uitwerking van het FPDO 2021-2026 nam iets meer dan drie jaar in beslag, van de eerste vergadering van de werkgroep "Federale strategie" van de ICDO tot de goedkeuring van het plan door de regering.

1. Start van de werkzaamheden in de WG "federale strategie": De werkgroep hield zijn eerste vergadering op 7 juni 2018 om de voorbereidende werkzaamheden aan te vatten
2. Dialoog met de belanghebbenden:
 - Juli 2018: Start van de dialoog met 46 adviesorganen;
 - December 2018: Start van de dialoog met maatschappelijk middenveld;
 - Januari 2019 tot maart 2019: Dialoog met de federale overheidsdiensten om hun reacties te verzamelen op de thema's en actiepunten die door de belang

hebbenden zijn geïdentificeerd;

- April 2019: Dialoog met alle belanghebbenden.

3. Raadpleging van de deskundigen van de FOD's en de POD's: Van mei 2019 tot juni 2019 zijn de deskundigen van de federale overheidsdiensten geraadpleegd over de lijst van prioritaire thema's die aan het einde van de vorige fasen werden geselecteerd.

4. Voorbereiding van het voorontwerp van het plan

- Van juli 2019 tot december 2019: Afwerking van een vijftigtal actiefiches;

- Van januari 2020 tot april 2020: Collectieve besprekingen van de fiches;

- Van april 2020 tot juli 2020: Opstelling van de 1ste versie van het voorontwerp;

- Van oktober 2020 tot december 2020: Bijwerken van de tekst binnen de WG

"federale strategie";

- Januari 2021: Goedkeuring van het voorontwerp in plenaire zitting van de ICDO;

- Februari 2021: Verzending van het voorontwerp naar de minister voor Duurzame Ontwikkeling;

- Maart 2021: De federale regering neemt akte van het voorontwerp van het plan.

5. Raadpleging van de bevolking:

- 17 maart 2021: Publicatie van het koninklijk besluit betreffende de openbare raadpleging over het voorontwerp van het plan in het Belgisch Staatsblad;

- Van 9 april 2021 tot 8 juni 2021: Het voorontwerp van het plan wordt aan openbare

raadpleging onderworpen. Namens de Ministerraad legde de minister belast met duurzame ontwikkeling het voorontwerp gelijktijdig voor aan de Wetgevende Kamers, aan de Raden en aan de Regeringen van de Gewesten en de Gemeenschappen. Er is een verzoek om advies gestuurd naar de FRDO en er zijn brieven

gestuurd naar de belangrijkste federale raden (CRB, NAR, HRZKMO), alsook naar meerdere organisaties die verbonden zijn aan bepaalde doelgroepen die niet of weinig vertegenwoordigd zijn in

de klassieke instanties. Voor hen

werd op 29 april een informatiesessie georganiseerd, die werd bijgewoond door 50 deelnemers. Er werd eveneens een mededeling voor het grote publiek

verspreid via de website www.duurzameontwikkeling.be, waar

deelnemers aan de openbare raadpleging het antwoord

formulier konden downloaden;

- Van juni 2021 tot juli 2021: Verwerking van de openbare raadpleging en opname van amendementen in de tekst naar aanleiding van deze raadpleging. 17 burgers, 22 organisaties, 6 adviesraden en 1 gewest hebben hun zienswijze kenbaar gemaakt. Deze adviezen werden uitgesplitst in meer dan 650 opmerkingen en door de experts van de ICDO geanalyseerd om het ontwerpplan te formuleren.

6. Goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling:

- Van augustus 2021 tot september 2021: Politieke beraadslagingen over het ontwerpplan.
- 1 oktober 2021: Goedkeuring door de regering en start van de uitvoering van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

Dit proces wordt in detail uitgelegd in het hoofdstuk "Proces voor de opmaak van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling" in de volledige versie van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (pagina's 16 tot 18).

4. Follow-up van de uitvoering van het FPDO 2021-2026

Zoals voorzien in de wet, wordt de uitvoering van het FPDO onderworpen aan twee rapporten binnen de ICDO:

- Door middel van het jaarlijks activiteitenverslag zal de ICDO een update geven over de stand van zaken met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de maatregelen. Dit verslag wordt naar de voornaamste federale adviesraden gestuurd. Eenmaal per jaar wordt een balans voorgesteld aan de Ministerraad, aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en aan de FRDO;
- De leden van de ICDO moeten daarnaast achttien maanden voor het einde van het huidige plan verslag uitbrengen over het beleid inzake duurzame ontwikkeling en over de uitvoering van het FPDO in de federale overheidsadministraties en -instellingen die zij vertegenwoordigen. In het verslag wordt ook uiteengezet hoe het plan voor de rest van de betrokken periode zal worden uitgevoerd. Het gaat om het voorliggende rapport.

Zoals hierboven vermeld, wordt de uitvoering van het FPDO ook geanalyseerd door de Task Force DO van het Federaal Planbureau in de 15 maanden die voorafgaan aan het einde van de cyclus. De analyse ervan is gepubliceerd in juni 2024.

Het FPDO 2021-2026

De Ministerraad heeft het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO) goedgekeurd op 1 oktober 2021, binnen de wettelijk bepaalde periode van 12 maanden na de installatie ervan. Deze goedkeuring heeft de federale instellingen dan ook een beleidskader gegeven dat gebaseerd is op de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's).

Hoewel het gaat om een wettelijke verplichting krachtens de wet van 5 mei 1997, dateerde het vorig federaal plan van de periode 2004-2008 en werd het verlengd tot 2012. Sindsdien was er geen nieuw plan goedgekeurd door de federale regering.

In een persbericht minister Zakia Khattabi voor duurzame ontwikkeling verklaarde: *"Het verheugt mij dat de situatie vandaag eindelijk wordt rechtgezet. Wij moeten absoluut op ons niveau kunnen bijdragen aan een versnelde implementatie van duurzame oplossingen voor de grote uitdagingen waarmee de wereld geconfronteerd wordt."*

De federale administraties hebben tijdens deze onderbreking van tien jaar niet stilgezeten op het vlak van duurzame ontwikkeling. Die heeft hun echter een referentiekader ontnomen voor het delen van een gemeenschappelijke visie op de prioritaire aandachtspunten voor economie, milieu en maatschappij. De goedkeuring van dit nieuwe plan heeft dus gediend als kompas voor alle federale overheidsdiensten.

1. Het FPDO als drijvende kracht voor de federale strategie duurzame ontwikkeling

Om de twee à drie jaar publiceert het Federaal Planbureau (FPB) een federaal rapport over duurzame ontwikkeling. De editie 2019 van dit rapport had als titel ["Welke prioriteit voor een duurzame ontwikkeling?"](#). Ze analyseert 51 indicatoren aan de hand waarvan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's/SDG's) gevolgd worden. Het FPB stelt vast dat zonder nieuwe maatregelen veel van deze doelstellingen niet zullen worden gehaald. Het formuleert zeven aanbevelingen:

1. De SDG's vertalen in precieze en concrete doelstellingen voor België.
2. De impact van beleid dat in voorbereiding is op alle SDG's analyseren.
3. **Een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling goedkeuren en uitvoeren.**
4. De SDG's integreren in politieke verklaringen zoals regeringsverklaringen en algemene beleidsnota's.
5. De SDG's meenemen in de parlementaire debatten.
6. De interfederale samenwerking op het vlak van duurzame ontwikkeling nieuw leven inblazen.
7. Het aantal werkstromen van de nationale strategie voor duurzame ontwikkeling vergroten en ze evalueren.

In december 2019 laat de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) daarover in zijn [advies over het Federaal Rapport inzake Duurzame Ontwikkeling 2019](#) aan duidelijkheid niet te wensen over:

"Een ander instrument waarover de regering beschikt om tot een effectief duurzaam ontwikkelingsbeleid te komen, is het federaal plan duurzame ontwikkeling. In de visie van de wet duurzame ontwikkeling vormt dit plan de hoeksteen van het duurzame ontwikkelingsbeleid van de regering, en een leidraad voor een transversale toekomstgerichte aanpak die in de diverse beleidsnota's en programma's van de administratie vertaald dient te worden. De FRDO heeft in verschillende adviezen betreurd dat de vorige regeringen nagelaten hebben een nieuw federaal plan duurzame ontwikkeling goed te keuren (het laatste plan dateert van 2004-2008).

De raad vraagt dat het wettelijk kader voor het beleid duurzame ontwikkeling in lijn wordt gebracht met de nieuwe internationale beleidscontext van de SDGs en dat op de manier die het meest efficiënt is en snel tot resultaten kan leiden. Dit alles betekent dat de federale strategie duurzame ontwikkeling wordt aangepast en versterkt in functie van dat nieuwe SDG-kader en dat er een geloofwaardige nationale strategie (zie verder) komt. In die zin opgewaardeerd kan een nieuw federaal plan duurzame ontwikkeling de beste invulling vormen van de nood aan een omvattend beleidsplan dat de implementatie van de SDGs door het federale bestuursniveau garandeert."

In juni 2020 pleit de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) in zijn [advies over het herstelbeleid van de federale regering](#) opnieuw voor een federale strategie voor duurzame ontwikkeling op basis van de SDG's:

"Op dit punt dienen de betrokken regeringen duidelijk te maken dat zij kiezen voor een structureel proces van duurzame ontwikkeling (in EU-en mondiaal verband) die gebaseerd is op de evolutie van de wetenschappelijke kennis. Dat moet het volgende garanderen:

- het in acht nemen van de grenzen van het leefmilieu en de wil om de klimaatveranderingen te bestrijden, volgens het principe van de gemeenschappelijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid;*
- de energiebevoorradingszekerheid, zowel voor de consumenten als voor het hele land;*
- een performante economie die het concurrentievermogen van onze ondernemingen verzekert;*
- sociale rechtvaardigheid en een rechtvaardige transitie, die zich houdt aan de vijf pijlers ervan: sociale dialoog, jobcreatie (investeringen, R&D, innovatie), vorming en competenties, respect voor mensen-en arbeidsrechten en een georganiseerde en krachtige sociale bescherming;*
- de coherentie van de beleidslijnen inzake klimaat en duurzame ontwikkeling, waarbij erop wordt toegezien dat de transitie in België niet ten koste gaat van de duurzame ontwikkeling van de ontwikkelingslanden.*

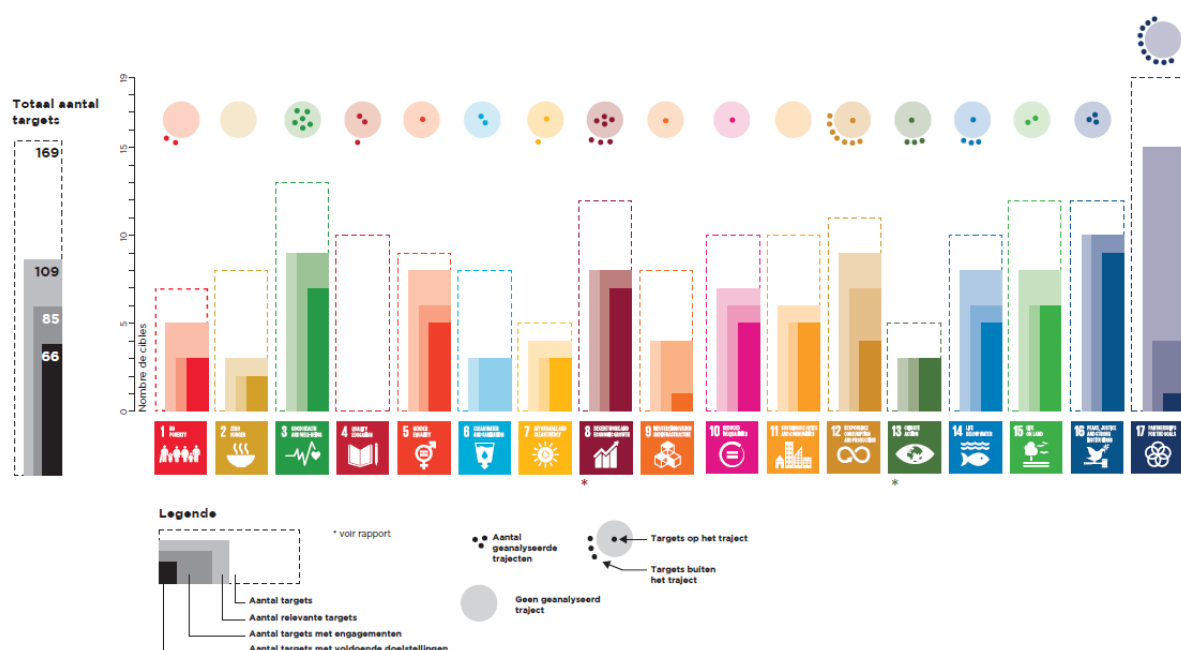
De raad is ervan overtuigd dat het afgesproken kader van de SDG's in dit verband een belangrijke hefboom kan zijn voor transformationeel beleid en vraagt van de betrokken regeringen de nodige garanties voor deze systemische aanpak via een transparante en gecoördineerde implementatiestrategie van de SDG's."

2. Het FPDO, een antwoord op de verbintenissen van de federale overheid en op maatschappelijke aandachtspunten

Om body te geven aan het FPDO 2021-2026 heeft de werkgroep "Federale Strategie" van de ICDO rekeninggehouden met de inbreng van talrijke belanghebbenden, waaronder die van de FRDO. Naast talrijke thematische adviezen (circulaire economie, vervoer, het Nationaal Energie- en Klimaatplan, geprogrammeerde veroudering, enz.) heeft de FRDO eerder transversale adviezen uitgebracht ter attentie van de regeringscoalitie, die op 30 september 2020 haar regeerakkoord heeft gepubliceerd.

De werkgroep van de ICDO heeft zijn werkzaamheden trouwens kunnen baseren op twee studies die in opdracht van het FIDO zijn verricht en waarin de kloof werd beoordeeld tussen de 169 doelstellingen van de SDG's en de verbintenissen die de federale overheid om bij te dragen tot de verwezenlijking ervan.

De [eerste studie](#), verwezenlijkt in 2017, toonde aan dat de federale overheid weliswaar strategische maatregelen heeft genomen voor de meeste SDG's maar dat die helaas niet volstaan. De gebieden armoede (SDG 1), verantwoorde consumptie en productie (SDG 12), klimaat (SDG 13), zeeën en oceanen (SDG 14) en partnerschappen (SDG 17) zijn de belangrijkste stiefmoederlijk behandelde aspecten van het federale beleid. De federale overheid onderscheidt zich daarentegen positief op het gebied van gezondheid (SDG 3) en zoet water (SDG 6).

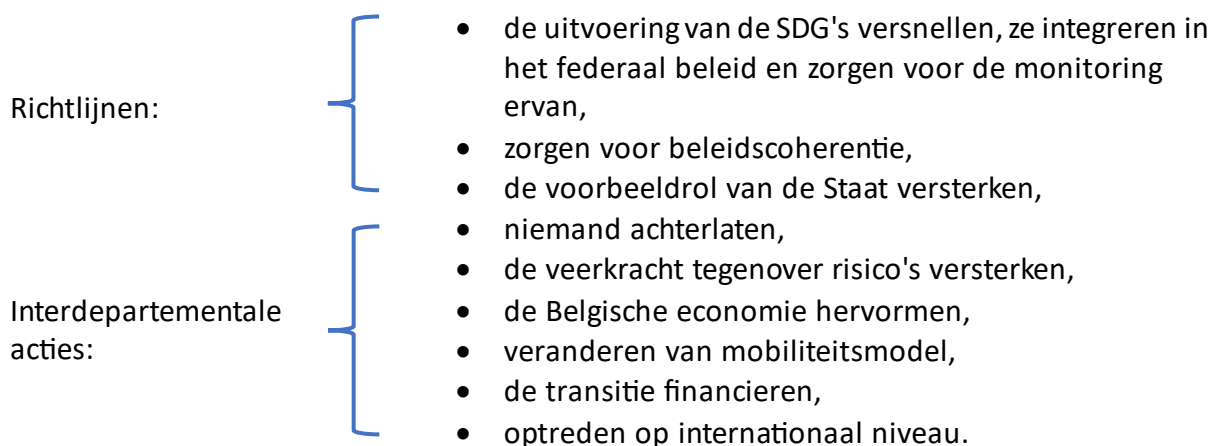

De [tweede studie](#), verwezenlijkt in 2021, nodigt de federale regering eveneens uit extra inspanningen te leveren en haar beleidsprioriteiten bij te stellen om de overblijvende kloven voor bepaalde SDG's (of subdoelstellingen) te overbruggen. Zij formuleerde in hoofdzaak de volgende commentaren:

- Voor de subdoelstellingen 2.1, 2.4, 2.a, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.8, 3.b, 4.1, 4.2, 5.5, 6.1, 6.2, 6.3 (=6.6), 7.1, 7.3, 8.7, 8.8, 9.1, 9.4, 9.b, 11.1, 11.2, 11.5, 11.6, 12.4, 12.5, 12.7, 12.b, 12.c, 13.1, 13.2, 14.1, 14.4, 14.7, 14.b, 15.1, 17.2 et 17.13 zijn bijkomende inspanningen vereist. De studie beveelt aan zich toe te spitsen op de daarvoor reeds vastgelegde doelstellingen.
- De subdoelstellingen 2.c, 6.4, 6.5, 8.1, 8.2, 10.1, 10.4, 11.4, 13.a, 17.3, 17.10, 17.16, 17.18 et 17.19 zijn bereikt, maar (jaarlijkse) follow-up is aanbevolen.
- Voor de subdoelstellingen 4.3 en 4.5 is het doel in juridische zin gehaald, maar de eventuele maatschappelijke obstakels voor toegang tot onderwijs blijven een voorwerp van bezorgdheid. Ook subdoelstelling 4.7 is beleidsmatig gehaald, maar het valt nog na te gaan of dit zich ook vertaalt in opgedane kennis en vaardigheden van de leerlingen.
- Subdoelstellingen 5.1, 5.2, 5.3 en 5.6 zijn in juridische zin gehaald, maar de praktijk toont aan dat daar in werkelijkheid niets van aan is: er is nog steeds discriminatie (5.1), geweld tegen vrouwen en meisjes komt nog altijd voor (5.2), vrouwenbesnijdenis en gedwongen huwelijken blijven problematisch in België (5.3) en de maatschappelijke barrières kunnen toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg verhinderen (5.6). Op deze doelstellingen dient dus blijvend ingezet te worden. Subdoelstellingen 5.1 en 5.2 zullen in de praktijk wellicht nooit volledig gehaald worden.
- Subdoelstelling 7.2 is weliswaar nog niet bereikt, maar we zijn op de goede weg om er tegen 2030 te geraken.
- Voor enkele onderdelen van subdoelstelling 3.5 en voor subdoelstellingen 3.9, 10.c, 12.3, 17.14 werden geen gegevens aangetroffen. De studie beveelt daarom aan gegevens over deze doelstellingen te verzamelen.
- Met betrekking tot subdoelstelling 14.1 zijn de gegevens afkomstig van het Belgian Marine Data Centre. De studie beveelt aan deze gegevens toegankelijker en gebruiksvriendelijker te maken.
- Voor subdoelstelling 15.5 zullen nieuwe gegevens beschikbaar zijn in 2024 (zesjaarlijkse herziening), dus voor de evaluatie ervan moet geduld worden geoefend.
- Subdoelstelling 15.7 lijkt te zijn gehaald, maar het moet worden opgemerkt dat een bedreigde soort die compleet verdwijnt (wat nefast is) plots niet meer meetelt. Het is goed dat wie de cijfers onderzoekt dit beseft.
- Kleine inspanningen zijn nog vereist om subdoelstellingen 16.3 en 16.5 te halen. Met betrekking tot subdoelstelling 16.4 zijn er te weinig beschikbare gegevens. Het is dus raadzaam betere gegevens te verzamelen, wat bepaalde inspanningen zal vergen.
- Voor subdoelstelling 16.7 blijkt het resterende punt een niet gehaalde drempelwaarde betreffende het aandeel van personen met een handicap op de arbeidsmarkt. In theorie is de gelijke toegang verzekerd.

- Subdoelstellingen 16.1, 16.2, 16.6, 16.8, 16.9, 16.10, 16.a en 16.b zijn gehaald, maar het volgende wordt aanbevolen: blijvende opvolging in de praktijk en waakzaamheid met betrekking tot het juridisch aspect (de verworven vrijheden mogen er niet opnieuw op achteruitgaan). In de praktijk zullen subdoelstellingen 16.1 en 16.2 wellicht nooit volledig gehaald worden.

Het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2021-2026 bevat dus acties die worden gedragen door de federale overheidsdiensten om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties en van de Langetermijnvisie te verwezenlijken. Het is erop gericht zoveel mogelijk op koers te blijven voor de subdoelstellingen die de goede kant op gaan en het traject te corrigeren voor subdoelstellingen die inspanningen vereisen. Door middel van interdepartementale richtlijnen en acties formuleert het voorstellen:

In bijlage 1 bij dit rapport vindt u de details over de richtlijnen en interdepartementale acties die de basis vormen voor het FPDO 2021-2026.

3. Bijdrage van het FPDO aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Dit derde Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling is, zoals we al zeiden, cruciaal omdat het een belangrijke basis vormt voor de bijdrage van de federale regering aan de uitvoering van Agenda 2030 en de verwezenlijking van de SDG's tegen 2030.

Enerzijds voorziet het in een reeks specifieke maatregelen om toe te zien op de uitvoering van de SDG's binnen de federale instellingen. Anderzijds specificeert het hoe bepaalde maatregelen bijdragen aan de SDG's.

Om een doeltreffend monitoringsysteem voor de het FPDO op te zetten, hebben de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau en het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) een methodologie en een monitoringtabel uitgewerkt waarin de acties worden opgesplitst in maatregelen. Uiteindelijk resulteerde deze opsplitsing voor alle acties in het FPDO 2021-2026 in een lijst met 239 maatregelen waartoe de federale overheidsdiensten zich mee hebben verbonden.

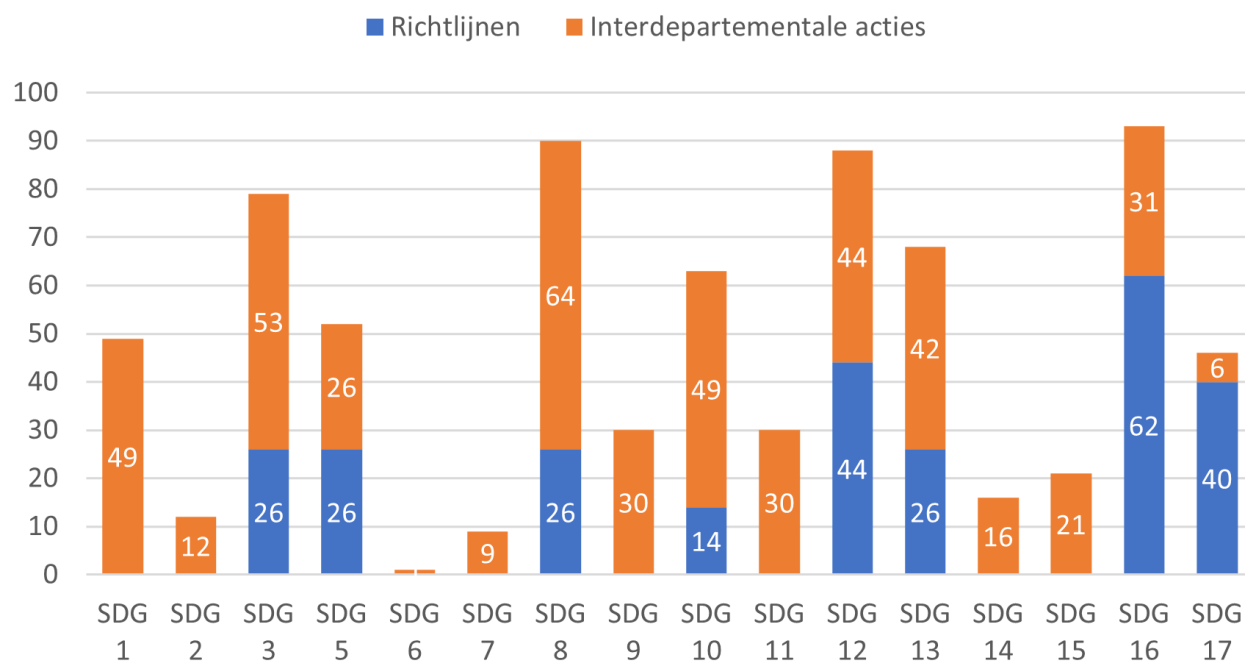
Ter herinnering: de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's) werden in september 2015 goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, waarvan België lid is. Tegen 2030 moeten 17 SDG's, die gekoppeld worden aan 169 subdoelstellingen of targets, een actieplan vormen om de mensheid te bevrijden van armoede en de planeet weer het pad richting duurzaamheid te brengen. De 17 SDG's zijn:

U vindt hierover meer informatie op de website www.sdgs.be.

De grafiek hierna geeft een kwantitatief overzicht van het aantal maatregelen (richtlijnen + interdepartementale acties) van het FPDO per SDG, waarbij in gedachten moet worden gehouden dat **de meeste maatregelen tegelijkertijd aan meerdere SDG's bijdragen**.

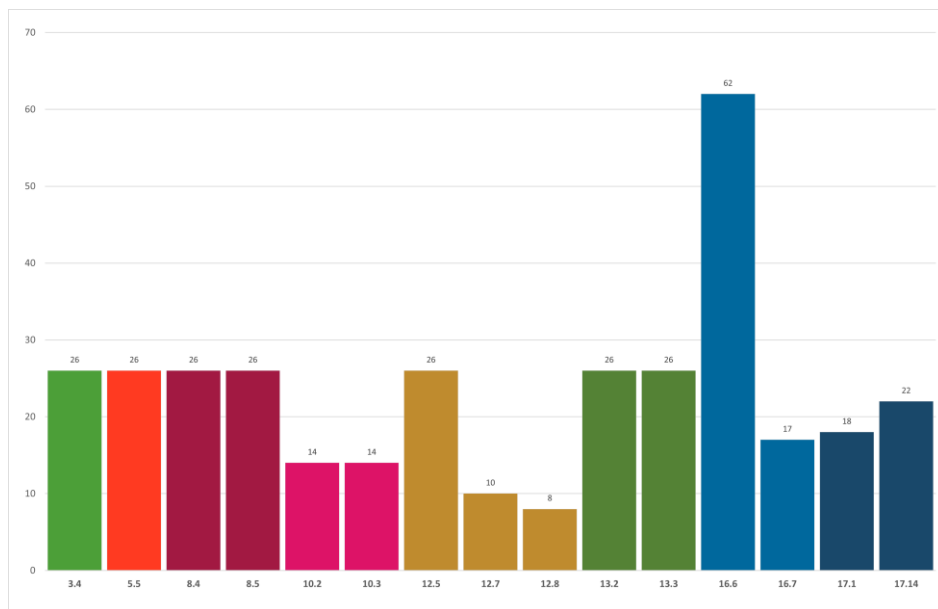
AANTAL FPDO-MAATREGELEN PER SDG

Zoals te zien is, bevat het FPDO geen enkele maatregel die verband houdt met SDG 4 – Verzekeren van gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorderen van levenslang leren voor iedereen. Dat is te rechtvaardigen door het feit dat de federale overheid geen bevoegdheid heeft op dit gebied, waarvoor de Gewesten en Gemeenschappen bevoegd zijn.

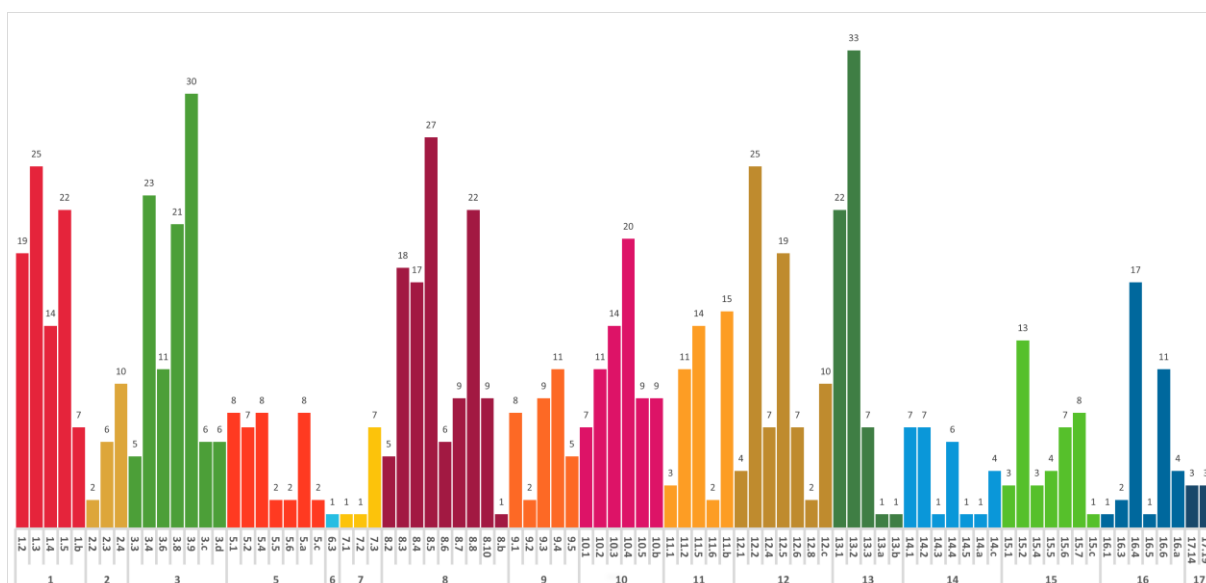
De grafiek hierna geeft een kwantitatief overzicht van de bijdrage van de maatregelen van de richtlijnen van het FPDO aan de SDG-subdoelstellingen, waarbij in gedachten moet worden gehouden dat **de meeste maatregelen tegelijkertijd aan meerdere subdoelstellingen bijdragen**. De richtlijnen van het FPDO omvatten 77 maatregelen die van toepassing zijn voor alle federale overheidsdiensten.

Aantal maatregelen volgens de richtlijnen van het FPDO per SDG subdoelstelling

Ten slotte geeft de grafiek hierna een kwantitatief overzicht van de bijdrage van de maatregelen van de interdepartementale acties van het FPDO aan de SDG-subdoelstellingen, waarbij in gedachten moet worden gehouden **dat de meeste maatregelen tegelijkertijd aan meerdere subdoelstellingen bijdragen**. De interdepartementale acties omvatten 162 maatregelen die vallen onder partnerschappen tussen federale overheidsdiensten en soms ook met andere federale instellingen.

Aantal maatregelen voortvloeiend uit interdepartementale acties van het FPDO per SGG-subdoelstelling

4. Bijdrage van het FPDO aan de Langetermijnvisie voor Duurzame Ontwikkeling (LTV)

Dit derde Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling vormt de omzetting van de bijdrage van de federale regering aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de Langetermijnvisie (LTV) voor duurzame ontwikkeling, net zoals het de verbintenis van België om de SDG's van de Verenigde Naties te halen wil naleven.

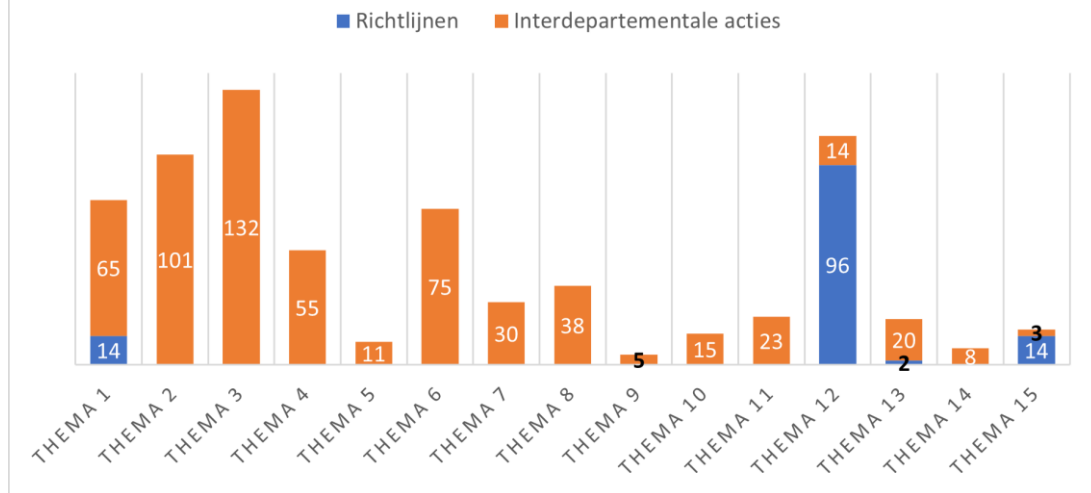
Ter herinnering: [het koninklijk besluit van 18 juli 2018 houdende vaststelling van de federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling](#) identificeert 15 thema's en 55 doelstellingen tegen 2050. De 15 thema's zijn:

1. Sociale cohesie en de strijd tegen bestaansonzekerheid
2. Gezondheid
3. Werkgelegenheid
4. Consumptie- en productiepatronen
5. Energie
6. Mobiliteit en Vervoer
7. Voeding
8. Klimaatverandering
9. Natuurlijke hulpbronnen
10. Buiten- en binnenlucht
11. Biodiversiteit
12. Overheden
13. Overheidsfinanciën
14. Wetenschapsbeleid
15. Ontwikkelingssamenwerking

U vindt hierover meer informatie op de website www.duurzameontwikkeling.be.

De grafiek hierna geeft een kwantitatief overzicht van het aantal maatregelen (richtlijnen + interdepartementale acties) van het FPDO per doelstelling van de LTV, waarbij in gedachten moet worden gehouden dat **de meeste maatregelen tegelijkertijd aan meerdere doelstellingen bijdragen**.

AANTAL FPDO-MAATREGELEN PER THEMA VAN DE LTV

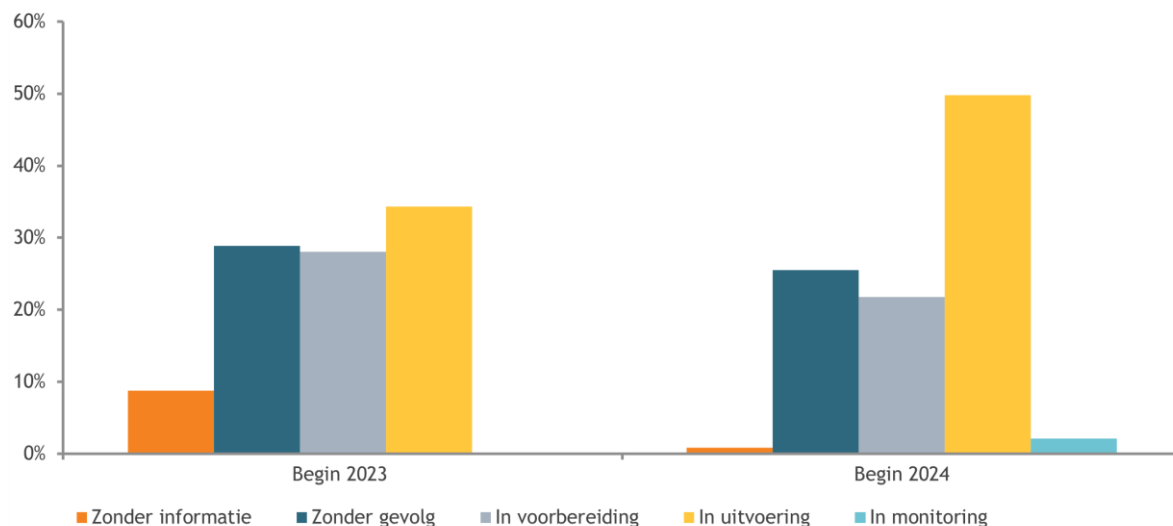
De balans van het FPDO 2021-2026

1. De implementatie van het FPDO door elke federale overheidsdienst

Zoals voorzien in het FPDO komt de opvolging van de implementatie van de maatregelen aan bod in het Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling, opgesteld door het Federaal Planbureau, alsook in het jaarverslag van de ICDO. De 239 maatregelen van het FPDO 2021-2026 werden toegewezen aan een of meerdere administraties die belast zijn met de opvolging ervan. Het FPB en het FIDO analyseren de gegevens en verwerken ze in januari en februari van het volgende jaar.

Hier volgt een algemeen overzicht van de stand van zaken m.b.t. de uitvoering van de maatregelen, opgesteld door het Federaal Planbureau.

Daaruit blijkt dat halverwege de looptijd 50% van de maatregelen in uitvoering is, 22% in voorbereiding en 2% in monitoring. 25% van de maatregelen is nog zonder gevolg gebleven en voor 1% beschikt men over te weinig informatie om ze te evalueren.

Bron: FPB. (2024). [De SDG's tegen 2030 realiseren: de tijd dringt. Federaal Rapport inzake Duurzame Ontwikkeling 2024](#). Stand van zaken en evaluatie. Brussel: Federaal Planbureau www.plan.be.

Goed om te weten:

De verschillende implementatiefasen worden als volgt beschreven:

- Zonder gevolg: categorie van maatregelen waarvoor er nog geen enkel voor derden merkbaar initiatief voor de uitvoering werd genomen.
- Voorbereiding: concrete uitwerking van de maatregel. Die fase loopt in theorie tot het moment waarop de doelen en instrumenten zijn gekozen en klaar om uitgevoerd te worden.

- Uitvoering: formulering, goedkeuring en afkondiging van de maatregelen, gevolgd door hun implementatie.
- Monitoring: verzameling van gegevens over de uitvoering van een individuele maatregel van het plan, wat eventueel tot bijstellingen kan leiden en, in voorkomend geval, tot een wetenschappelijke evaluatie met als doel het beleid oriënteren door advies uit te brengen over het opzet en de opvolging ervan.
- Achterhaald: categorie van maatregelen die door nieuwe beslissingen achterhaald zijn (bijvoorbeeld door maatregelen op andere beleidsniveaus).
- Zonder informatie: categorie van maatregelen waarover geen informatie beschikbaar is.

Bron: FPB. (2024). [De SDG's tegen 2030 realiseren: de tijd dringt.Federaal Rapport inzake Duurzame Ontwikkeling 2024](#). Stand van zaken en evaluatie. Brussel: Federaal Planbureau www.plan.be.

In dit onderdeel geven de ICDO-leden meer specifiek, per federale overheidsdienst en op basis van hun zelfevaluatie, een overzicht van de richtlijnen en interdepartementale acties van het FPDO die binnen hun actiedomein vallen, als verantwoordelijke, medeverantwoordelijke of partner.

Om het rapporteringssysteem goed te begrijpen, moet het volgende verduidelijkt worden:

- Wat de richtsnoeren van het FPDO betreft, zijn nagenoeg alle maatregelen van toepassing op alle federale overheidsdiensten. Slechts enkele maatregelen zijn van toepassing op de ene of de andere dienst. De verslaggeving over de implementatiefase van deze maatregelen is dus zeer ruim;
- Wat de interdepartementale acties van het FPDO betreft, **moeten alleen de diensten die zijn aangeduid als verantwoordelijk of medeverantwoordelijk voor een maatregel, verslag uitbrengen over de implementatiefase**. Diensten die als partners bij een maatregel zijn geïdentificeerd, zijn niet verplicht om daarover verslag uit te brengen. Zo wil men hun werklast verlichten. Dat betekent echter niet dat ze niet hebben bijgedragen aan de implementatie.
- De indicatoren die hieronder worden voorgesteld, kunnen enigszins afwijken van de analyse van de Task Force DO van het Federaal Planbureau, omdat de Task Force soms correcties heeft aangebracht tijdens de implementatie vermeld door de rapporterende diensten, in het licht van de verklarende opmerkingen die deze diensten tijdens hun jaarlijkse monitoring hebben gemaakt. In dit verslag is de analyse gebaseerd op de gegevens die zijn verstrekt zonder deze wijzigingen, die slechts op enkele maatregelen betrekking hebben.

1. Betrokkenheid van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 33 FPDO-maatregelen waarover de FOD Kanselarij eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's ;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's ;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;
24. Opstellen van een urgentielijst van producten, diensten en werkzaamheden die duurzame criteria/clausules moeten bevatten en waarvan de indicatoren nauwlettend zullen worden gevolgd met het oog op de verbetering van het toekomstige beleid voor duurzame

aankopen;

25. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;

26. Onderzoeken welke acties prioritair moeten worden uitgevoerd in het kader van kansengelijkheid en overheidsopdrachten;

27. Criteria en voorwaarden op het vlak van due diligence en ethiek opnemen in alle federale raamovereenkomsten voor de ICT-productgroep.

Interdepartementale Acties :

28. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);

29. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming) ;

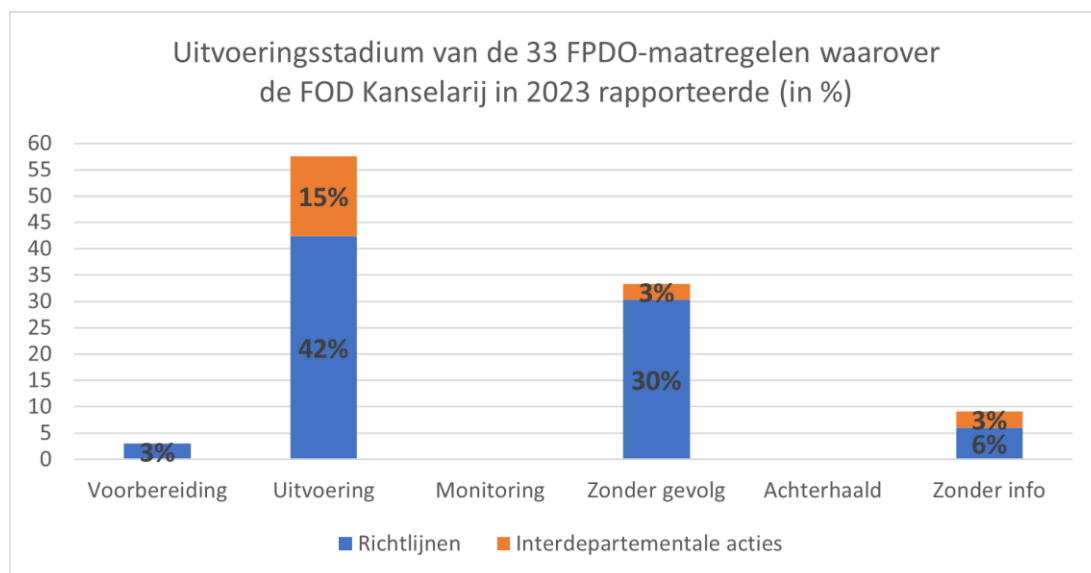
30. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;

31. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;

32. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);

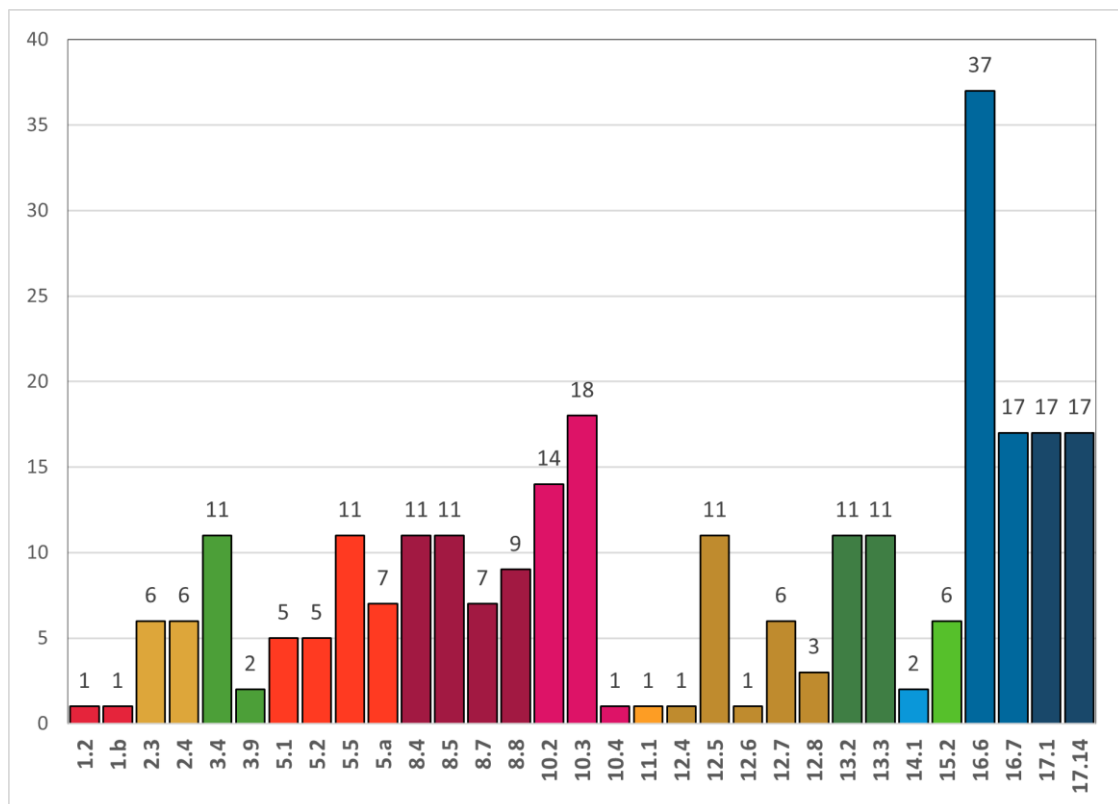
33. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken.

Uitvoeringsstadium van de 33 FPDO-maatregelen waarover de FOD Kanselarij in 2023 rapporteerde :

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Kanselarij aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

2. Betrokkenheid van de FOD Beleid en Ondersteuning bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 57 FPDO-maatregelen waarover de FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA) eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. De banden versterken tussen de coördinatoren voor de DO en de coördinatoren voor gender, diversiteit, samenhang van het ontwikkelings- en het armoedebeleid;
8. Een aanbod formuleren voor de federale overheidsdiensten voor begeleiding bij de uitvoering van de SDG's;
9. De SDG's integreren in de door de FOD BOSA georganiseerde opleidingen en in de evaluatie van de managers;

10. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
11. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
12. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
13. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
14. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
15. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
16. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
17. Concrete instrumenten ontwikkelen, in overleg met de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen;
18. Een brainstorming organiseren met de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen om hun actieplannen beter op elkaar af te stemmen (structuur, methodologie, enz.) en kruisverwijzingen tussen de plannen op te nemen;
19. De resultaten van de brainstorming tussen coördinatoren van de (inter)federale actieplannen integreren in deze plannen;
20. De conceptuele en operationele ontwikkelingen in verband met beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling opvolgen - vaststelling van instrumenten;
21. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
22. De gezondheid van medewerkers bevorderen;
23. De re-integratie en heroriëntering van medewerkers bevorderen;
24. Loopbaan- en ontwikkelingsmogelijkheden aanbieden aan de medewerkers;
25. De huidige situatie op het vlak van diversiteit binnen de FOD's analyseren, lacunes vaststellen en verbeteringen voorstellen, via het diversiteitsnetwerk;
26. Een beschrijving van de rol van de diversiteitsfunctionarissen opstellen en implementeren;
27. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren
28. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten
29. Een specifieke voorlichtingsbijeenkomst organiseren om meer vrouwen aan te moedigen om te kiezen voor een directiefunctie;
30. Het engagement nakomen om 3% personen met een handicap tewerk te stellen;
31. Maatregelen nemen om het glazen plafond te doorbreken en tegen 2030 te zorgen voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen in directiefuncties;
32. Structurele omkadering bieden op de werkplek en bij telewerk voor verantwoordelijken en personeel met een handicap;
33. De mogelijkheden bestuderen om het systeem van de Begeleidingscommissie voor de aanwerving van personen met een handicap in het federaal openbaar ambt (BCAPH) te verbeteren;
34. Voorlichtingssessies organiseren om meer kandidaten met een handicap aan te trekken en ervoor zorgen dat de opleidingen en evenementen toegankelijker zijn voor personen met

een handicap;

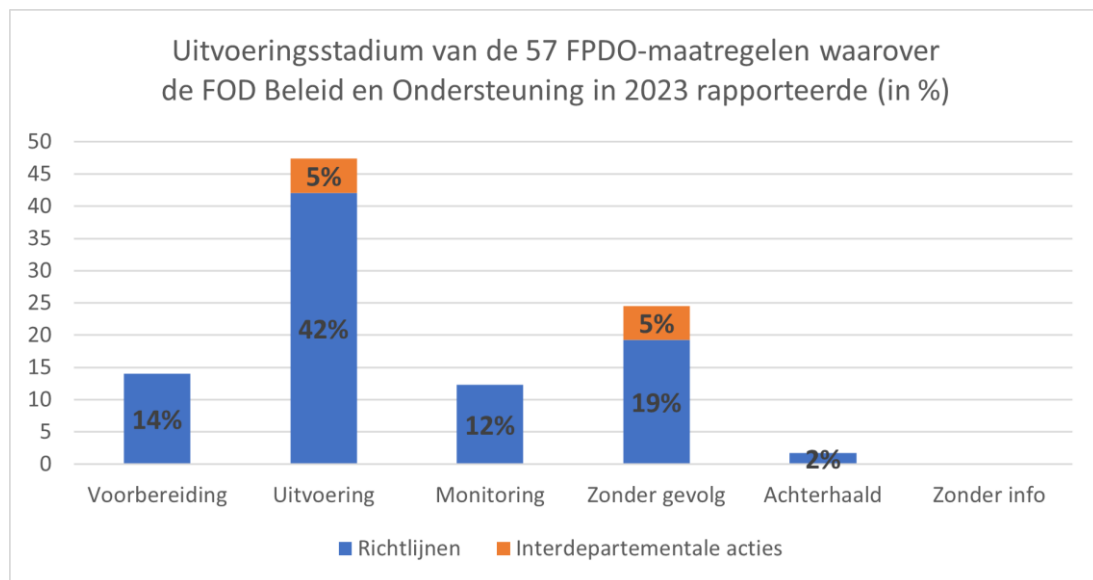
35. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
36. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen
37. De mogelijkheid onderzoeken om te voorzien in een raamcontract voor de compensatie van de CO2-uitstoot die wordt veroorzaakt door missies in het buitenland ;
38. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
39. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
40. De mogelijkheid onderzoeken om de bedragen die de FOD's dankzij hun inspanningen op het gebied van ecobeheer besparen, toe te wijzen aan andere duurzame maatregelen;
41. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
42. Een coherent en duidelijk reisbeleid voor alle werknemers in de openbare sector ontwikkelen;
43. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
44. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
45. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;
46. Opstellen van een urgentielijst van producten, diensten en werkzaamheden die duurzame criteria/clausules moeten bevatten en waarvan de indicatoren nauwlettend zullen worden gevolgd met het oog op de verbetering van het toekomstige beleid voor duurzame aankopen;
47. De gids van de Europese Commissie rond sociale aankopen op federaal niveau ten uitvoer leggen;
48. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
49. Een nota rond duurzaam aankoopbeleid met concrete pistes voorleggen aan de regering;
50. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT;
51. Integratie van duurzame clausules in door de FOD BOSA beheerde federale raamovereenkomsten.

Interdepartementale Acties :

52. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
53. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
54. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
55. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;

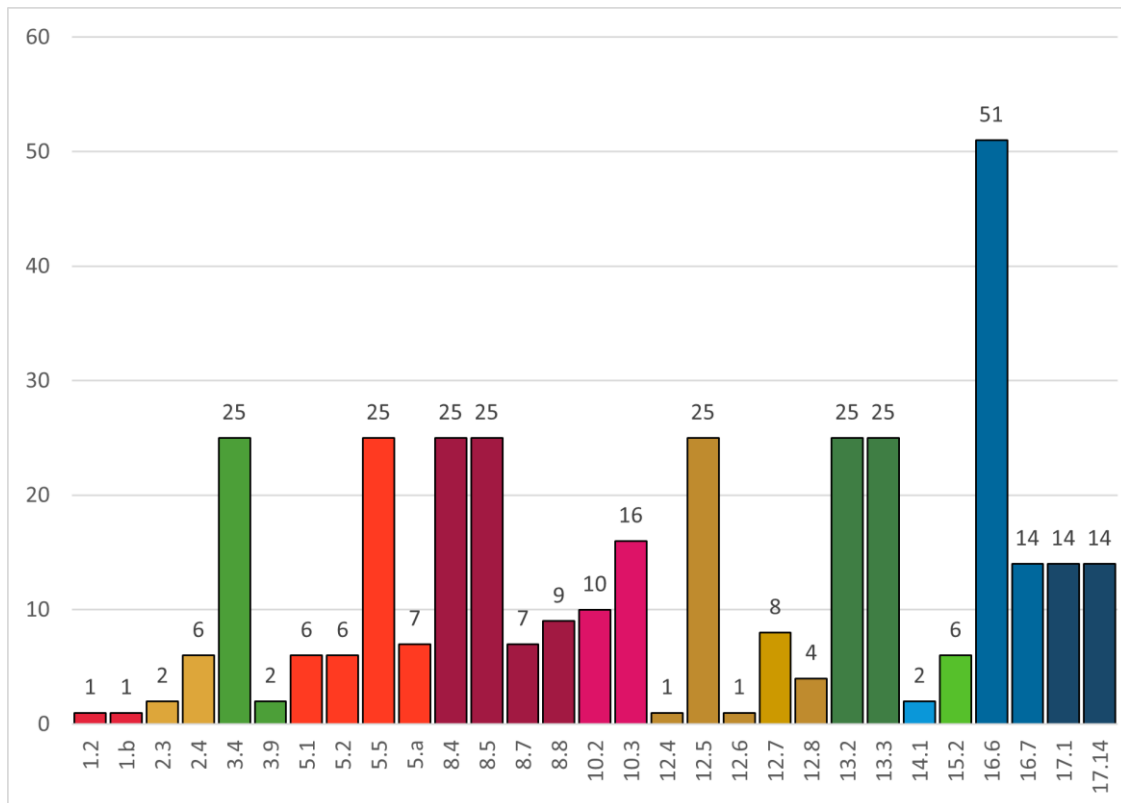
56. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
57. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken.

Uitvoeringsstadium van de 57 FPDO-maatregelen waarover de FOD Beleid en Ondersteuning in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA) aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

3. Betrokkenheid van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 42 FPDO-maatregelen waarover de FOD Buitenlandse Zaken eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. De conceptuele en operationele ontwikkelingen in verband met beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling opvolgen - vaststelling van instrumenten;
11. Aanwijzing van een focal point beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (BCO) binnen de ICDO;
12. Een (inter)ministeriële conferentie voor BCO organiseren;

13. Zorgen voor regelmatig federaal overleg over BCO op ministerieel niveau;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;
24. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
25. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

26. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
27. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
28. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
29. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
30. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
31. Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer;
32. Zo spoedig mogelijk de laatste hand leggen aan de intra-Belgische verdeling van een extra financieringsinspanning voor het klimaatbeleid;
33. Ervoor zorgen dat België zich met een hoog ambitieniveau engageert bij de lopende juridische initiatieven binnen de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en bij het Sustainable Corporate Governance Initiative (duurzame corporate governance) van de

Europese Commissie;

34. De capaciteiten van de lokale onderzoekers en magistraten versterken in het kader van de onderzoeken naar de illegale handel in beschermde soorten In Afrika;

35. De wereldwijde samenwerking en coördinatie versterken om tot een universele sociale dekking te komen en sociale bescherming te integreren in de bestaande (ontwikkelings)strategieën;

36. Een actieve rol spelen binnen het partnerschap Universal Social Protection 2030, en bijdragen aan de coördinatie van wereldwijde strategieën voor sociale bescherming tussen de Internationale Arbeidsorganisatie, de Wereldbank en andere internationale organisaties;

37. De sociale bescherming bevestigen en versterken als strategische prioriteit van het Belgische ontwikkelingsbeleid;

38. De inspanningen verhogen om de IAO-normen inzake sociale bescherming te bevorderen, om geleidelijk aan een universele dekking van de bevolking en van de sociale risico's te bereiken door middel van adequate uitkeringen;

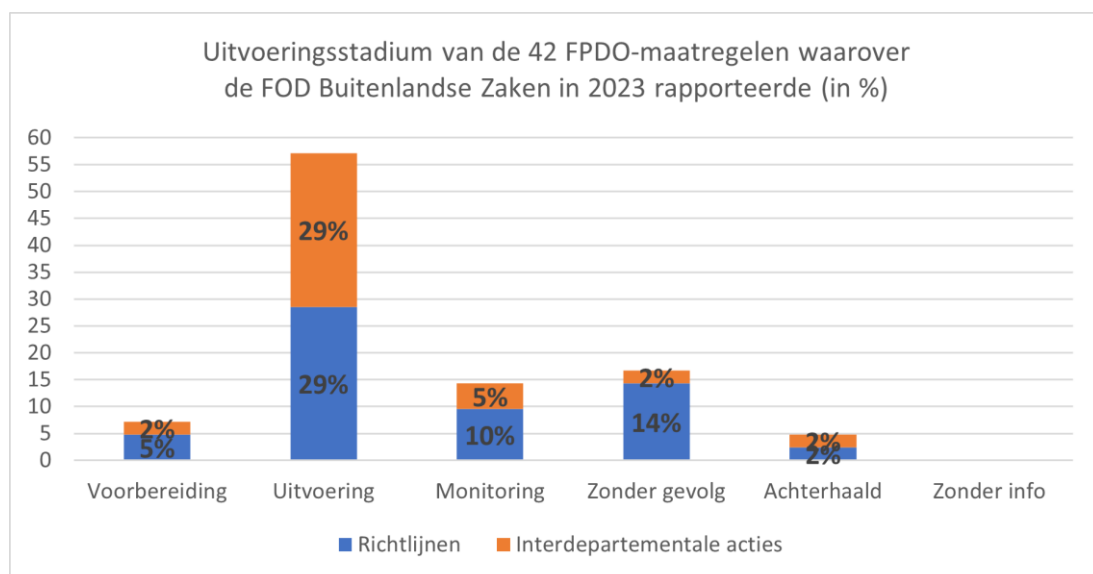
39. Een strategisch kader ontwikkelen in samenwerking met de relevante partners op het gebied van sociale bescherming in het buitenlands en ontwikkelingsbeleid;

40. De integratie van veiligheid en gezondheid op het werk verdedigen in het kader van de fundamentele beginselen en rechten van de IAO;

41. Diplomatieke initiatieven bestuderen en nemen op internationaal niveau om het misdrijf ecocide te beperken;

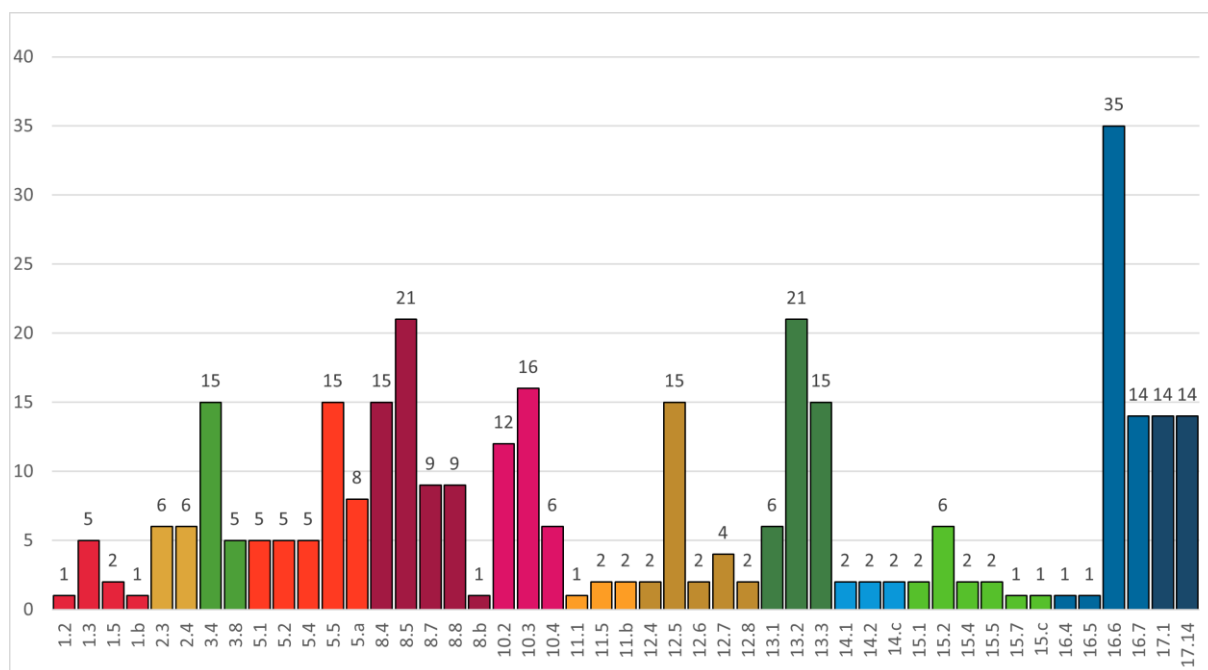
42. Overleg met de gewesten organiseren en andere staten raadplegen om de mogelijkheden te analyseren om ecocide in het Belgische Strafwetboek op te nemen.

Uitvoeringsstadium van de 42 FPDO-maatregelen waarover de FOD Buitenlandse Zaken in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Buitenlandse Zaken aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

4. Betrokkenheid van de FOD Binnenlandse Zaken bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 34 FPDO-maatregelen waarover de FOD Binnenlandse Zaken eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

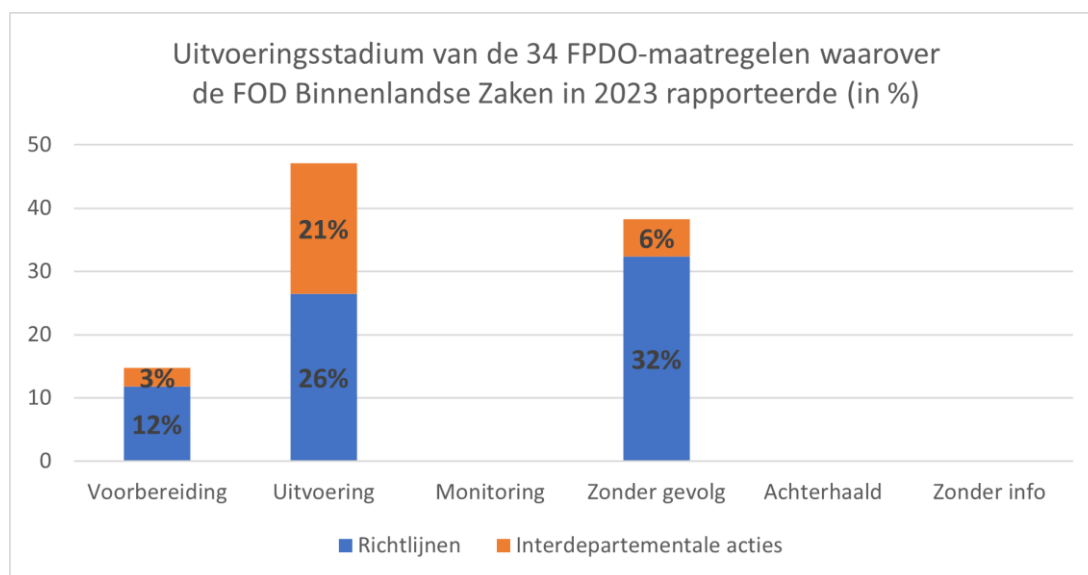
1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;

15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
24. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

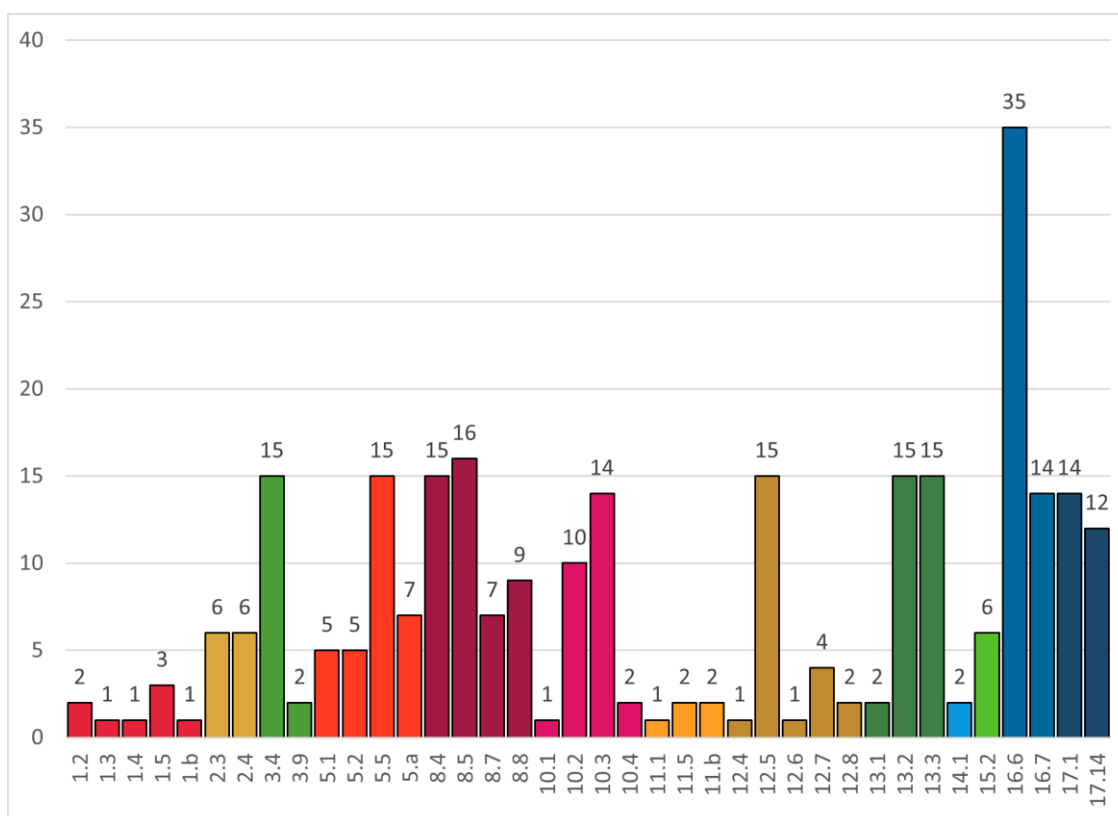
25. De toekenning van een referentieadres aan daklozen versterken;
26. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
27. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
28. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
29. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
30. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
31. Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer;
32. Een pakket federale maatregelen voor aanpassing aan de klimaatcrisis ontwikkelen;
33. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;
34. Een vrijwillig nationaal register ter bestrijding van fietsendiefstal opzetten.

Uitvoeringsstadium van de 34 FPDO-maatregelen waarover de FOD Binnenlandse Zaken in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Binnenlandse Zaken aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

5. Betrokkenheid van de FOD Financiën bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 73 FPDO-maatregelen waarover de FOD Financiën eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
24. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

25. Strijd leveren tegen het niet-gebruik van rechten door alle potentiële rechthebbenden te informeren over hun sociale rechten, de automatische toekenning van deze rechten te bevorderen of, als alternatief, het aantal handelingen dat nodig is om toegang te krijgen tot deze rechten te verminderen en de fysieke en mentale belemmeringen voor de toegang tot deze rechten weg te nemen;
26. Gegevens verzamelen over opname of niet-opname van rechten om het verschijnsel beter in kaart te brengen;
27. Een inventaris opstellen van de bestaande steun voor eenoudergezinnen;
28. Vergemakkelijken van de toegang tot de DAVO-diensten;
29. De relevantie van een verhoging van de steunbedragen evalueren;
30. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
31. Het jaarlijks overleg ter bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen in de procedures van de FOD Financiën hernemen;
32. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
33. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
34. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
35. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
36. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
37. De begeleidende maatregelen analyseren die nodig zijn om de inactiviteitsvallen weg te nemen in de context van de verhoging van de sociale minima;
38. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;
39. Bepalen voor welke prioritaire sector(en) economische instrumenten op nationaal niveau kunnen worden ontwikkeld om het gebruik van deze stoffen te verminderen en de vervanging ervan op duurzame wijze te bevorderen;
40. Een nieuw federaal plan ten gunste van de kringlooeconomie goedkeuren;
41. Een economische analyse van de functionele economie publiceren om de sterke en zwakke punten ervan in kaart te brengen en mogelijke beleidsmaatregelen voor te stellen om bepaalde bedrijven ertoe aan te moedigen dit type model meer te gaan toepassen;
42. Het interfederale overleg over sociale economie organiseren om de verwachtingen, aandachtspunten, mogelijke acties en coördinaties in kaart te brengen;
43. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen;
44. Betrouwbare nationale indicatoren inzake de sociale economie opstellen;
45. Deelnemen aan de vergaderingen van de GECES en een ambitieus Belgisch standpunt

inzake sociale economie op Europees niveau ondersteunen;

46. Een alternatief mobiliteitsbudget opstellen;

47. Streven naar koolstofneutraliteit voor nieuwe bedrijfswagens;

48. De aanpassing van de belasting op bedrijfswagens bestuderen;

49. Onderzoeken of het mogelijk is om de belasting op bedrijfsvoertuigen aan te passen;

50. Het btw-tarief op de aankoop van fietsen, elektrische fietsen, speed pedelecs verlagen;

51. De intermodaliteit tussen trein en fiets ondersteunen door deze op te nemen in het nieuwe beheerscontract van de NMBS;

52. Erop toezien dat in de tarieven van de NMBS sociale tarieven voor kansarmen zijn opgenomen;

53. De sociale voordelen inzake NMBS-tarieven zo veel mogelijk automatiseren;

54. Bijzondere aandacht schenken aan de digitale kloof van kansarmen bij de gedigitaliseerde producten en diensten die de NMBS aanbiedt;

55. De herziening van de wegcode coördineren om de openbare weg doeltreffend te reorganiseren ten gunste van actieve vervoerswijzen;

56. De middelen bestuderen om het beginsel 'de vervuiler betaalt' toe te passen in de luchtvaartsector door middel van belastingheffing;

57. De invoering van een taks op het inschepen en/of ontschepen op luchthavens bevorderen op Europees niveau;

58. Pleiten voor een verbod op korte-afstandsvluchten op Europees niveau en alternatieven promoten;

59. Op Europees niveau pleiten voor een geharmoniseerde fiscale behandeling van de commerciële luchtvaart om het beginsel 'de vervuiler betaalt' beter te kunnen toepassen ;

60. Een duurzame investerings- en beleggingsstrategie ontwikkelen en investeringen in fossiele brandstoffen en energie geleidelijk stopzetten;

61. Een mechanisme ontwikkelen en implementeren om de transformatie van de Belgische economie naar een duurzame en klimaatneutrale productie van goederen en diensten te ondersteunen;

62. De Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij opdracht geven een charter 'sociale verantwoordelijkheid' op te stellen;

63. Technische informatie verzamelen die het mogelijk maakt de reikwijdte van duurzame investeringen in België te bepalen en de kenmerken van deze investeringen op te stellen;

64. Een denkoefening op gang brengen over de vraag hoe kan worden gestimuleerd dat het sparen en beleggen in de richting van duurzame projecten kan worden gestimuleerd;

65. De voor- en nadelen analyseren van het verplicht stellen van vrijwillige beleidsmaatregelen voor particuliere en publieke marktdeelnemers, ter ondersteuning van de overgang naar een duurzame economie en het herstelbeleid;

66. De discussie opstarten over de ontwikkeling van een Belgische strategie ter bevordering van Europese financiële labels;

67. De evolutie meten van het Belgische spaargeld naar meer duurzame financiële producten en het gedrag van de spaarders bestuderen met betrekking tot het aanbod van die producten;

68. Onderzoeken of het mogelijk is om engagementen inzake het beleggingsbeleid in de tweede pijler aan te moedigen om, enerzijds desinvesteringen aan te moedigen in sectoren

die schadelijk zijn voor het milieu en de gezondheid, waaronder fossiele brandstoffen, en anderzijds investeringen in de energietransitie van onze economie aan te moedigen;

69. Ervoor zorgen dat de banden en de samenhang tussen het plan voor de relance en de strategische investeringen, de SDG's en de acties die in het kader van het FPDO worden ondernomen, worden versterkt en dat een genderanalyse (gender budgeting) van deze overheidsinvesteringen wordt uitgevoerd;

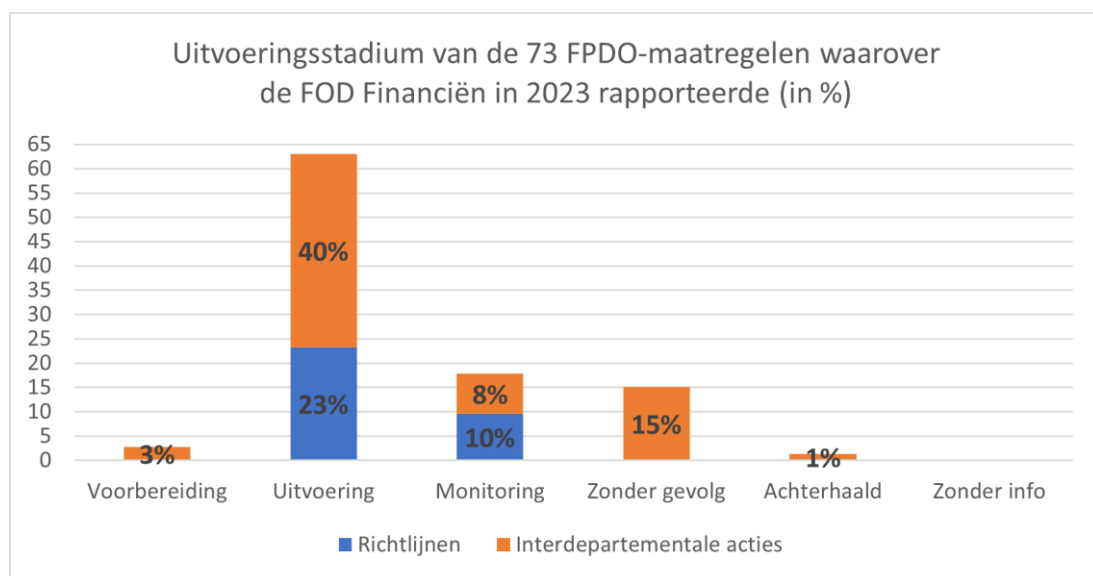
70. Een diplomatie met oog voor klimaat- en energiekwesties ontwikkelen om ervoor te zorgen dat nieuwe economische kansen op duurzame wijze worden benut, met aandacht voor mensenrechten, sociaaleconomische gevolgen, alsook klimaat, milieu en biodiversiteit;

71. Het klimaat verder integreren in de Belgische ontwikkelingssamenwerking;

72. Een extra bedrag van 12 miljoen per jaar vrijmaken om de partnerlanden van de federale ontwikkelingssamenwerking te steunen bij de horizontale versterking van hun klimaatbeleid, gekoppeld aan de uitvoering van klimaatspecifieke acties;

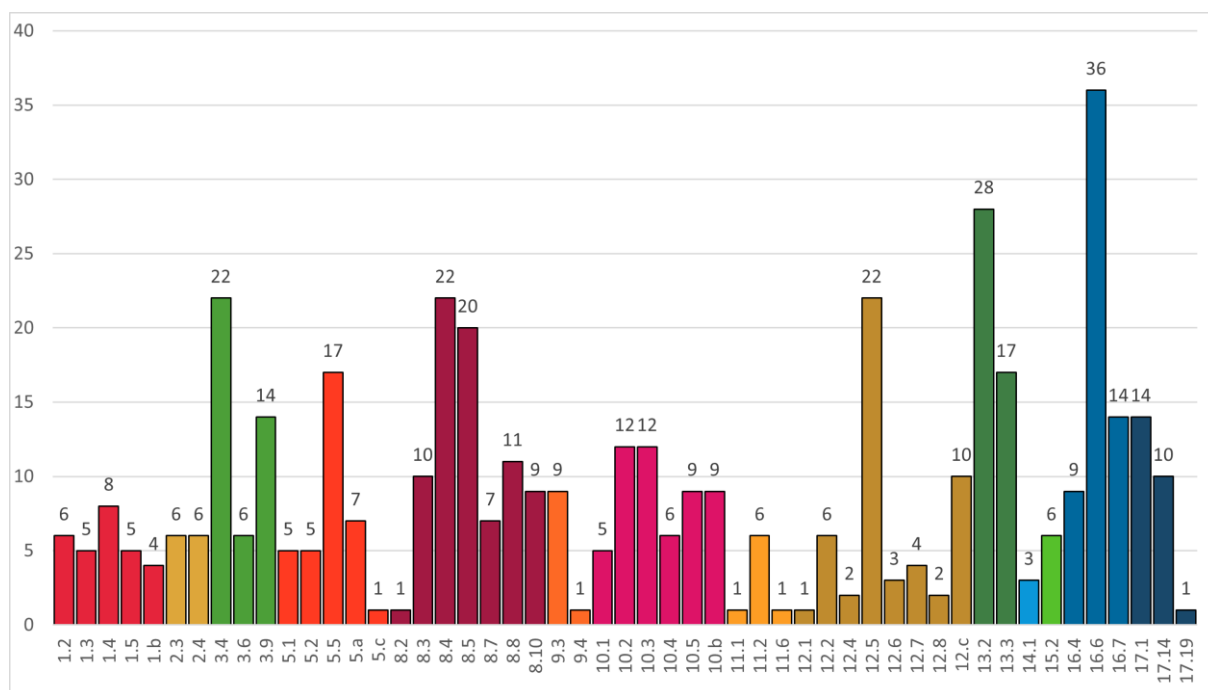
73. De federale bijdrage aan de financiering van het klimaatbeleid geleidelijk blijven verhogen.

Uitvoeringsstadium van de 73 FPDO-maatregelen waarover de FOD Financiën in 2023 rapporteerde :

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Financiën aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

6. Betrokkenheid van de FOD Mobiliteit en Vervoer bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 62 FPDO-maatregelen waarover de FOD Mobiliteit eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen ;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. De RIA bijwerken;

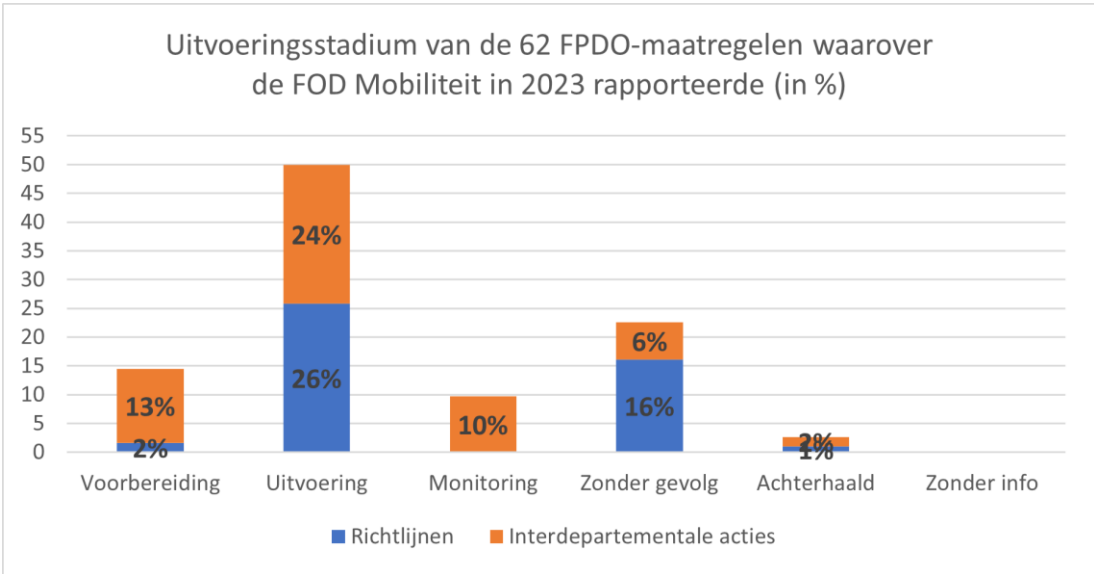
15. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
16. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
17. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
18. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
19. De mogelijkheid onderzoeken om te voorzien in een raamcontract voor de compensatie van de CO2-uitstoot die wordt veroorzaakt door missies in het buitenland;
20. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
21. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
22. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
23. Een coherent en duidelijk reisbeleid voor alle werknemers in de openbare sector ontwikkelen;
24. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
25. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
26. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
27. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT;
28. Een subwerkgroep tot stand brengen binnen de werkgroep duurzame aankopen van de ICDO om verplichte minimumcriteria voor duurzame voedselaankopen te ontwikkelen.

Interdepartementale Acties :

29. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
30. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
31. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
32. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
33. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
34. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
35. Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer;

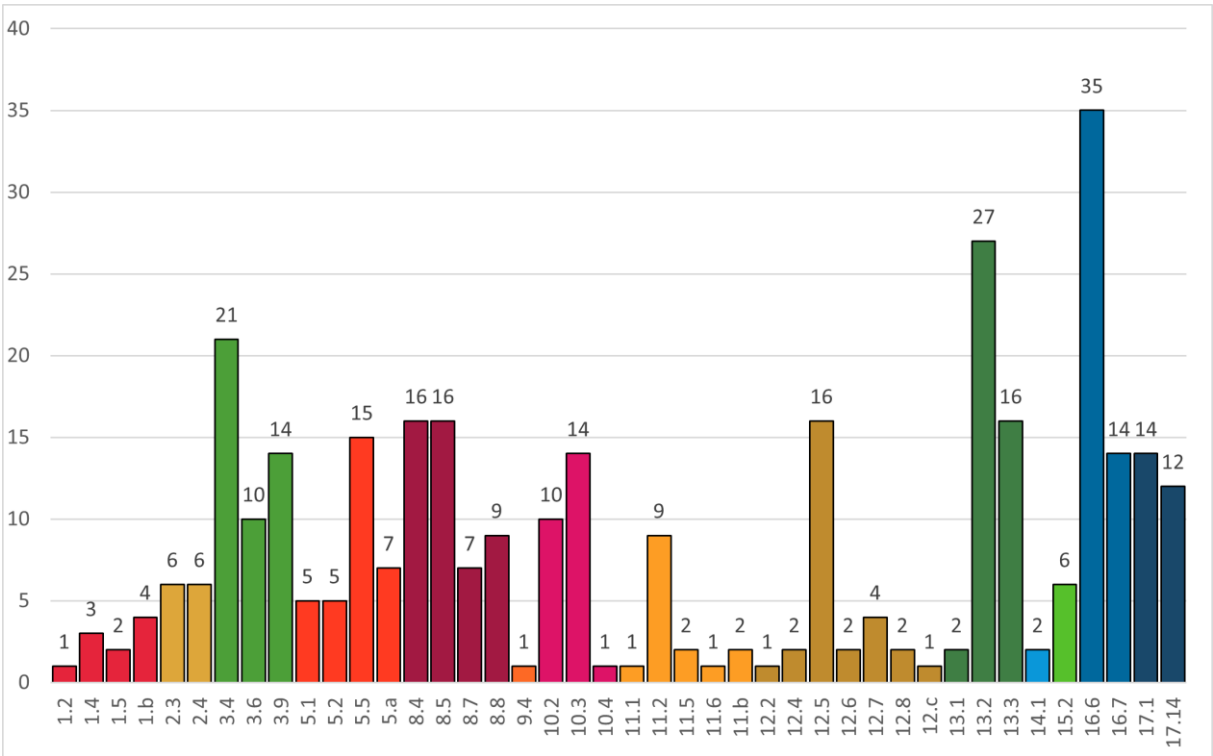
36. Een pakket federale maatregelen voor aanpassing aan de klimaatcrisis ontwikkelen;
37. Een ontwerp van wetswijziging over het mariene milieu indienen;
38. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;
39. Het nationaal energie- en klimaatplan bijwerken en een structurele monitoring van de uitvoering van federale klimaatbeleidslijnen en -maatregelen opzetten;
40. Een economische analyse van de functionele economie publiceren om de sterke en zwakke punten ervan in kaart te brengen en mogelijke beleidsmaatregelen voor te stellen om bepaalde bedrijven ertoe aan te moedigen dit type model meer te gaan toepassen;
41. Een voorlichtingscampagne lanceren om de consumenten te informeren over de wijzigingen in de etikettering van energieverbruikende producten;
42. De haalbaarheid van het geleidelijk afschaffen van de verkoop van voertuigen die niet aan de nul-emissienorm voldoen, evalueren;
43. Een alternatief mobiliteitsbudget opstellen;
44. Streven naar koolstofneutraliteit voor nieuwe bedrijfswagens;
45. De aanpassing van de belasting op bedrijfswagens bestuderen;
46. De overgang naar schonere voertuigen aanmoedigen door het ondersteunen van steeds strengere productnormen;
47. Autodelenplatforms ondersteunen;
48. Onderzoeken of het mogelijk is om de belasting op bedrijfsvoertuigen aan te passen;
49. Staten-generaals van de Verkeersveiligheid organiseren;
50. Recidive en straffeloosheid aan het stuur bestrijden;
51. Concrete voorstellen ontwikkelen voor alternatieve straffen bij verkeersovertredingen;
52. De procedures afronden die zijn ingesteld voor de vervolging van grensoverschrijdende overtredders in geval van verkeersovertredingen;
53. Een vrijwillig nationaal register ter bestrijding van fietsendiefstal opzetten;
54. De intermodaliteit tussen trein en fiets ondersteunen door deze op te nemen in het nieuwe beheerscontract van de NMBS;
55. Erop toezien dat in de tarieven van de NMBS sociale tarieven voor kansarmen zijn opgenomen;
56. De sociale voordelen inzake NMBS-tarieven zo veel mogelijk automatiseren;
57. Bijzondere aandacht schenken aan de digitale kloof van kansarmen bij de gedigitaliseerde producten en diensten die de NMBS aanbiedt;
58. De herziening van de wegcode coördineren om de openbare weg doeltreffend te reorganiseren ten gunste van actieve vervoerswijzen;
59. De middelen bestuderen om het beginsel 'de vervuiler betaalt' toe te passen in de luchtvaartsector door middel van belastingheffing;
60. De invoering van een taks op het inschepen en/of ontschepen op luchthavens bevorderen op Europees niveau;
61. Pleiten voor een verbod op korte-afstandsvluchten op Europees niveau en alternatieven promoten;
62. Op Europees niveau pleiten voor een geharmoniseerde fiscale behandeling van de commerciële luchtvaart om het beginsel 'de vervuiler betaalt' beter te kunnen toepassen.

Uitvoeringsstadium van de 62 FPDO-maatregelen waarover de FOD Mobiliteit in 2023 rapporteerde :

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Mobiliteit aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

7. Betrokkenheid van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 56 FPDO-maatregelen waarover de FOD Werkgelegenheid eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

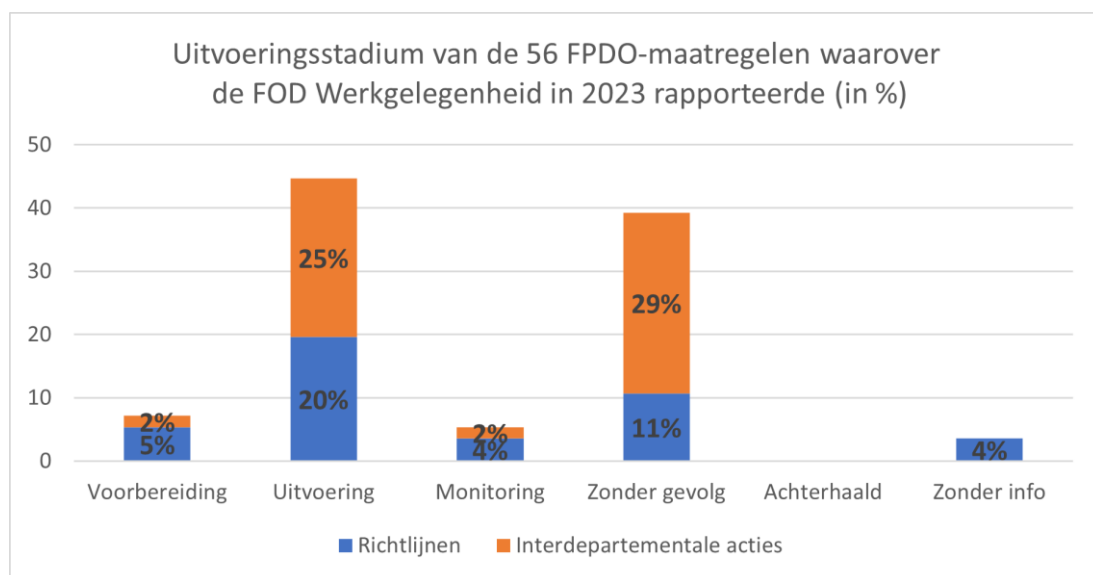
1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
24. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT;

Interdepartementale Acties :

25. De wetgeving inzake flexi-jobs evalueren;
26. De wetgeving inzake haalbaar en wendbaar werk evalueren;
27. Een dialoog met de sociale partners op gang brengen over de vereenvoudiging, de harmonisatie en de optimalisering van de verschillende verlofregelingen;
28. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
29. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
30. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
31. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
32. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
33. De federale antidiscriminatiewetten evalueren en zo nodig aanpassen;
34. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
35. In kaart brengen en verbeteren van het gebruik van gegevens in verband met gelijkheid, met name voor de criteria die nog niet geanalyseerd zijn;
36. De begeleidende maatregelen analyseren die nodig zijn om de inactiviteitsvallen weg te nemen in de context van de verhoging van de sociale minima;
37. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;
38. Een voorlichtingscampagne organiseren voor bedrijven over de identificatie van hormoonontregelaars en over kwesties in verband met de vervanging ervan;
39. De werknemers beter informeren over de risico's van blootstelling aan hormoonontregelaars;
40. Een wijziging van de huidige wetgeving voorstellen om risico's in verband met de aanwezigheid of het gebruik van hormoonontregelaars expliciet op te nemen in het kader van de preventie en bescherming op het werk;
41. Gegevens over consumptie, gezondheidsaandoeningen en blootstelling aan hormoonontregelaars in het milieu en/of op het werk verzamelen en vergelijken;
42. Een nieuw federaal plan ten gunste van de kringlooeconomie goedkeuren;
43. Een economische analyse van de functionele economie publiceren om de sterke en zwakke punten ervan in kaart te brengen en mogelijke beleidsmaatregelen voor te stellen om bepaalde bedrijven ertoe aan te moedigen dit type model meer te gaan toepassen;
44. Het interfederale overleg over sociale economie organiseren om de verwachtingen, aandachtspunten, mogelijke acties en coördinaties in kaart te brengen;
45. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen;
46. Betrouwbare nationale indicatoren inzake de sociale economie opstellen;

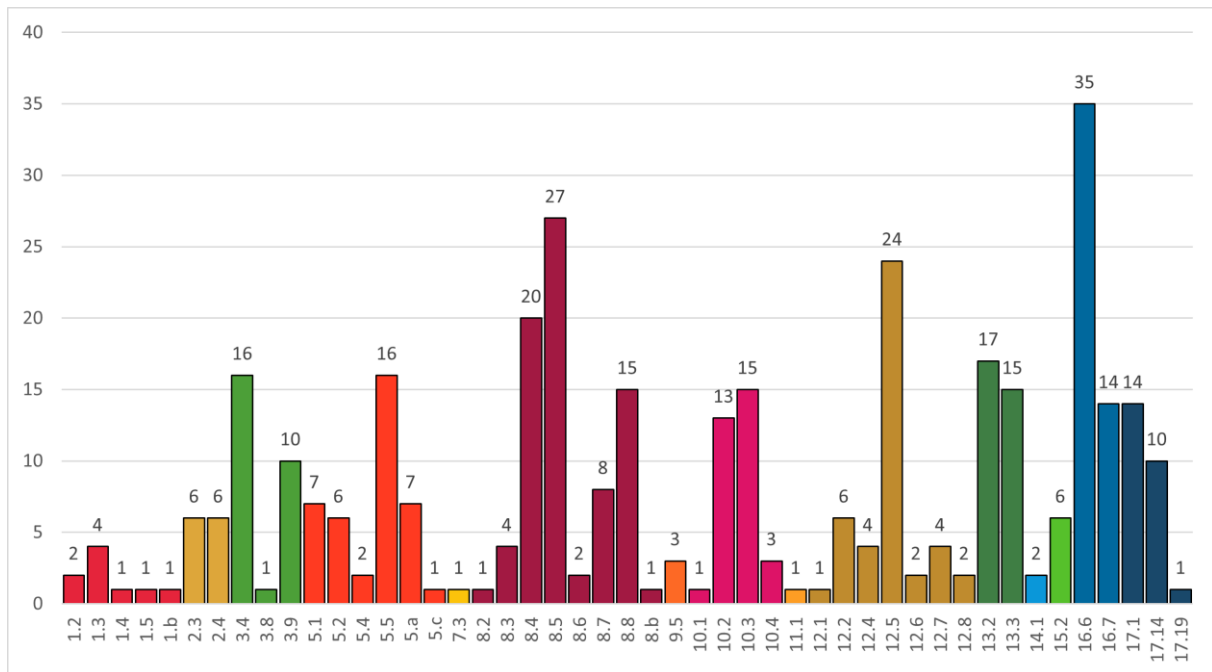
47. Deelnemen aan de vergaderingen van de GECES en een ambitieus Belgisch standpunt inzake sociale economie op Europees niveau ondersteunen;
48. Een bewustmakingscampagne voeren over de onvermoede gevolgen van de platformeconomie;
49. Het protocol voor de detectie van nanodeeltjes in een complex medium afronden;
50. Het protocol voor het meten van de concentratie van nanodeeltjes en de onzekerheidsberekening afronden en technische hulpmiddelen voorstellen aan de controlediensten met het oog op het organiseren van een proefcontrolecampagne rond cosmetische producten;
51. Toezien op de operationaliteit van het nanolaboratorium van de Dienst Nationale Standaarden op het gebied van detectie van nanodeeltjes;
52. Toezien op de voortdurende validatie van de metingen van nanodeeltjes en de resultaten voorstellen op internationale conferenties;
53. Een alternatief mobiliteitsbudget opstellen;
54. Streven naar koolstofneutraliteit voor nieuwe bedrijfswagens;
55. De wereldwijde samenwerking en coördinatie versterken om tot een universele sociale dekking te komen en sociale bescherming te integreren in de bestaande (ontwikkelings)strategieën;
56. De integratie van veiligheid en gezondheid op het werk verdedigen in het kader van de fundamentele beginselen en rechten van de IAO.

Uitvoeringsstadium van de 56 FPDO-maatregelen waarover de FOD Werkgelegenheid in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Werkgelegenheid aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

8. Betrokkenheid van de FOD Sociale Zekerheid bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 57 FPDO-maatregelen waarover de FOD Sociale Zekerheid eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's ODD ;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;

15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz. ;
17. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
18. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
19. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
20. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
21. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;
22. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
23. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

24. Strijd leveren tegen het niet-gebruik van rechten door alle potentiële rechthebbenden te informeren over hun sociale rechten, de automatische toekenning van deze rechten te bevorderen of, als alternatief, het aantal handelingen dat nodig is om toegang te krijgen tot deze rechten te verminderen en de fysieke en mentale belemmeringen voor de toegang tot deze rechten weg te nemen;
25. Gegevens verzamelen over opname of niet-opname van rechten om het verschijnsel beter in kaart te brengen;
26. Een inventaris opstellen van de bestaande steun voor eenoudergezinnen;
27. Vergemakkelijken van de toegang tot de DAVO-diensten;
28. De relevantie van een verhoging van de steunbedragen evalueren;
29. De wetgeving inzake occasionele activiteiten evalueren;
30. Overeenstemming bereiken over een definitie van occasionele activiteiten en het begrip collaboratieve economie en de huidige wetgeving aanpassen;
31. Een actieplan ontwikkelen om een referentiekader op te zetten voor de evaluatie van de sociaal beleidslijnen, met name met betrekking tot sociale bescherming ;
32. Een platform opzetten voor uitwisselingen en goede praktijken voor de evaluatie van het beleid inzake arbeidsomstandigheden in alle federale aangelegenheden;
33. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
34. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
35. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan

gendermainstreaming);

36. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;

37. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;

38. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);

39. In kaart brengen en verbeteren van het gebruik van gegevens in verband met gelijkheid, met name voor de criteria die nog niet geanalyseerd zijn;

40. De aanbevelingen van de analyse van de karteringsresultaten opvolgen om het gebruik en de verzameling van gegevens in verband met gelijkheid te verbeteren;

41. Tegen 2024 een dekkingsgraad van 100% bereiken in België voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering;

42. Een interdepartementaal plan voorstellen over hoe en binnen welk tijds kader de minima opgetrokken kunnen worden in de richting van de Europese armoedegrens;

43. Vanaf 2023 voorzien in een afzonderlijke begroting om de sociale minima te verhogen;

44. De begeleidende maatregelen analyseren die nodig zijn om de inactiviteitsvallen weg te nemen in de context van de verhoging van de sociale minima;

45. De perverse effecten van het statuut van samenwonende in kaart brengen en aanbevelingen doen voor een betere harmonisatie van de regelgeving;

46. De aanbevelingen van de deskundigen voor een betere harmonisatie van de regelgeving inzake het statuut van samenwonende bespreken en uitvoeren;

47. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;

48. Een economische analyse van de functionele economie publiceren om de sterke en zwakke punten ervan in kaart te brengen en mogelijke beleidsmaatregelen voor te stellen om bepaalde bedrijven ertoe aan te moedigen dit type model meer te gaan toepassen;

49. Het interfederale overleg over sociale economie organiseren om de verwachtingen, aandachtspunten, mogelijke acties en coördinaties in kaart te brengen;

50. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen;

51. Betrouwbare nationale indicatoren inzake de sociale economie opstellen;

52. Deelnemen aan de vergaderingen van de GECES en een ambitieus Belgisch standpunt inzake sociale economie op Europees niveau ondersteunen;

53. De Belgische expertise inzake sociale bescherming op internationaal niveau ter beschikking stellen;

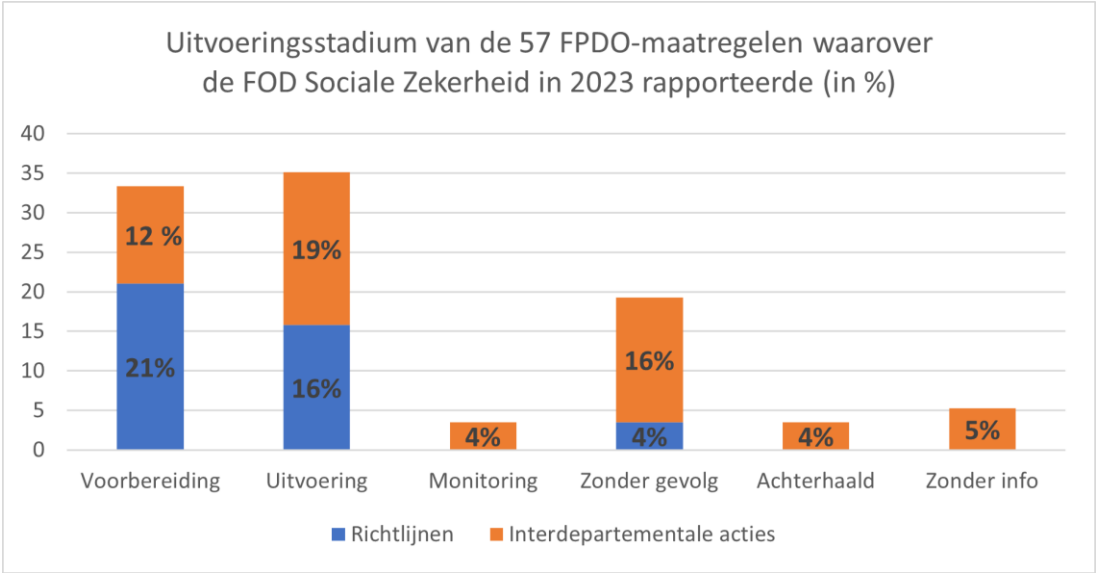
54. De wereldwijde samenwerking en coördinatie versterken om tot een universele sociale dekking te komen en sociale bescherming te integreren in de bestaande (ontwikkelings)strategieën;

55. De hele legislatuur lang de capaciteit om de Belgische expertise omtrent sociale bescherming ter beschikking te stellen van Socieux+ en BELINCOSOC en van de actoren in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid vergroten en versterken;

56. De inspanningen verhogen om de IAO-normen inzake sociale bescherming te bevorderen, om geleidelijk aan een universele dekking van de bevolking en van de sociale

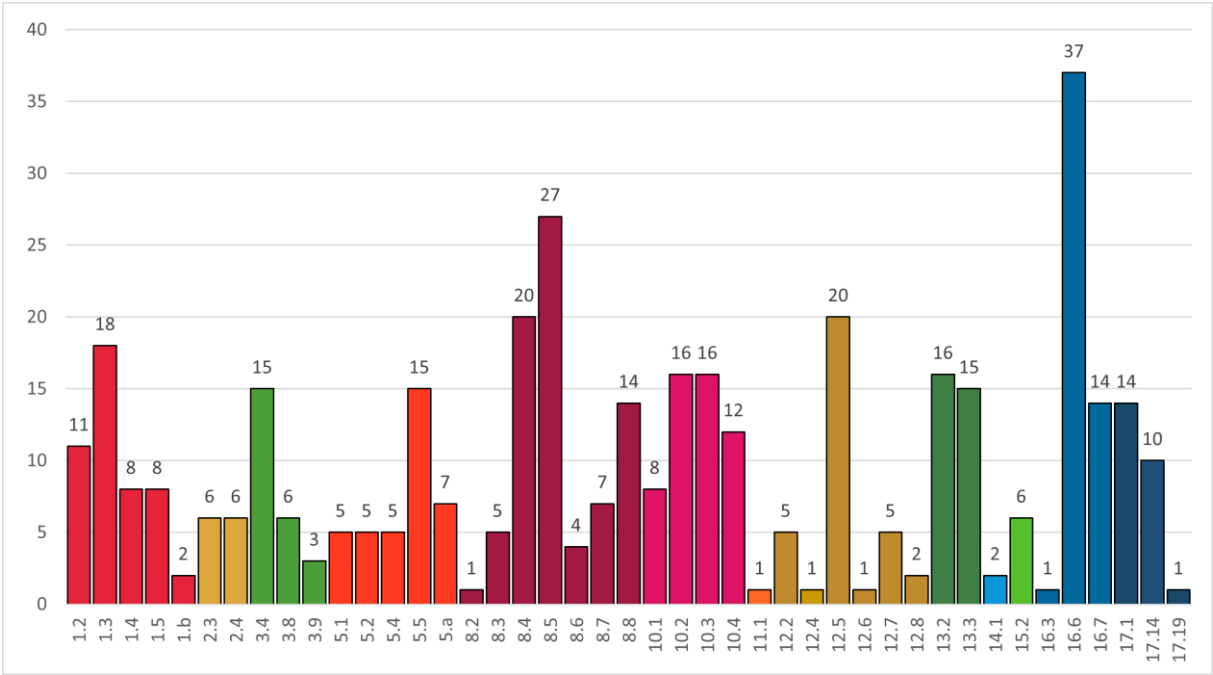
risico's te bereiken door middel van adequate uitkeringen;
57. Een strategisch kader ontwikkelen in samenwerking met de relevante partners op het gebied van sociale bescherming in het buitenlands en ontwikkelingsbeleid.

Uitvoeringsstadium van de 57 FPDO-maatregelen waarover de FOD Sociale Zekerheid in 2023 rapporteerde :

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Sociale Zekerheid aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

9. Betrokkenheid van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu bij de FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 105 FPDO-maatregelen waarover de FOD Volksgezondheid eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
21. Criteria opstellen inzake klimaatdoelstellingen, bijvoorbeeld doelstellingen die gebaseerd zijn op Science Based Targets (SBT);
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;

24. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
25. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

26. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
27. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
28. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
29. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
30. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
31. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
32. Een vrijwillig instrument voor analyse ex ante (Health and Equity Impact Assessment - HEIA) ontwikkelen met het oog op de verbetering van het beleid ter bestrijding van de sociale en ecologische ongelijkheden op het vlak van gezondheid;
33. De samenwerking tussen de sociale diensten van ziekenhuizen en die van de OCMW's (chronische ziekten) optimaliseren;
34. Zorgen voor preventie van schulden die verband houden met medische zorg;
35. Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer;
36. Een pakket federale maatregelen voor aanpassing aan de klimaatcrisis ontwikkelen;
37. Een Belgisch 'Kenniscentrum voor Klimaat' oprichten;
38. De gezondheidscrisisplanning herzien om ons land beter voor te bereiden op toekomstige gezondheidscrises;
39. Een hoofdstuk over epidemiebeheer opnemen in het Ziekenhuisnoodplan;
40. Een digitaal programma (BITS) implementeren dat door de hulpdiensten wordt gebruikt voor de registratie van personen die betrokken zijn bij een noodsituatie;
41. Het concept en de opdrachten van het federaal kenniscentrum voor psychosociale bijstand bij rampen definiëren;
42. De bestaande gezondheidsbewakingsnetwerken versterken;
43. De Saniport-dienst stabiliseren en versterken;
44. Een nieuw pact sluiten met de farmaceutische sector;
45. De hervormingen met betrekking tot de ziekenhuizen op het vlak van financiering, herdefiniëring van de nomenclatuur, continuïteit en integratie van de zorg,

ziekenhuislandschap, regeling van de honorariumsupplementen voortzetten;

46. De eerstelijnszorg versterken dankzij financiering, samenwerking, preventie, geïntegreerde zorg voor chronische ziekten;

47. Geestelijke gezondheidszorg met een betere toegang tot ambulante zorg en bijzondere aandacht voor kinderen en adolescenten ontwikkelen;

48. De kwaliteit en de efficiëntie van de zorg op basis van wetenschappelijk bewijs en de behoeften van de patiënt versterken;

49. Alle actoren mobiliseren om deel te nemen aan Belgische, Europese en internationale operaties in de strijd tegen de illegale houthandel;

50. Partnerschappen ontwikkelen om de nieuwe vormen van criminaliteit en de nieuwe uitdagingen in verband met e-handel of het witwassen van geld aan te pakken;

51. Een Forensisch Houtcentrum oprichten;

52. De kennisuitwisseling over CITES en EUTR tussen de handhavingsautoriteiten en de gerechtelijke macht verbeteren;

53. De analyse van de inspectiebehoeften op het gebied van e-handel coördineren;

54. Een voorlichtingscampagne lanceren over elektronische handel, de gevaren en de risico's ervan, en de toegenomen aandacht van de federale autoriteiten;

55. De samenwerkings- en uitwisselingsplatforms versterken tussen de federale overheidsdiensten en bepaalde landen die betrokken zijn bij de inspectie van e-handel;

56. Een ontwerp van wetswijziging over het mariene milieu indienen;

57. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;

58. Een voorlichtingscampagne organiseren voor bedrijven over de identificatie van hormoonontregelaars en over kwesties in verband met de vervanging ervan;

59. Bepalen voor welke prioritaire sector(en) economische instrumenten op nationaal niveau kunnen worden ontwikkeld om het gebruik van deze stoffen te verminderen en de vervanging ervan op duurzame wijze te bevorderen;

60. De werknemers beter informeren over de risico's van blootstelling aan hormoonontregelaars;

61. Een wijziging van de huidige wetgeving voorstellen om risico's in verband met de aanwezigheid of het gebruik van hormoonontregelaars expliciet op te nemen in het kader van de preventie en bescherming op het werk;

62. Gegevens over consumptie, gezondheidsaandoeningen en blootstelling aan hormoonontregelaars in het milieu en/of op het werk verzamelen en vergelijken;

63. Op internationaal niveau ijveren voor besluiten die de ambitie van het Akkoord van Parijs en de milieu-integriteit respecteren;

64. Het Nationaal energie- en klimaatplan bijwerken en een structurele monitoring van de uitvoering van federale klimaatbeleidslijnen en -maatregelen opzetten ;

65. Een nieuw federaal plan ten gunste van de kringlooeconomie goedkeuren;

66. Een economische analyse van de functionele economie publiceren om de sterke en zwakke punten ervan in kaart te brengen en mogelijke beleidsmaatregelen voor te stellen om bepaalde bedrijven ertoe aan te moedigen dit type model meer te gaan toepassen;

67. Een voorlichtingscampagne lanceren om de consumenten te informeren over de

wijzigingen in de etikettering van energieverblindende producten;

68. Een communicatiestrategie opzetten om de burgers te sensibiliseren rond goede praktijken voor het gebruik en onderhoud van producten, duurzame consumptie, hergebruik, reparatie en recycling;

69. Acties ondernemen, in het kader van het federale voedings- en gezondheidsplan 2021-2030, om de consument te sturen in de richting van gezondere en duurzamere voeding;

70. Burgers, consumenten en bedrijven informeren en mobiliseren in het kader van #BeBiodiversity en hen aanmoedigen om de voorkeur te geven aan consumptie- en productiemethoden die de biodiversiteit en de ecosystemen respecteren;

71. De website energievreters.be opnieuw lanceren en verrijken;

72. Het protocol voor de detectie van nanodeeltjes in een complex medium afronden;

73. Het protocol voor het meten van de concentratie van nanodeeltjes en de onzekerheidsberekening afronden en technische hulpmiddelen voorstellen aan de controlediensten met het oog op het organiseren van een proefcontrolecampagne rond cosmetische producten;

74. Toezien op de operationaliteit van het nanolaboratorium van de Dienst Nationale Standaarden op het gebied van detectie van nanodeeltjes;

75. Toezien op de voortdurende validatie van de metingen van nanodeeltjes en de resultaten voorstellen op internationale conferenties;

76. De jaarverslagen van het monitoringsysteem voor duurzaam oppervlaktedelfstoffenbeleid analyseren om de zandwinning in het Belgische deel van de Noordzee te optimaliseren;

77. Informatie over de kostprijs van de primaire en alternatieve grondstoffen voor bouwzand in België en de omliggende landen verzamelen en analyseren;

78. Beleidsalternatieven voor zandwinning op zee uitwerken om het duurzame gebruik van mineralen te beïnvloeden en de geselecteerde alternatieven uitvoeren;

79. In het kader van het project Brain Futures4Food een methode ontwikkelen en testen die door de belanghebbenden kan worden gebruikt om de overgang naar duurzame voedselsystemen te begeleiden;

80. De methode voor het begeleiden van de overgang naar duurzame voedselsystemen op het gebied van graan- en eiwitproductie testen en evalueren, in het kader van het project Brain Futures4Food;

81. De opstartfase van leergemeenschappen in de sectoren granen en eiwitten, als onderdeel van het project Brain Futures4Food, invoeren en ondersteunen;

82. De uitvoering van de methodologie Futures4Food voortzetten door leergemeenschappen in de sectoren granen en vlees te ondersteunen, andere prioritaire thema's vaststellen en tot uitvoering overgaan;

83. De aanpassing van de belasting op bedrijfswagens bestuderen;

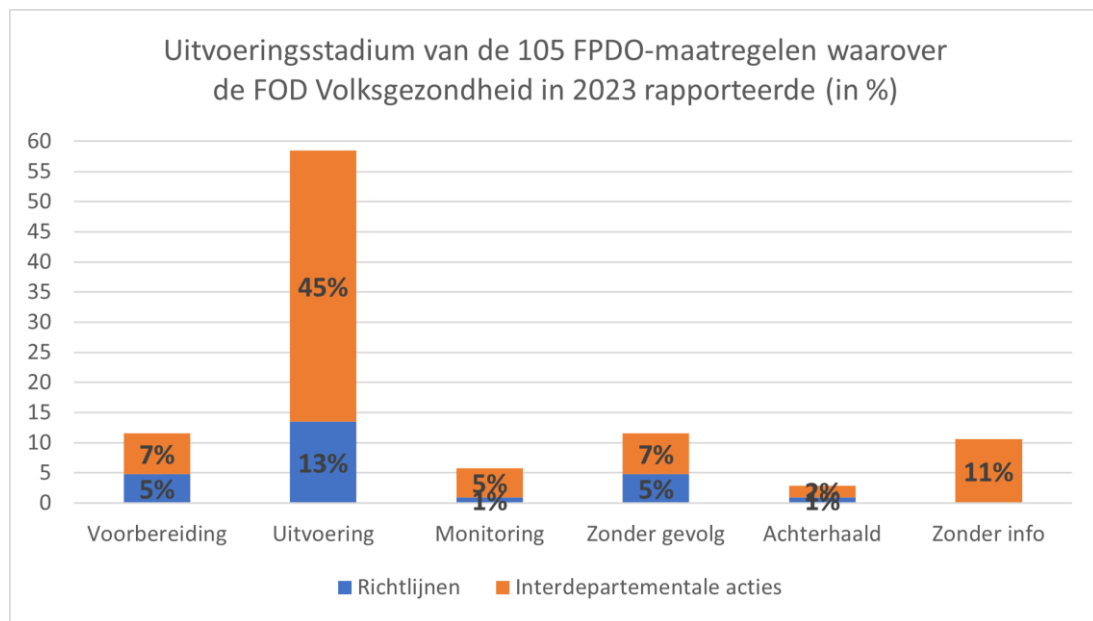
84. De overgang naar schonere voertuigen aanmoedigen door het ondersteunen van steeds strengere productnormen;

85. De middelen bestuderen om het beginsel 'de vervuiler betaalt' toe te passen in de luchtvaartsector door middel van belastingheffing;

86. De invoering van een taks op het inschepen en/of ontschepen op luchthavens bevorderen op Europees niveau;

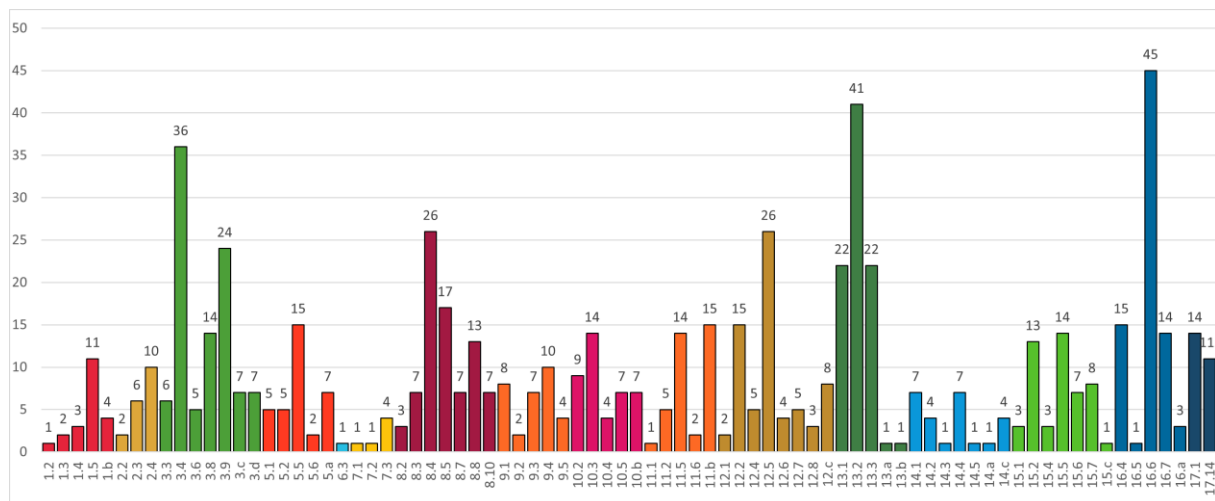
87. Pleiten voor een verbod op korte-afstandsvluchten op Europees niveau en alternatieven promoten;
88. Op Europees niveau pleiten voor een geharmoniseerde fiscale behandeling van de commerciële luchtvaart om het beginsel 'de vervuiler betaalt' beter te kunnen toepassen;
89. Een duurzame investerings- en beleggingsstrategie ontwikkelen en investeringen in fossiele brandstoffen en energie geleidelijk stopzetten;
90. Een mechanisme ontwikkelen en implementeren om de transformatie van de Belgische economie naar een duurzame en klimaatneutrale productie van goederen en diensten te ondersteunen;
91. Technische informatie verzamelen die het mogelijk maakt de reikwijdte van duurzame investeringen in België te bepalen en de kenmerken van deze investeringen op te stellen;
92. Een denkoefening op gang brengen over de vraag hoe kan worden gestimuleerd dat het sparen en beleggen in de richting van duurzame projecten kan worden gestimuleerd;
93. De voor- en nadelen analyseren van het verplicht stellen van vrijwillige beleidsmaatregelen voor particuliere en publieke marktdeelnemers, ter ondersteuning van de overgang naar een duurzame economie en het herstelbeleid;
94. De discussie opstarten over de ontwikkeling van een Belgische strategie ter bevordering van Europese financiële labels;
95. De evolutie meten van het Belgische spaargeld naar meer duurzame financiële producten en het gedrag van de spaarders bestuderen met betrekking tot het aanbod van die producten;
96. Ervoor zorgen dat de banden en de samenhang tussen het plan voor de relance en de strategische investeringen, de SDG's en de acties die in het kader van het FPDO worden ondernomen, worden versterkt en dat een genderanalyse (gender budgeting) van deze overheidsinvesteringen wordt uitgevoerd;
97. Een diplomatie met oog voor klimaat- en energiekwesties ontwikkelen om ervoor te zorgen dat nieuwe economische kansen op duurzame wijze worden benut, met aandacht voor mensenrechten, sociaaleconomische gevolgen, alsook klimaat, milieu en biodiversiteit;
98. Het klimaat verder integreren in de Belgische ontwikkelingssamenwerking;
99. Een extra bedrag van 12 miljoen per jaar vrijmaken om de partnerlanden van de federale ontwikkelingssamenwerking te steunen bij de horizontale versterking van hun klimaatbeleid, gekoppeld aan de uitvoering van klimaatspecifieke acties;
100. De federale bijdrage aan de financiering van het klimaatbeleid geleidelijk blijven verhogen;
101. Zo spoedig mogelijk de laatste hand leggen aan de intra-Belgische verdeling van een extra financieringsinspanning voor het klimaatbeleid;
102. De capaciteiten van de lokale onderzoekers en magistraten versterken in het kader van de onderzoeken naar de illegale handel in beschermde soorten in Afrika;
103. Op nationaal niveau advies van deskundigen inwinnen over de opnemings van ecocide in het nieuwe Strafwetboek;
104. Diplomatieke initiatieven bestuderen en nemen op internationaal niveau om het misdrijf ecocide te beperken;
105. Overleg met de gewesten organiseren en andere staten raadplegen om de mogelijkheden te analyseren om ecocide in het Belgische Strafwetboek op te nemen.

Uitvoeringsstadium van de 105 FPDO-maatregelen waarover de FOD Volksgezondheid in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Volksgezondheid aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

10. Betrokkenheid van de FOD Justitie bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 53 FPDO-maatregelen waarover de FOD Justitie eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een opleiding organiseren voor de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen over de wijze waarop een intersectionele aanpak in een actieplan kan worden geïntegreerd;
15. Concrete instrumenten ontwikkelen, in overleg met de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen;
16. Een brainstorming organiseren met de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen om hun actieplannen beter op elkaar af te stemmen (structuur, methodologie, enz.) en kruisverwijzingen tussen de plannen op te nemen;
17. De resultaten van de brainstorming tussen coördinatoren van de (inter)federale actieplannen integreren in deze plannen;
18. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
19. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
20. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
21. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
22. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
23. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
24. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
25. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
26. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren

te vergemakkelijken;

27. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;

28. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

29. Een proefproject van een advocatenkantoor voor rechtshulp lanceren;

30. Een wetenschappelijke evaluatie van het proefproject van een advocatenkantoor voor rechtshulp verrichten;

31. De inspanningen voortzetten in de strijd tegen racisme, met name via de interministeriële conferentie racismebestrijding en het nationale actieplan tegen racisme;

32. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);

33. De rechten van LGBTQ+-personen promoten in internationale onderhandelingen, politieke dialogen en fora;

34. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);

35. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;

36. De RIA herzien met het oog op verbetering van de strijd tegen discriminatie;

37. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;

38. De federale antidiscriminatiewetten evalueren en zo nodig aanpassen;

39. Het registratiesysteem aanpassen om haatmisdrijven efficiënter en gedetailleerder te kunnen registreren;

40. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);

41. In kaart brengen en verbeteren van het gebruik van gegevens in verband met gelijkheid, met name voor de criteria die nog niet geanalyseerd zijn;

42. De aanbevelingen van de analyse van de karteringsresultaten opvolgen om het gebruik en de verzameling van gegevens in verband met gelijkheid te verbeteren;

43. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;

44. Het interfederale overleg over sociale economie organiseren om de verwachtingen, aandachtspunten, mogelijke acties en coördinaties in kaart te brengen;

45. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen;

46. Betrouwbare nationale indicatoren inzake de sociale economie opstellen;

47. Deelnemen aan de vergaderingen van de GECES en een ambitieus Belgisch standpunt

inzake sociale economie op Europees niveau ondersteunen;

48. De procedures afronden die zijn ingesteld voor de vervolging van grensoverschrijdende overtredders in geval van verkeersovertredingen;

49. Een vrijwillig nationaal register ter bestrijding van fietsendiefstal opzetten;

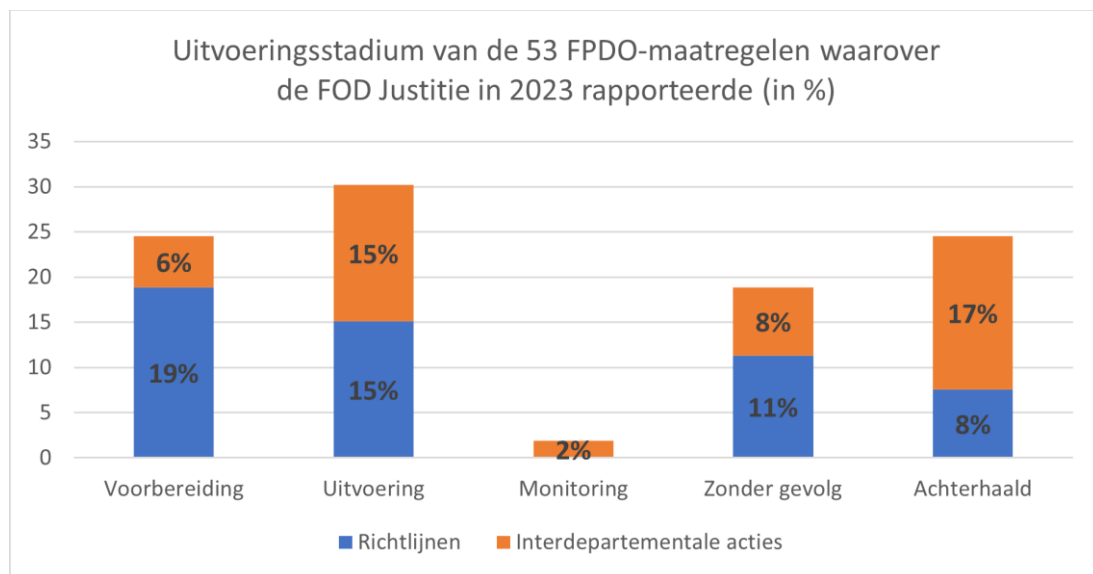
50. De capaciteiten van de lokale onderzoekers en magistraten versterken in het kader van de onderzoeken naar de illegale handel in beschermde soorten In Afrika;

51. Op nationaal niveau advies van deskundigen inwinnen over de opnemng van ecocide in het nieuwe Strafwetboek;

52. Diplomatieke initiatieven bestuderen en nemen op internationaal niveau om het misdrijf ecocide te beperken;

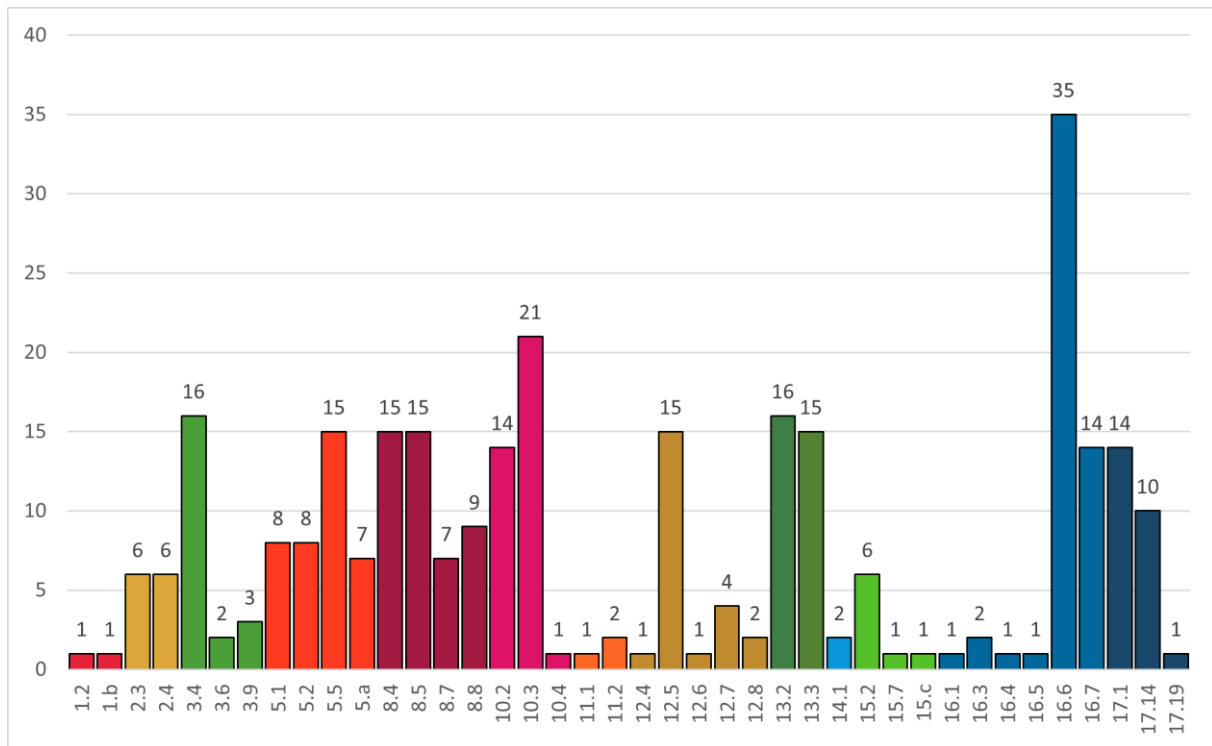
53. Overleg met de gewesten organiseren en andere staten raadplegen om de mogelijkheden te analyseren om ecocide in het Belgische Strafwetboek op te nemen.

Uitvoeringsstadium van de 53 FPDO-maatregelen waarover de FOD Justitie in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Justitie aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

11. Betrokkenheid van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 62 FPDO-maatregelen waarover de FOD Economie eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;

13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
15. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
16. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
17. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
18. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
19. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
20. De mogelijkheid onderzoeken om de bedragen die de FOD's dankzij hun inspanningen op het gebied van ecobeheer besparen, toe te wijzen aan andere duurzame maatregelen;
21. Criteria opstellen inzake klimaatdoelstellingen, bijvoorbeeld doelstellingen die gebaseerd zijn op Science Based Targets (SBT);
21. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
22. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
23. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;
24. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
25. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

25. Overeenstemming bereiken over een definitie van occasionele activiteiten en het begrip collaboratieve economie en de huidige wetgeving aanpassen;
26. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;
27. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
28. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
29. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
30. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
31. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
32. In kaart brengen en verbeteren van het gebruik van gegevens in verband met gelijkheid,

met name voor de criteria die nog niet geanalyseerd zijn;

33. De aanbevelingen van de analyse van de karteringsresultaten opvolgen om het gebruik en de verzameling van gegevens in verband met gelijkheid te verbeteren;

34. De controles op de naleving van de informatie- en adviesplicht de kredietverstrekking aanscherpen;

35. Het bestaande regelgevende kader aanpassen om een beter kader te bieden voor nieuwe prospectietechnieken (e-mail, telefoon, internet) in het kader van kredietaanbiedingen;

36. Een gerichte voorlichtingscampagne voor jonge consumenten organiseren;

37. Een pakket federale maatregelen voor aanpassing aan de klimaatcrisis ontwikkelen;

38. Een ontwerp van wetswijziging over het mariene milieu indienen;

39. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;

40. Bepalen voor welke prioritaire sector(en) economische instrumenten op nationaal niveau kunnen worden ontwikkeld om het gebruik van deze stoffen te verminderen en de vervanging ervan op duurzame wijze te bevorderen;

41. Een nieuw federaal plan ten gunste van de kringlooeconomie goedkeuren;

42. De federale werkzaamheden met betrekking tot de deeleconomie coördineren door de geldende wetgevende en reglementaire maatregelen op te volgen en te evalueren, en de definitie van deeleconomie actualiseren;

43. Een economische analyse van de functionele economie publiceren om de sterke en zwakke punten ervan in kaart te brengen en mogelijke beleidsmaatregelen voor te stellen om bepaalde bedrijven ertoe aan te moedigen dit type model meer te gaan toepassen;

44. Het interfederale overleg over sociale economie organiseren om de verwachtingen, aandachtspunten, mogelijke acties en coördinaties in kaart te brengen;

45. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen;

46. Betrouwbare nationale indicatoren inzake de sociale economie opstellen;

47. Deelnemen aan de vergaderingen van de GECES en een ambitieus Belgisch standpunt inzake sociale economie op Europees niveau ondersteunen;

48. Lancer un projet pilote de double affichage du prix des produits énergivores ;

49. Mettre en oeuvre le nouvel étiquetage énergétique ;

50. Veiller à la mise à jour de tous les produits énergivores mis sur le marché dans une base de données européenne ;

51. Een proefproject voor dubbele weergave van de prijs van energievervlindende producten lanceren;

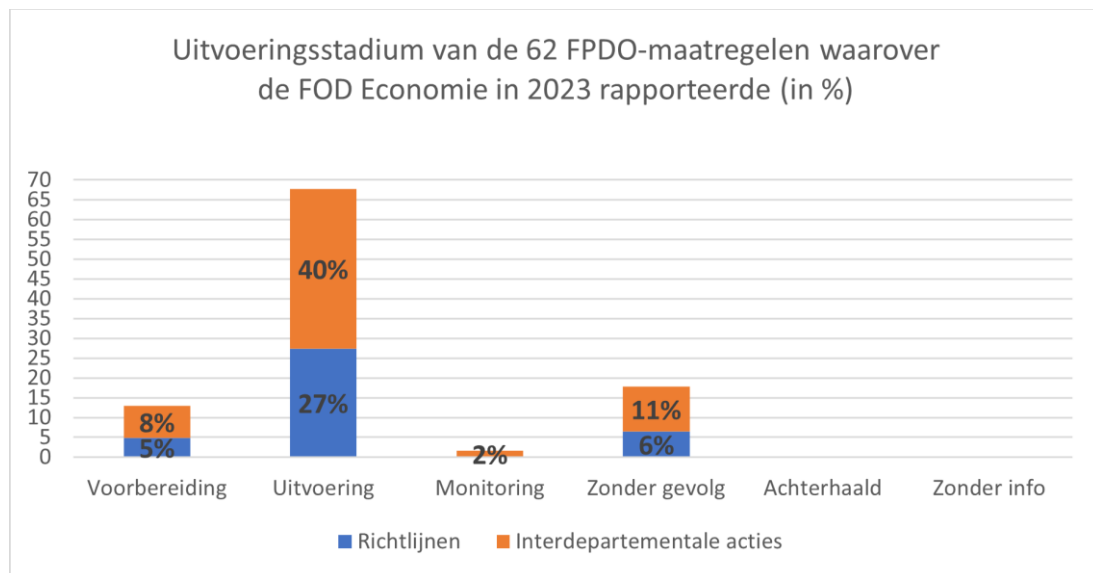
52. Het Europese Horizon2020 project 'EEPLIANT3' aansturen, met als doelstelling de coördinatie tussen markttoezichtinstanties te verbeteren, nieuwe IT-tools uit te werken, alsook de nieuwe classificatie van categorieën van energievervlindende producten te verifiëren;

53. Een communicatiestrategie opzetten om de burgers te sensibiliseren rond goede praktijken voor het gebruik en onderhoud van producten, duurzame consumptie, hergebruik, reparatie en recycling;

54. Een bewustmakingscampagne voeren over de onvermoede gevolgen van de platformeconomie;

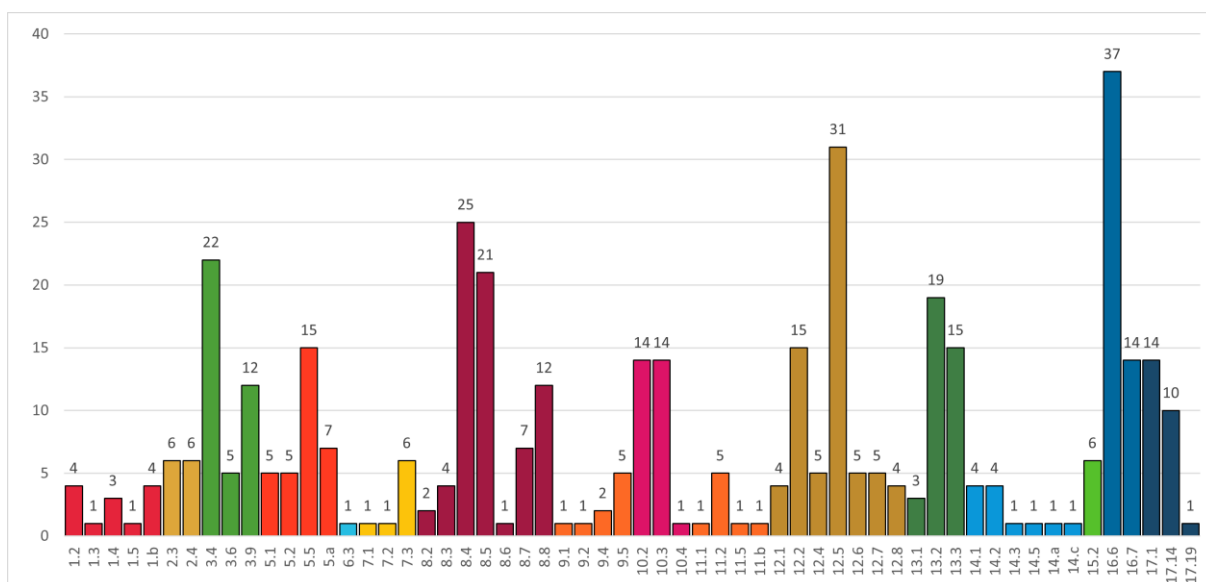
55. Het gebruik van elektronische handtekeningen bevorderen en aanmoedigen;
56. Het protocol voor de detectie van nanodeeltjes in een complex medium afronden;
57. Het protocol voor het meten van de concentratie van nanodeeltjes en de onzekerheidsberekening afronden en technische hulpmiddelen voorstellen aan de controlediensten met het oog op het organiseren van een proefcontrolecampagne rond cosmetische producten;
58. Toezien op de operationaliteit van het nanolaboratorium van de Dienst Nationale Standaarden op het gebied van detectie van nanodeeltjes;
59. Toezien op de voortdurende validatie van de metingen van nanodeeltjes en de resultaten voorstellen op internationale conferenties;
60. De jaarverslagen van het monitoringsysteem voor duurzaam oppervlaktedelfstoffenbeleid analyseren om de zandwinning in het Belgische deel van de Noordzee te optimaliseren;
61. Informatie over de kostprijs van de primaire en alternatieve grondstoffen voor bouwzand in België en de omringende landen verzamelen en analyseren;
62. Beleidsopties voor zandwinning op zee uitwerken om het duurzame gebruik van mineralen te beïnvloeden en de geselecteerde opties uitvoeren.

Uitvoeringsstadium van de 62 FPDO-maatregelen waarover de FOD Economie in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de FOD Economie aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

12. Betrokkenheid van de Ministerie van Defensie bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 30 FPDO-maatregelen waarover de Ministerie van Defensie eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen ;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
11. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
12. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
13. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
14. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;
15. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
16. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van

biodiversiteit;

17. Een centrum voor kennis en technische ondersteuning voor bedrijven en publieke/particuliere organisaties ontwikkelen;

18. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;

19. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;

21. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

22. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);

23. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);

24. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;

25. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;

26. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);

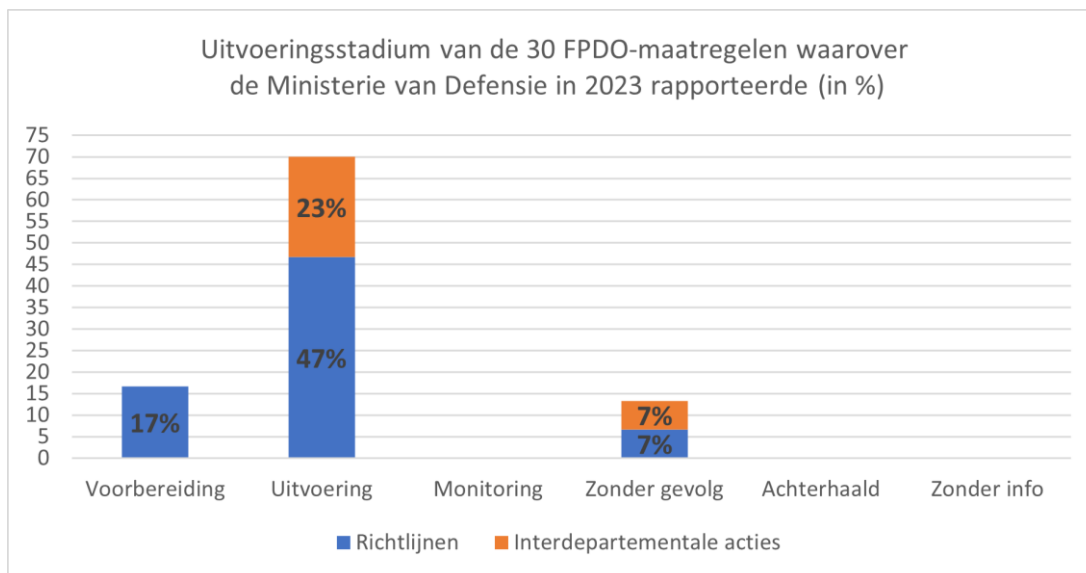
27. Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer;

28. Een pakket federale maatregelen voor aanpassing aan de klimaatcrisis ontwikkelen;

29. Een ontwerp van wetswijziging over het mariene milieu indienen;

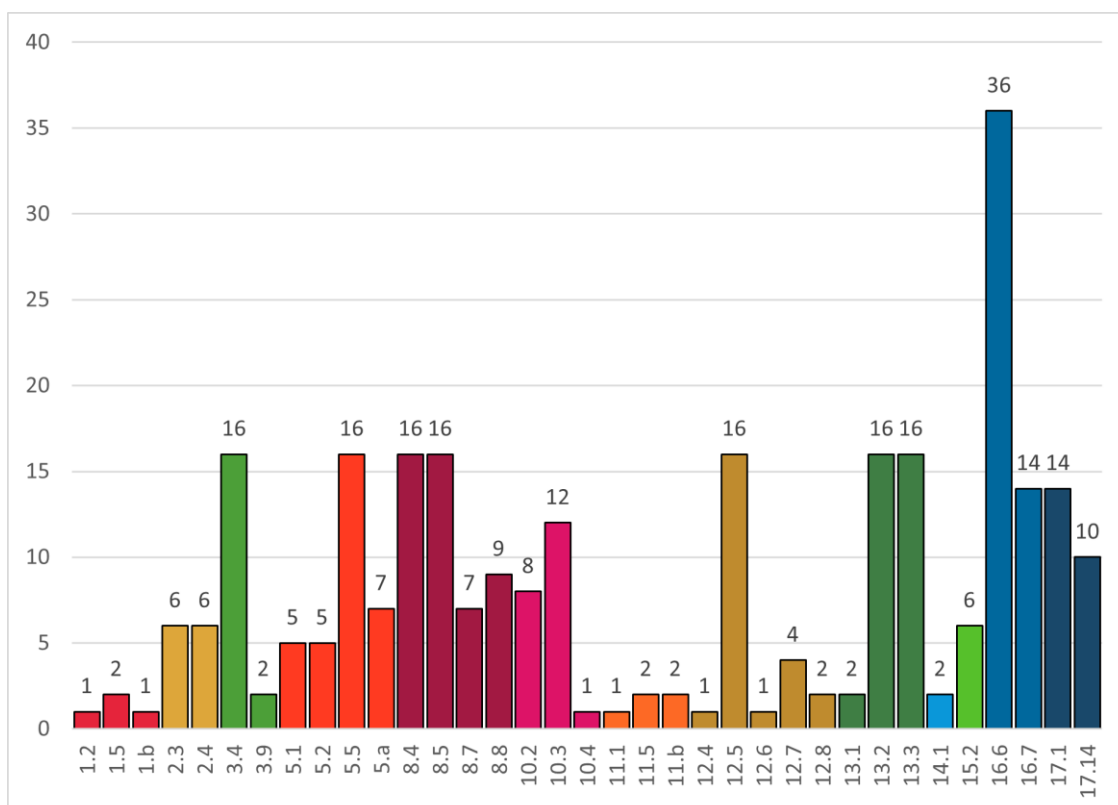
30. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken.

Uitvoeringsstadium van de 30 FPDO-maatregelen waarover de Ministerie van Defensie in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de Ministerie van Defensie aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

13. Betrokkenheid van de POD Maatschappelijke Integratie, Armoede Bestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 58 FPDO-maatregelen waarover de POD Maatschappelijke Integratie eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

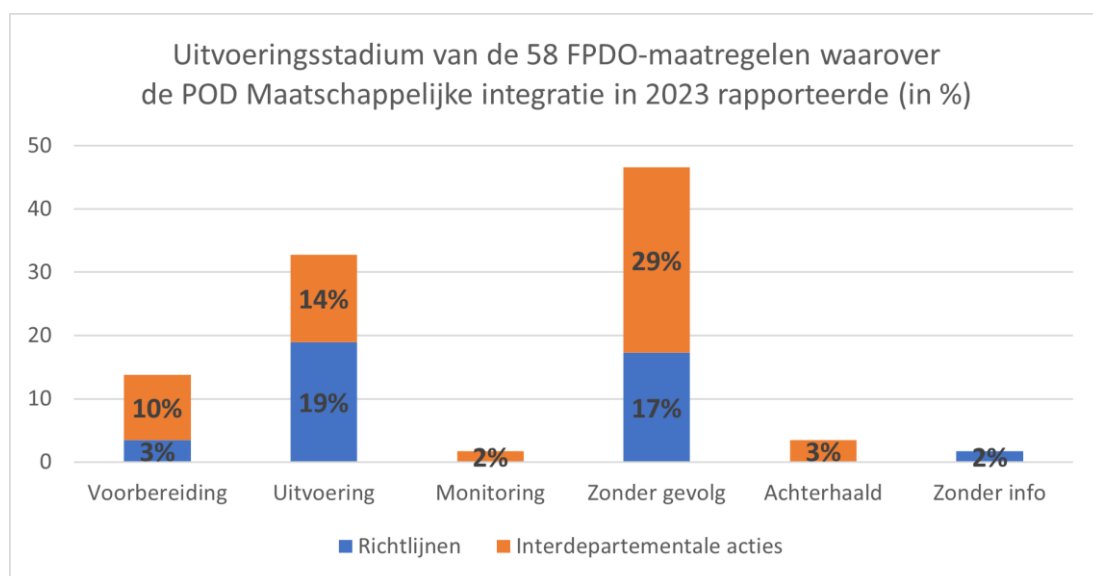
1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
11. De haalbaarheid van de aanwerving van een 'ervaringsdeskundige' in elke federale overheidsdienst analyseren;
12. Communiceren over het gebruik van de diensten van een ervaringsdeskundige wanneer een federale overheidsdienst er gebruik van maakt;
13. Analyseren bij welk soort projecten de toegevoegde waarde van deze ervaringsdeskundigen het grootst is;
14. De RIA bijwerken;
15. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
16. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
17. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz. ;
18. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
19. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;
20. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;
21. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;
22. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;
23. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
24. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

25. Een proefproject van een advocatenkantoor voor rechtshulp lanceren;
26. Strijd leveren tegen het niet-gebruik van rechten door alle potentiële rechthebbenden te informeren over hun sociale rechten, de automatische toekenning van deze rechten te bevorderen of, als alternatief, het aantal handelingen dat nodig is om toegang te krijgen tot deze rechten te verminderen en de fysieke en mentale belemmeringen voor de toegang tot deze rechten weg te nemen;
27. Gegevens verzamelen over opname of niet-opname van rechten om het verschijnsel beter in kaart te brengen;
28. De toekenning van een referentieadres aan daklozen versterken;
29. Een inventaris opstellen van de bestaande steun voor eenoudergezinnen;
30. Vergemakkelijken van de toegang tot de DAVO-diensten;
31. De relevantie van een verhoging van de steunbedragen evalueren;
32. De samenwerking tussen de federale overheidsdiensten versterken bij de ontwikkeling van en het toezicht op het Federaal Plan voor armoedebestrijding;
33. Het Federaal Plan voor armoedebestrijding en de plannen van de gefedereerde entiteiten naast elkaar doen bestaan;
34. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
35. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
36. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
37. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
38. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
39. In kaart brengen en verbeteren van het gebruik van gegevens in verband met gelijkheid, met name voor de criteria die nog niet geanalyseerd zijn;
40. De aanbevelingen van de analyse van de karteringsresultaten opvolgen om het gebruik en de verzameling van gegevens in verband met gelijkheid te verbeteren;
41. De samenwerking tussen de sociale diensten van ziekenhuizen en die van de OCMW's (chronische ziekten) optimaliseren;
42. Tegen 2024 een dekkingsgraad van 100% bereiken in België voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering;
43. Zorgen voor preventie van schulden die verband houden met medische zorg;
44. Een actieplan inzake dak- en thuisloosheid goedkeuren;
45. Een voorontwerp van protocol opstellen waarin de acties worden beschreven die binnen de federale bevoegdheid vallen in de strijd tegen dak- en thuisloosheid;
46. Een speciale commissie oprichten die tot taak zal hebben het voorontwerp van federaal protocol aan te vullen met de acties die afhankelijk zijn van de gefedereerde entiteiten, en

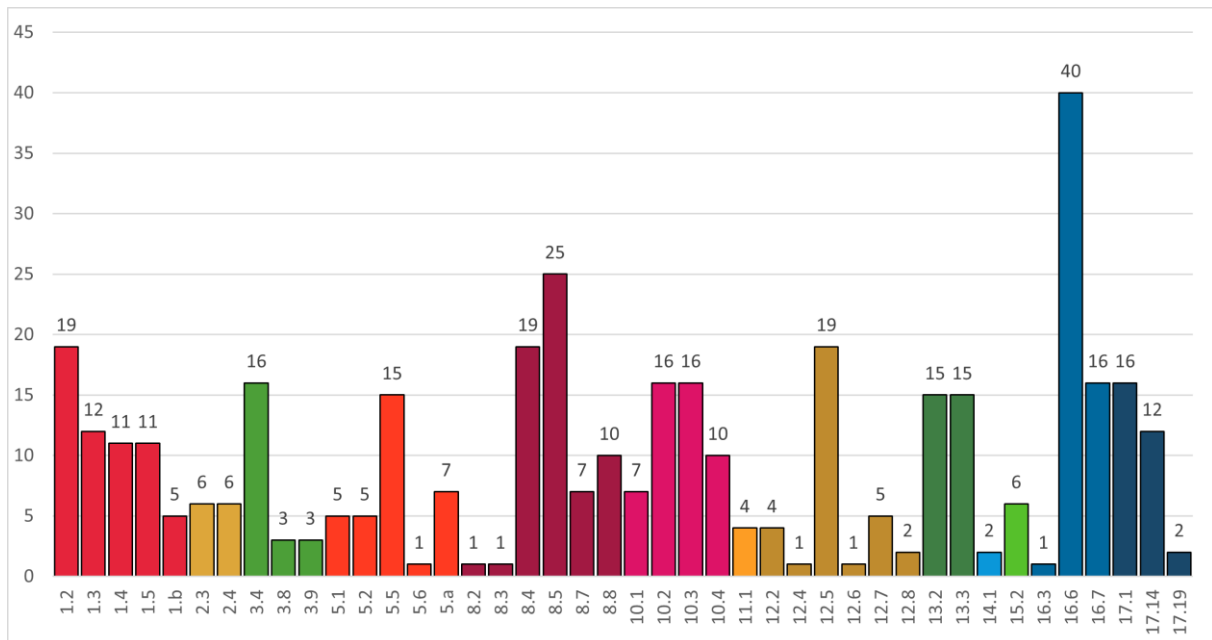
- dit in een multilevel logica, om tegen dak- en thuisloosheid te strijden;
47. Een interdepartementaal plan voorstellen over hoe en binnen welk tijds kader de minima opgetrokken kunnen worden in de richting van de Europese armoedegrens;
 48. Vanaf 2023 voorzien in een afzonderlijke begroting om de sociale minima te verhogen;
 49. De begeleidende maatregelen analyseren die nodig zijn om de inactiviteitsvallen weg te nemen in de context van de verhoging van de sociale minima;
 50. De perverse effecten van het statuut van samenwonende in kaart brengen en aanbevelingen doen voor een betere harmonisatie van de regelgeving;
 51. De controles op de naleving van de informatie- en adviesplicht de kredietverstrekking aanscherpen;
 52. Het bestaande regelgevende kader aanpassen om een beter kader te bieden voor nieuwe prospectietechnieken (e-mail, telefoon, internet) in het kader van kredietaanbiedingen;
 53. Een gerichte voorlichtingscampagne voor jonge consumenten organiseren;
 54. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;
 55. Het interfederale overleg over sociale economie organiseren om de verwachtingen, aandachtspunten, mogelijke acties en coördinaties in kaart te brengen;
 56. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen;
 57. Betrouwbare nationale indicatoren inzake de sociale economie opstellen;
 58. Partic Deelnemen aan de vergaderingen van de GECES en een ambitieus Belgisch standpunt inzake sociale economie op Europees niveau ondersteunen.

Uitvoeringsstadium van de 58 FPDO-maatregelen waarover de POD Maatschappelijke Integratie in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de POD Maatschappelijke Integratie aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

14. Betrokkenheid van de POD Wetenschapsbeleid (Belspo) bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 31 FPDO-maatregelen waarover de POD Wetenschapsbeleid eind 2023 moest rapporteren:

Richtlijnen :

1. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
2. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
3. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
4. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
5. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
6. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
7. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
8. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
9. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
10. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;
11. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;
12. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;
13. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;
14. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz. ;
15. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;
16. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van

biodiversiteit;

17. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;

18. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;

19. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;

20. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT.

Interdepartementale Acties :

21. Het kader voor een studie over de effecten van telewerk definiëren;

22. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);

23. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);

24. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;

25. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;

26. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);

27. Een Belgisch 'Kenniscentrum voor Klimaat' oprichten;

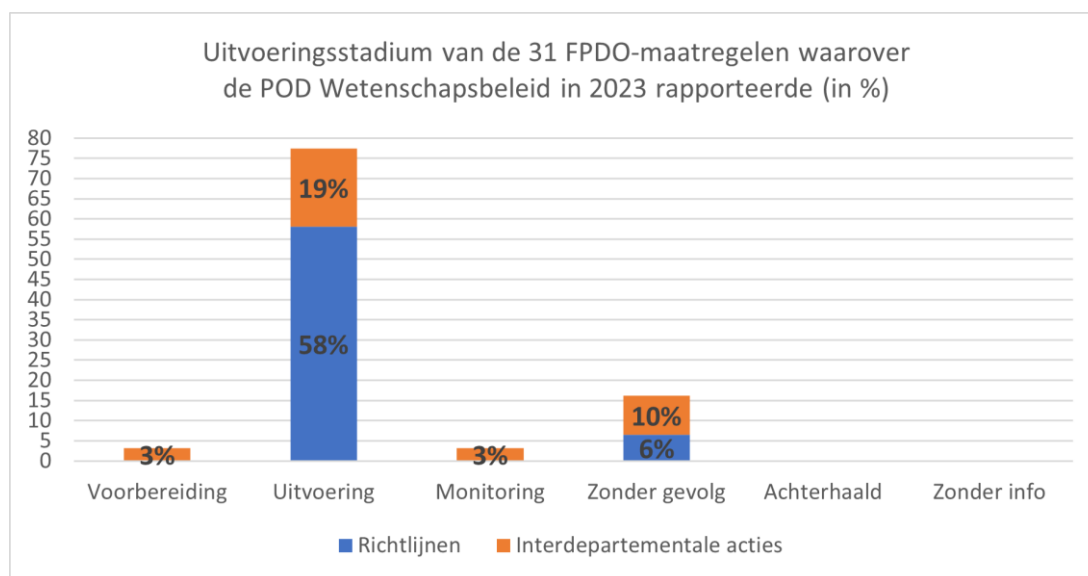
28. Een Forensisch Houtcentrum oprichten;

29. Een ontwerp van wetswijziging over het mariene milieu indienen;

30. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken;

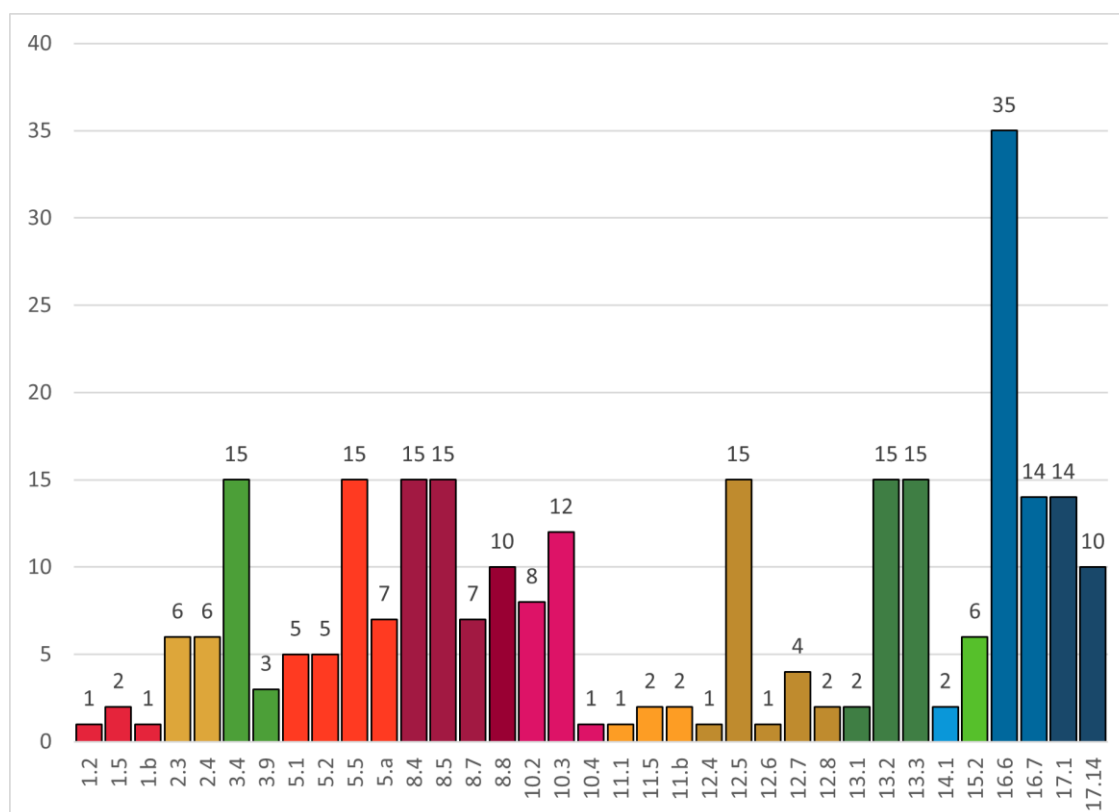
31. Gegevens over consumptie, gezondheidsaandoeningen en blootstelling aan hormoonontregelaars in het milieu en/of op het werk verzamelen en vergelijken.

Uitvoeringsstadium van de 31 FPDO-maatregelen waarover de POD Wetenschapsbeleid in 2023 rapporteerde:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van de POD Wetenschapsbeleid aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen :

15. Betrokkenheid van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) bij het FPDO

Hier presenteren we u een overzicht van de 69 FPDO-maatregelen waarover het FIDO en de ICDO eind 2023 moesten rapporteren:

Richtlijnen :

1. De SDG's vertalen naar de federale context;
2. De indicatoren voor de follow-up van de SDG's bespreken onder deskundigen;
3. De door deze werkgroep vastgestelde indicatoren voorleggen aan de belangrijkste federale adviesraden;
4. Zorgen voor samenhang tussen de indicatoren voor de follow-up van de SDG's en de indicatoren die voor andere plannen zijn vastgesteld, en ze opvolgen;
5. SDG's integreren in de algemene beleidsnota's;
6. SDG's integreren in de strategische en operationele plannen (materialiteit);
7. In het Actieplan DO, de vermelding van SDG's in de beleidsnota en het strategisch plan ontwikkelen;
8. Jaarlijks via de ICDO verslag uitbrengen over de follow-up van de acties;
9. In de thematische actieplannen aangeven hoe zij bijdragen tot de SDG's;
10. Bijwerken van de RIA om er de SDG's in op te nemen;
11. Een procedure voor de toepassing van de RIA vaststellen;
12. De banden versterken tussen de coördinatoren voor de DO en de coördinatoren voor gender, diversiteit, samenhang van het ontwikkelings- en het armoedebelaid;
13. Een uitgebreide informatie- en sensibiliseringscampagne over de SDG's organiseren;
14. De tools die de implementatie van SDG's vergemakkelijken identificeren;
15. Op de website van SDGs.be, de tools die de implementatie van de SDG's vergemakkelijken presenteren;
16. De leemten in de tools die de implementatie van SDG's vergemakkelijken analyseren en, indien nodig, nieuwe tools creëren om deze leemten op te vullen;
17. Een aanbod formuleren voor de federale overheidsdiensten voor begeleiding bij de uitvoering van de SDG's;
18. De SDG's integreren in de door de FOD BOSA georganiseerde opleidingen en in de evaluatie van de managers;
19. Systematisch communiceren over de SDG's in beleidsnota's, strategische plannen, federale/nationale actieplannen;
20. Systematisch communiceren naar burgers en belanghebbenden over de bijdragen van de federale overheidsdiensten aan de SDG's;
21. Een inventaris opstellen van de federale adviesraden, de instrumenten en de interfederale instellingen;
22. Een handvest van participatieve methodes opmaken;
23. Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren;
24. Vaker een beroep doen op 'ervaringsdeskundigen' onder toezicht van de FOD Maatschappelijke Integratie;
25. Zorgen voor politieke en administratieve coördinatie van de uitvoering van de Agenda 2030;
26. De samenhang tussen interdepartementale mechanismen versterken;
27. Een werkgroep voor beleidscoherentie zal de plannen analyseren, de focal points die

belast zijn met de opvolging van de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling coördineren en contacten onderhouden met de adviesraad voor beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling;

28. Een overleg tussen de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen organiseren om algemene kennis over de methodologieën uit te wisselen;

29. Concrete instrumenten ontwikkelen, in overleg met de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen;

30. Een brainstorming organiseren met de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen om hun actieplannen beter op elkaar af te stemmen (structuur, methodologie, enz.) en kruisverwijzingen tussen de plannen op te nemen;

31. De resultaten van de brainstorming tussen coördinatoren van de (inter)federale actieplannen integreren in deze plannen;

32. De RIA bijwerken;

33. De Interministeriële Conferentie Duurzame Ontwikkeling herlanceren;

34. De conceptuele en operationele ontwikkelingen in verband met beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling opvolgen - vaststelling van instrumenten;

35. Aanwijzing van een focal point beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (BCO) binnen de ICDO;

36. Een (inter)ministeriële conferentie voor BCO organiseren;

37. Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD;

38. De huidige situatie op het vlak van diversiteit binnen de FOD's analyseren, lacunes vaststellen en verbeteringen voorstellen, via het diversiteitsnetwerk;

39. Capaciteit en tijd vrij te maken voor de opdrachten van de diversiteitscoördinatoren;

40. Een specifieke voorlichtingsbijeenkomst organiseren om meer vrouwen aan te moedigen om te kiezen voor een directiefunctie;

41. Diversiteit integreren in de federale communicatiepraktijk en -documenten;

42. E-DIV-modules over diversiteit (interculturaliteit, LGBTQI+, enz.) bevorderen;

43. De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.;

44. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen;

45. De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit;

46. Duurzame voeding promoten bij federale restaurants;

47. Uiterlijk 18 maanden na de goedkeuring van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een actieplan uitwerken om het gebruik van de fiets door federale ambtenaren te vergemakkelijken;

48. De omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16 mei 2014 herzien;

49. Opstellen van een urgentielijst van producten, diensten en werkzaamheden die duurzame criteria/clausules moeten bevatten en waarvan de indicatoren nauwlettend zullen worden gevolgd met het oog op de verbetering van het toekomstige beleid voor duurzame aankopen;

50. De gids van de Europese Commissie rond sociale aankopen op federaal niveau ten uitvoer

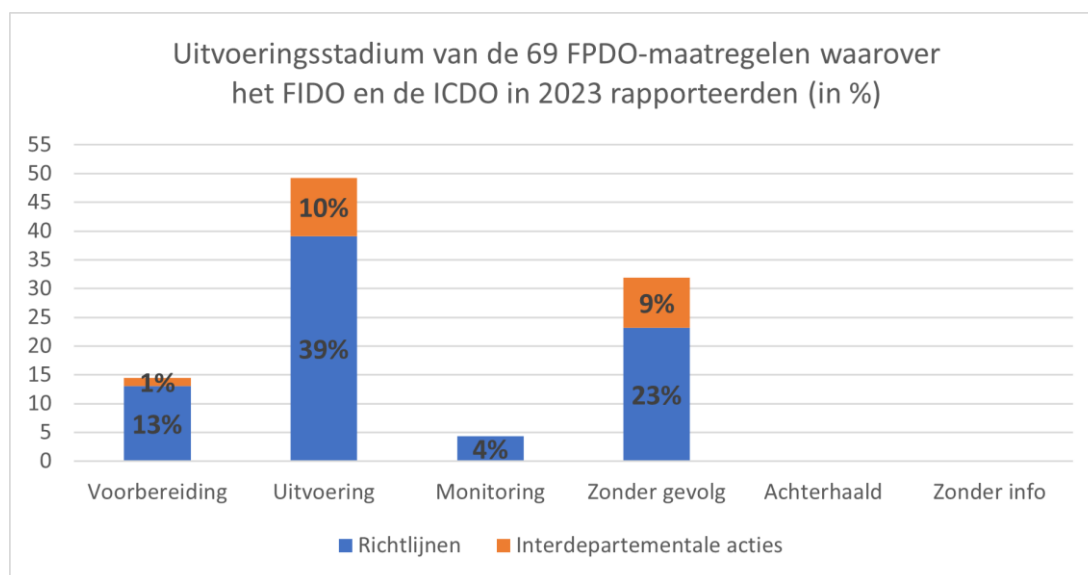
leggen;

51. Verhogen van de interne capaciteit van de diensten (personeel en processen) rond duurzame aankopen;
52. Een nota rond duurzaam aankoopbeleid met concrete pistes voorleggen aan de regering;
53. Onderzoeken welke acties prioritair moeten worden uitgevoerd in het kader van kansengelijkheid en overheidsopdrachten;
54. Criteria en voorwaarden op het vlak van due diligence en ethiek opnemen in alle federale raamovereenkomsten voor de ICT-productgroep;
55. Duurzame aankoopcriteria overwegen voor elke federale organisatie die optreedt als aankoopcentrale voor de raamovereenkomst ICT;
56. Een subwerkgroep tot stand brengen binnen de werkgroep duurzame aankopen van de ICDO om verplichte minimumcriteria voor duurzame voedselaankopen te ontwikkelen.

Interdepartementale Acties :

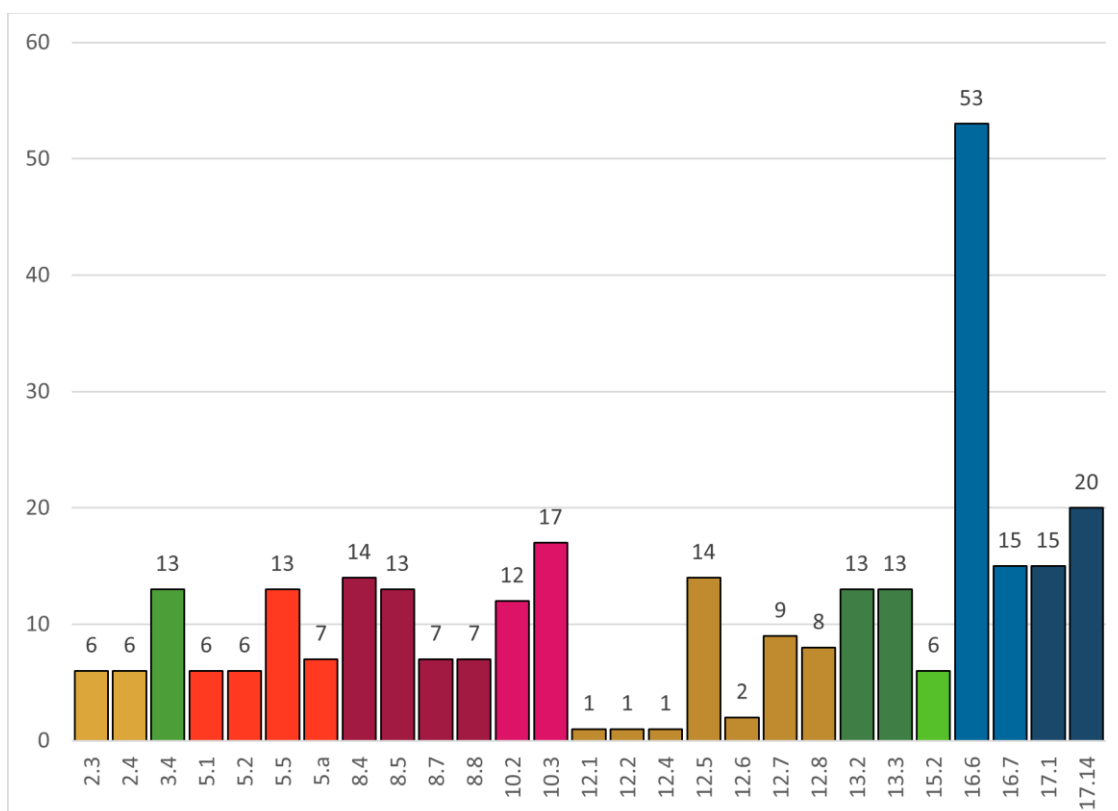
57. Acties organiseren op de internationale dag van de rechten van de vrouw (8 maart), de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart), de internationale dag tegen homo- en transfobie (17 mei) en de internationale dag tegen geweld op vrouwen (25 november);
58. Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming);
59. Een genderbewust extern communicatiebeleid voeren, overeenkomstig aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa;
60. Een antidiscriminatieclausule opnemen in overheidsopdrachten;
61. Op maat gemaakte, begrijpelijke informatie bieden in de diensten die in contact staan met burgers en voor alle informatie die alle burgers aanbelangt, rekening houdend met de opleidingsgraad en de digitale kloof (WG, handvest, actieplan);
62. Een nieuw federaal plan ten gunste van de kringlooeconomie goedkeuren;
63. De SDG-benadering versterken bij de voorbereiding van een tweede Nationaal Actieplan Ondernemingen en Mensenrechten;
64. Een structuur voor het toezicht op en de coördinatie van de acties van Beyond Food-strategie vastleggen en doen werken;
65. Task Forces opzetten voor prioritaire grondstoffen als onderdeel van de Beyond Food-strategie;
66. Precieze federale maatregelen/acties vaststellen voor elk van de krachtlijnen van de Beyond Food-strategie;
67. Publiek-private partnerschappen opzetten voor elk van de prioritaire grondstoffen in het kader van de Beyond Food-strategie;
68. Federale acties en maatregelen in het kader van de Beyond Food-strategie opzetten en opvolgen;
69. De Beyond Food-strategie evalueren.

Uitvoeringsstadium van de 69 FPDO-maatregelen waarover het FIDO en de ICDO in 2023 rapporteerden:

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Bijdragen van het FIDO en de ICDO aan de SDG-subdoelstellingen, rekening houdend met het feit dat de meeste maatregelen aan meerdere SDG's tegelijk bijdragen:

2. Implementatie van het FPDO per thema

Zoals uitgelegd in het vorige hoofdstuk, is het FPDO 2021-2026 gebaseerd op negen hoofdthema's:

- Drie thema's vormen de basis van de richtlijnen:
 - De implementatie van de SDG's versnellen;
 - Beleidssamenhang verzekeren;
 - De voorbeeldrol van de staat versterken.
- De interdepartementale acties zijn onderverdeeld in zes thema's:
 - Niemand achterlaten;
 - Versterken van de veerkracht tegen risico's;
 - Hervormen van de Belgische economie;
 - Veranderen van mobiliteitsmodel;
 - De transitie financieren;
 - Internationaal optreden.

Hieronder ziet u een uitsplitsing van de status van de implementatie van het FPDO, per thema, aan het einde van 2023.

Thema 1: De implementatie van de SDG's versnellen

"Heeft u uw AB? "

In Brussel hebben ervaringsdeskundigen samen met de HZIV aan het licht gebracht welke problemen ontstaan wanneer professionals een onbegrijpelijke term gebruiken.

Gesprek met Frédéric Lemaire

Het zwaar hebben of gehad hebben en daar een troef van maken om in een overheidsdienst te werken? Twintig jaar geleden zat dit project nog maar in de testfase. Sinds 2015 vormen "ervaringsdeskundigen" een volwaardige dienst binnen de POD Maatschappelijke Integratie. Frédéric Lemaire is een van de coördinatoren van de dienst.

Hoe is deze dienst geëvolueerd sinds de oprichting ervan?

F.L.: Sinds de COVID-pandemie doen onze partners meer en meer een beroep op onze ervaringsdeskundigen. We zijn van drie à vier aanvragen op regelmatige basis naar meer dan 50 ad-hoc aanvragen gegaan in 2024. Binnen de federale overheid zijn we ons ervan bewust dat we niet meer weggomen met een simpel antwoord in crisisperiodes zoals we die sinds 2020 kennen. Tegelijkertijd is de digitalisering van de administratieve procedures in een stroomversnelling geraakt en is de digitale kloof een zeer belangrijke problematiek geworden. Sociale uitsluiting begint voor een scherm.

Wat houdt het werk van een ervaringsdeskundige in?

F.L.: De rol van een ervaringsdeskundige is niet die van consultant. Bij het uitwerken van een project met verschillende specialisten van de overheid is het de bedoeling dat men zich laat bijstaan door een andere specialist, die zowel over de inhoud als over de vorm een bijdrage levert. Zijn specialiteit is dat hij een vorm van bestaansonzekerheid,

kwetsbaarheid of uitsluiting heeft meegemaakt. We zitten dus in een dynamiek van samen opbouwen en reflectie met onze partners. Je moet weten dat een ervaringsdeskundige niet de enige persoon is die tijdens het project ter beschikking wordt gesteld van een dienst. We werken allemaal samen. Binnen ons team beschikken we over tal van uiteenlopende ervaringen en gaan we op zoek naar standpunten die diep verankerd zijn in de ervaringen van de leden. De expertise stoelt op het delen van al deze gecumuleerde kennis.

Voor welke projecten hebben de federale diensten een beroep gedaan op ervaringsdeskundigen sinds de goedkeuring van het FPDO?

F.L.: De Pensioendienst is een van onze belangrijke vaste partners. Hij werkt momenteel samen met drie ervaringsdeskundigen voor langdurige opdrachten. Deze dienst doet nu systematisch een beroep op ons voor zijn projecten. Vorig jaar heeft de dienst een werkgroep opgericht die de toegankelijkheid van zijn diensten voor doven en slechthorenden heeft bestudeerd. Er werd meteen een ervaringsdeskundige in deze werkgroep opgenomen.

De FOD Volksgezondheid heeft ons ook al vanaf het begin van zijn campagne over hormoonverstorende stoffen ingeschakeld. De ervaringsdeskundigen konden aanbevelingen doen over de verspreidingskanalen met bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Ze hebben ook voorgesteld om de "tips" op de website te herformuleren, aangezien de bevelvormen zeer dwingend overkwamen. Bovendien hebben ze erop aangedrongen de nadruk te leggen op de meest toegankelijke aanbevelingen (de woning verluchten, groenten en fruit schillen etc.). Dit is een zeer positief voorbeeld en we zijn zeer tevreden dat de campagne een breed publiek heeft bereikt, via de ziekenhuizen, de ziekenfondsen, de RVA etc. De campagne wordt binnenkort vernieuwd. Gezien het succes van de samenwerking zullen de ervaringsdeskundigen opnieuw worden ingeschakeld. In Brussel hebben ervaringsdeskundigen samen met de HZIV aan het licht gebracht welke problemen ontstaan wanneer professionals een onbegrijpelijke term gebruiken. De typische zin is: "Heeft u uw AB ?" Er zijn al niet veel mensen die weten wat een aanslagbiljet is, laat staan een AB... De uitgewerkte oplossing werd uitgebreid naar de andere kantoren.

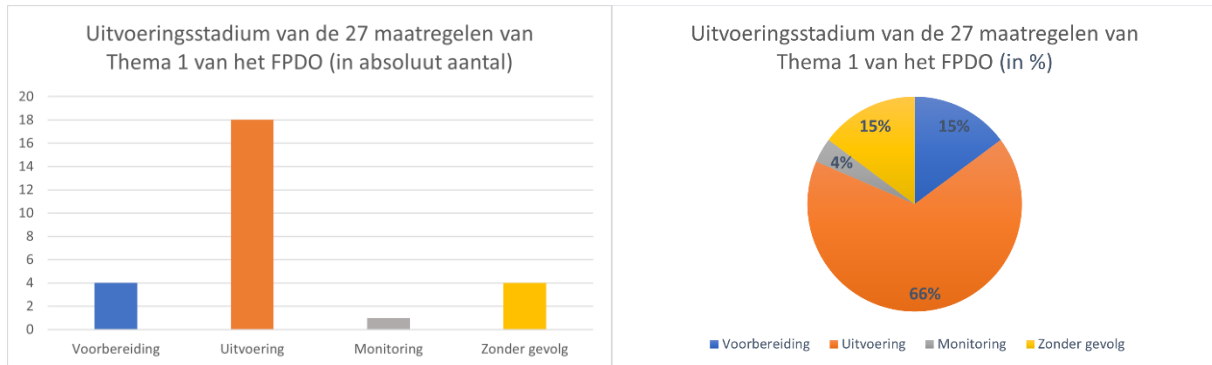
De FOD Kanselarij heeft ook een beroep op ons gedaan voor een campagne met videoclips die vorig jaar werd gevoerd. De FOD was heel blij met de feedback van de ervaringsdeskundige en vraagt ons nu om samen te werken voor het portaal Belgium.be. Een enorme uitdaging.

Voor welke toekomstige behoeften is het volgens u nuttig om ervaringsdeskundigen in te zetten?

F.L.: Er is uiteraard heel de problematiek rond de digitale kloof als gevolg van de digitalisering. Maar ik zie ook dat de doelgroep de laatste vijf jaar veel veranderd is. We hebben het niet langer over een kansarm publiek, maar wel over een kwetsbaar publiek. De OCMW's hebben bijvoorbeeld steeds meer zelfstandigen die bij hen komen aankloppen. Er is ook een probleem met de perceptie van de rol van de overheidsdiensten. Ervaringsdeskundigen zijn belangrijke interfaces geworden om kwetsbare personen die geen vertrouwen hebben in de overheidsdiensten, weer sociaal te verankeren. Daarnaast is er een zorgwekkende toename van geestelijke gezondheidsproblemen en diverse verslavingen onder jongeren, wat leidt tot andere vormen van problemen met toegang tot rechten.

Welk belang heeft een federale overheidsdienst erbij om een beroep te doen op een ervaringsdeskundige?

F.L.: In de regel is het de POD Maatschappelijke Integratie die de ervaringsdeskundigen vergoedt. Behalve bij de FOD Financiën en de RVA, die beiden ervaringsdeskundigen hebben aangeworven. Het feit dat een overheidsdienst zijn toegankelijkheid in vraag stelt, is al een goed teken. Een overheidsdienst heeft echter ook verantwoordelijkheden ten opzichte van de burgers. En degenen die het het hardst nodig hebben, zijn ook degenen die het moeilijkst te bereiken zijn. Als burger moet je goed omringd, begeleid en geïnformeerd worden door de overheidsdiensten. Ongeacht hun opdrachten nemen de overheidsdiensten hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op. Het is van essentieel belang dat de zwaksten niet in de kou blijven staan.

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het eerste thema van het FPDO heeft betrekking op de richtlijnen en heeft tot doel de uitvoering van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de VN te versnellen. Het bevat 27 maatregelen verdeeld over vijf gebieden:

- De SDG's in het federale beleid vertalen;
- Bepalen van de opvolgingsindicatoren van de SDG's;
- De SDG's in het federaal beleid integreren;
- Het bekend maken van de SDG's en het voorstellen van praktische hulpmiddelen voor de implementatie ervan;
- Structureel in dialoog gaan met de belanghebbenden.

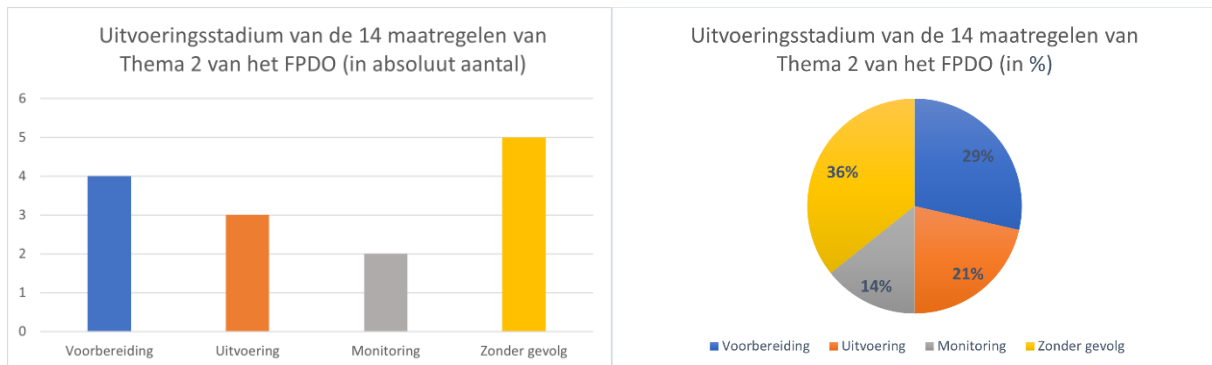
Bovenstaande grafieken tonen aan dat eind 2023 slechts vier maatregelen (15%) nog niet van start zijn gegaan.

Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. De SDG's integreren in de door de FOD BOSA georganiseerde opleidingen en in de evaluatie van de managers; *Aangehaalde reden: Andere prioriteiten moeten eerst worden opgelost.*
2. Een inventaris opstellen van de federale adviesraden, de instrumenten en de interfederale instellingen; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*

3. Een handvest van participatieve methodes opmaken; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
4. Communiceren over het feit dat een federale overheidsdienst een beroep doet op een ervaringsdeskundige; *Aangehaalde reden: We moeten eerst nadenken over hoe dit te communiceren.*

Thema 2: Beleidscoherentie

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het tweede thema van het FPDO heeft betrekking op de richtlijnen en betreft de coherentie van het beleid. De veertien maatregelen zijn onderverdeeld in drie gebieden:

- Zorgen voor een effectieve coördinatie;
- Implementatie van beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling;
- Zorgen voor samenhang in het optreden van de overheid

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat een groot deel (36%) nog niet is begonnen, terwijl een ander aanzienlijk deel (29%) zich in de voorbereidingsfase bevindt. De meeste maatregelen op dit gebied zullen dus eind 2023 een achterstand hebben.

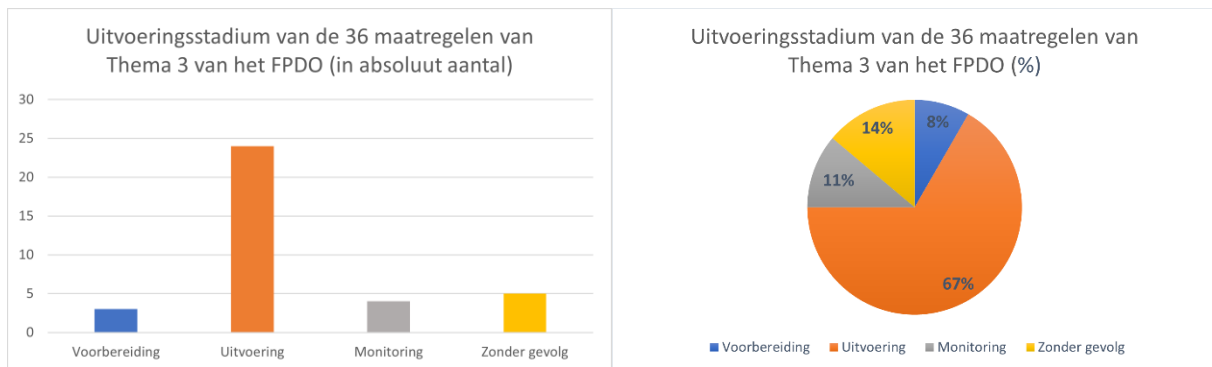
Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. De samenhang tussen interdepartementale mechanismen versterken; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
2. Een werkgroep voor beleidscoherentie zal de plannen analyseren, de focal points die belast zijn met de opvolging van de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling coördineren en contacten onderhouden met de adviesraad voor beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
3. Een opleiding organiseren voor de coördinatoren van de (inter)federale actieplannen over de wijze waarop een intersectionele aanpak in een actieplan

kan worden geïntegreerd; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*

4. Aanwijzing van een focal point beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (BCO) binnen de ICDO; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
5. Een (inter)ministeriële conferentie voor BCO organiseren; *Aangehaalde reden: Het onderwerp is op andere niveaus behandeld.*

Thema 3: De voorbeeldrol van de Staat versterken

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het derde thema van het FPDO maakt ook deel uit van de richtlijnen en is bedoeld om de voorbeeldfunctie van de Staat te versterken. Met zijn 36 maatregelen ondersteunt het twee gebieden:

- De federale overheid omvormen tot een duurzame organisatie;
- Bevorderen van duurzame praktijken in het kader van de gunning van overheidsopdrachten

Uit bovenstaande grafieken valt op te maken dat maar weinig maatregelen (14%) eind 2023 nog stilliggen.

Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. De huidige situatie op het vlak van diversiteit binnen de FOD's analyseren, lacunes vaststellen en verbeteringen voorstellen, via het diversiteitsnetwerk; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
2. Een beschrijving van de rol van de diversiteitsfunctionarissen opstellen en implementeren; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*

3. De mogelijkheid onderzoeken om de schenking van meubilair aan andere FOD's en federale instellingen te veralgemenen en de afgeschreven computers aan het personeel te verkopen; *Aangehaalde reden: De wetgeving staat in deze fase niet toe dat dit op structurele wijze gebeurt.*
4. De mogelijkheid onderzoeken om de bedragen die de FOD's dankzij hun inspanningen op het gebied van ecobeheer besparen, toe te wijzen aan andere duurzame maatregelen; *Aangehaalde reden: De wetgeving staat in deze fase niet toe dat dit op structurele wijze gebeurt.*
5. Criteria opstellen inzake klimaatdoelstellingen, bijvoorbeeld doelstellingen die gebaseerd zijn op Science Based Targets (SBT); *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*

Thema 4: Niemand achterlaten

“We realiseren ons dat er meer en meer diversiteit is in de vormen van samenwonen”

Sommigen willen het statuut van samenwonende afschaffen om iedereen dezelfde rechten te geven als alleenstaanden.

Interview met Michel Eggermont en Carine Straet

De afgelopen decennia zijn generaties omwille van maatschappelijke veranderingen genooddaakt om een nieuwe invulling te geven aan hun manier van samenwonen. De gezinsstructuren zijn veelzijdiger geworden, de toegang tot huisvesting complexer, de economische context onzeker ... Jongeren, senioren en alleenstaanden kiezen er steeds meer voor hun middelen te bundelen als het gaat om wonen. Samenwonen, bewust of noodgedwongen, wordt de norm. Het maatschappelijk middenveld wijst erop dat het statuut van samenwonende nadelig is ten opzichte van dat van alleenstaande voor de toekenning van rechten en uitkeringen. Daarom eisen ze dat het wordt afgeschaft. Een van de maatregelen van het FPDO 2021-2026 wil de nadelige gevolgen van het statuut van samenwonende aan het licht brengen en aanbevelingen formuleren voor een betere harmonisering van de regelgeving. Bij de FOD Sociale Zekerheid hebben Carine Straet en Michel Eggermont deze zeer complexe kwestie bestudeerd om de voor- en nadelen ervan voor te stellen aan de beleidsmakers.

C.S.&M.E.: We realiseren ons dat er meer en meer diversiteit is in de vormen van samenwonen. Het maatschappelijk middenveld en de politieke wereld hebben de afgelopen twee jaar het debat over het statuut van samenwonende op gang gebracht. Er zijn voorstellen gedaan aan de Kamer, maar er werden geen beslissingen genomen. Sommigen willen het statuut van samenwonende afschaffen om iedereen dezelfde rechten te geven als alleenstaanden. Daarom heeft de Kamer het Rekenhof de opdracht gegeven om het kostenplaatje van een dergelijke maatregel voor de staat te evalueren. Die schatte in een rapport dat in 2024 werd gepubliceerd, dat de maatregel zo'n 584 000 mensen zou

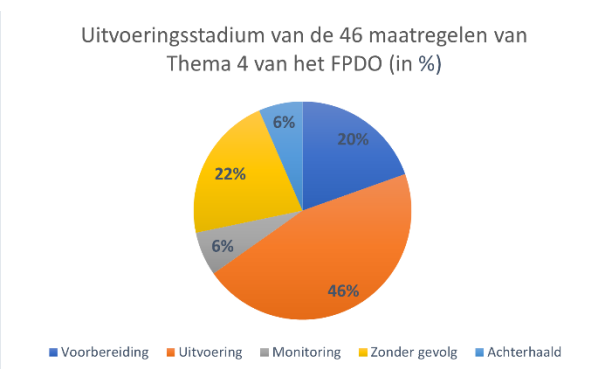
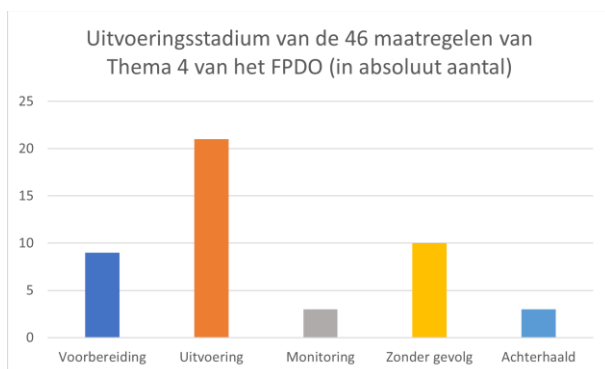
treffen, maar enkel mensen die gekend zijn in het kader van de sociale zekerheid. Alleen al voor de begroting van de sociale zekerheid zouden de kosten van deze afschaffing zo'n 1,9 miljard per jaar bedragen.

Zou dat uiteindelijk niet eerder zijn?

C.S.&M.E.: Dat lag ook aan de basis van een analyse die de FOD Sociale Zekerheid op touw heeft gezet, omdat het debat in de juiste context moet plaatsvinden. Meestal worden binnen de socialezekerheid drie vergoedingspercentages toegepast: gezinshoofd, alleenstaande of samenwonende. Er zijn tal van nieuwe vormen van samenwonen. Je kan kiezen om als koppel samen te wonen en alles te delen. Wanneer een van de partners zijn inkomen verliest of geen inkomen heeft, is de partner verantwoordelijk voor alle lasten omdat ze samenwonen. Je kan ook kiezen voor cohousing, kangoeroewonen, intergenerationeel samenwonen. Hierbij is het niet de bedoeling dat alle middelen gemeenschappelijk zijn. Wanneer een van de samenwonenden zijn inkomen verliest, is het niet zo dat de anderen zijn lasten moeten dragen. Hij moet logischerwijs het profiel van een alleenstaande behouden. De billijkheid houdt dus verband met de individuele of collectieve benadering van het statuut.

Heeft de analyse van de FOD Sociale Zekerheid onrechtvaardigheden aan het licht gebracht waardoor het statuut van samenwonende moet worden afgeschaft?

C.S.&M.E.: Uit onze analyse blijkt dat het statuut van samenwonende een complexe kwestie is en samenhangt met andere parameters van het Sociale beschermingssysteem. Een wijziging in dit statuut zou een kettingreactie teweegbrengen, die zorgvuldig moet worden geëvalueerd. De voorstellen in het rapport zijn bedoeld om elementen voor het politieke debat te leveren en de beleidsmakers te helpen weloverwogen beslissingen te nemen. De afschaffing van het statuut van samenwonende zou voor sommigen gevolgen hebben voor de toekenning van rechten op andere gebieden (in het kader van de ziekteverzekering is het statuut dat aan de begunstigten wordt toegekend altijd een bron van positieve rechten). Armoedebestrijding en een doeltreffend Sociale beschermingssysteem zijn de speerpunten van de sociale zekerheid. We hebben aangegeven dat het een complex probleem is en dat het onmogelijk is om één enkele oplossing aan te reiken. Het debat mag dus niet simplistisch zijn en hangt af van onze maatschappijvisie en van de politieke keuzes die we willen maken.

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het vierde thema van het FPDO luidt het hoofdstuk in van interdepartementale acties en streeft ernaar om niemand achter te laten. Met 46 maatregelen is dit de belangrijkste bijdrage van het plan en gebaseerd op vijf gebieden:

- Toegang tot de rechten voor iedereen garanderen;
- Versterking van de samenwerking tussen de federale overheden in het kader van het federaal plan armoedebestrijding;
- Zorgen voor optimale werkomstandigheden voor iedereen;
- Bouwen aan een grotere sociale cohesie;
- Systematisch bestrijden van alle aspecten van armoede.

Bovenstaande grafieken laten zien dat eind 2023 iets minder dan 30% van de maatregelen nog niet is uitgevoerd of is opgegeven. Er moet dus een extra inspanning worden geleverd om het ambitieniveau in de strijd tegen alle vormen van uitsluiting te verhogen.

Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. Uitvoeren van een wetenschappelijke evaluatie van het project voor advocatenkantoren die zich toeleggen op rechtsbijstand; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
2. Een inventaris opstellen van de bestaande steun voor eenoudergezinnen; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
3. Vergemakkelijken van de toegang tot de DAVO-diensten; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
4. *De relevantie van een verhoging van de steunbedragen evalueren;*
Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.
5. De wetgeving inzake flexi-jobs evalueren; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
6. De wetgeving inzake haalbaar en wendbaar werk evalueren; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
7. De samenwerking tussen de sociale diensten van ziekenhuizen en die van de OCMW's (chronische ziekten) optimaliseren; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
8. Tegen 2024 een dekingsgraad van 100% bereiken in België voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
9. Zorgen voor preventie van schulden die verband houden met medische zorg; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet*

duidelijk geïdentificeerd.

Identificatie van "achterhaalde" maatregelen en redenen waarom ze niet zullen worden geïmplementeerd:

1. Een vrijwillig instrument voor analyse ex ante (Health and Equity Impact Assessment - HEIA) ontwikkelen met het oog op de verbetering van het beleid ter bestrijding van de sociale en ecologische ongelijkheden op het vlak van gezondheid; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
2. Een interdepartementaal plan voorstellen over hoe en binnen welk tijds kader de minima opgetrokken kunnen worden in de richting van de Europese armoedegrens; *Aangehaalde reden: Andere prioriteiten moeten eerst worden opgelost.*
3. Vanaf 2023 voorzien in een afzonderlijke begroting om de sociale minima te verhogen; *Aangehaalde reden: Andere prioriteiten moeten eerst worden opgelost.*

Thema 5: Versterken van de veerkracht tegen risico's

"We zullen zeker met nieuwe pandemieën te maken krijgen"

We weten dat ze in bepaalde sectoren zullen opduiken, maar we weten niet wanneer, waar of hoe grootschalig ze zullen zijn.

Gesprek met Bertrand Draguez

De Global Preparedness Monitoring Board (GPMB) is een onafhankelijk orgaan dat de paraatheid bij wereldwijde gezondheids crises moet waarborgen. In oktober jl. heeft de GPMB een verslag voorgesteld waarin er 17 grote epidemieën worden opgesomd voor 2024. Bij ons is een van de maatregelen van het FPDO 2021-2026 gericht op het vergroten van de weerbaarheid van België tegen gezondheids crises. Bertrand Draguez, de "Chief medical officer" van het gloednieuwe directoraat-generaal "Preparedness & Response" van de FOD Volksgezondheid, werkt hier persistent aan.

B.D.: Het probleem met het plannen van gezondheids crises is dat we per definitie weten dat ze in bepaalde sectoren zullen opduiken, maar we weten niet wanneer, waar of hoe grootschalig ze zullen zijn. We zullen ongetwijfeld met nieuwe pandemieën te maken krijgen.

Heeft u al weet van nieuwe opkomende ziektes?

B.D.: Er zijn er verschillende. De vogelgriep bijvoorbeeld. Dat is een ziekte waarvan we al langer weten dat ze wilde en gedomesticeerde vogels treft. Sinds enkele jaren zijn er ook gevallen bekend van overdracht op de mens. We zien nu dat deze ziekte ook op mensen kan worden overgedragen door runderen, zoogdieren dus. Er zijn nog geen gevallen van overdracht van mens op mens, maar we weten dat dit zou kunnen gebeuren. Nog een

voorbeeld: een paar dagen geleden werd iemand in Luik ziek en kreeg de diagnose malaria. Die persoon had niet gereisd. Maar we weten dat kort daarvoor een vliegtuig uit Afrika in Bierset was geland. Deze persoon is dus waarschijnlijk besmet geraakt door een mug die de parasiet droeg. We weten dat deze vectoren op ons grondgebied aanwezig zijn en dat ze nu de winterperiodes overleven. Dat is bijvoorbeeld het geval met de knokkelkoorts.

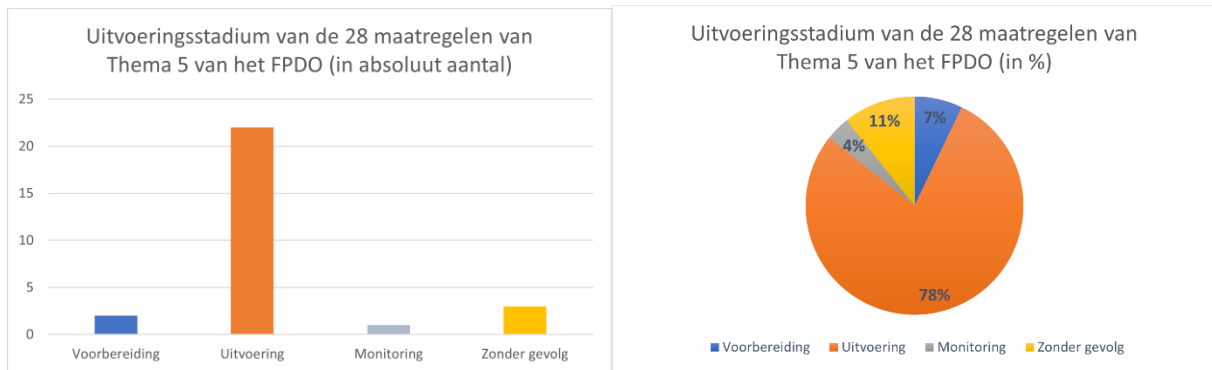
Hoe bereiden we ons voor op de komende gezondheids crises?

B.D.: Het verkeer van goederen en personen vereist een holistische wereldvisie. Gezondheid is zonder twijfel het meest cross-sectorale terrein. Het is belangrijk om rekening te houden met zowel de gezondheid van mens en milieu als die van planten en dieren. We werken niet meer uitsluitend binnen deze categorieën, maar transversaal. En we delen potentieel epidemische ziektes in via overdracht.

Op operationeel vlak bereiden we ons in België voor door procedures en acties te ontwikkelen aan de hand van een reeks plannen die steunen op twee essentiële zaken: het human resources-management en de strategische voorraad geneesmiddelen en vaccins. We voeren ook een permanente monitoring uit. Via het Nationaal Actieplan Leefmilieu-Gezondheid (NEHAP) hebben we bijvoorbeeld een protocolakkoord met Sciensano en het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen. In geval van tropische muggen zijn zij ter plaatse om de situatie te monitoren en de broedplaatsen te achterhalen. We werken ook samen aan Europese en internationale tools om het gezondheidstoezicht te organiseren. Er bestaat met name een lijst van ziektes waarvoor een aangifteplicht bestaat bij de nationale en Europese autoriteiten. Onze dienst is het nationale knooppunt om deze informatie te centraliseren en door te geven.

Wat hebben we geleerd uit de COVID-crisis?

B.D.: Ten eerste zijn de politieke autoriteiten zich ervan bewust geworden dat pandemieën een groot risico vormen voor de bevolking. Het beheer van de volksgezondheid wordt steeds belangrijker, net als het beheer van de veiligheidsrisico's. Na de COVID-pandemie zijn er wetten goedgekeurd die de gezondheidssector de lead geven bij het organiseren van dit soort situaties. En om het beheer van gezondheids crisissen te versterken werd binnen de FOD Volksgezondheid het nieuwe DG "Preparedness & Response" opgericht. De bevolking is zich er tevens van bewust dat ze ook inspanningen moet leveren, bijvoorbeeld door zich aan een lockdown te houden of social distancing-maatregelen na te leven. Voor de gezondheidssector is er het besef dat de niveaus van preventie en paraatheid voortdurend moeten worden geactualiseerd. Op het terrein zijn artsen zich ervan bewust dat we meer vragen moeten stellen bij een ziekte: waar komt ze vandaan, hoe komt het, wat tonen deze symptomen aan etc.? Tot slot is er het besef bij alle actoren dat gezondheid en milieu nauw met elkaar verbonden zijn. Het milieu beschermen betekent natuurlijk dat we onszelf beschermen tegen ziektes. De ontbossing, het smelten van het ijs, de vernietiging van de natuurlijke habitat van dieren, de klimaatveranderingen ... dat zijn allemaal risicofactoren voor de menselijke gezondheid.

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het vijfde thema van het FPDO omvat 28 maatregelen, in de vorm van interdepartementale acties, bedoeld om de veerkracht tegen risico's te vergroten. Deze ondersteunen vier gebieden:

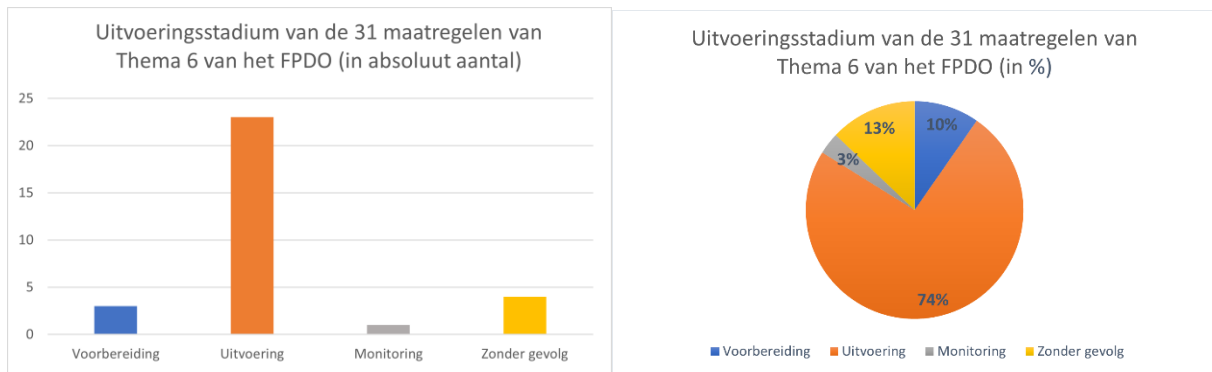
- Beheren van de huidige en toekomstige rampenrisico's;
- Opvoeren van de strijd tegen de diverse vormen van illegale handel;
- Wijziging Wet Marien Milieu;
- Uitwerken en uitvoeren van een nationaal actieplan voor hormoonverstoorders.

Bovenstaande grafieken tonen aan dat een zeer groot deel van de maatregelen eind 2023 wordt uitgevoerd, terwijl amper drie maatregelen (11%) nog van start moeten gaan.

Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. Een nieuw pact sluiten met de farmaceutische sector; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
2. Een voorlichtingscampagne lanceren over elektronische handel, de gevaren en de risico's ervan, en de toegenomen aandacht van de federale autoriteiten; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
3. Bewustmakingsactiviteiten voor de bevoegde autoriteiten en de politici (bijvoorbeeld workshops) organiseren over de risico's van hormoonontregelaars en de middelen om de blootstelling aan deze stoffen te beperken; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is geen federale overheidsdienst.*

Thema 6: Hervormen van de Belgische economie

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: 31 maatregelen vormen het zesde thema van het FPDO, namelijk de transformatie van de Belgische economie, en zijn onderverdeeld in negen gebieden:

- Naar een klimaatneutrale samenleving en economie;
- Overgang naar een circulaire economie;
- Ontwikkelen van de deeleconomie;
- Ontwikkelen van de functionele economie;
- Meer zichtbaarheid en geloofwaardigheid voor de sociale economie;
- Vergemakkelijken van de keuze voor duurzame producten;
- Ondersteunen van het vertrouwen in de digitale omgeving;
- Verantwoordelijk en duurzaam produceren;
- Beginnen aan de overgang van de voedselsystemen.

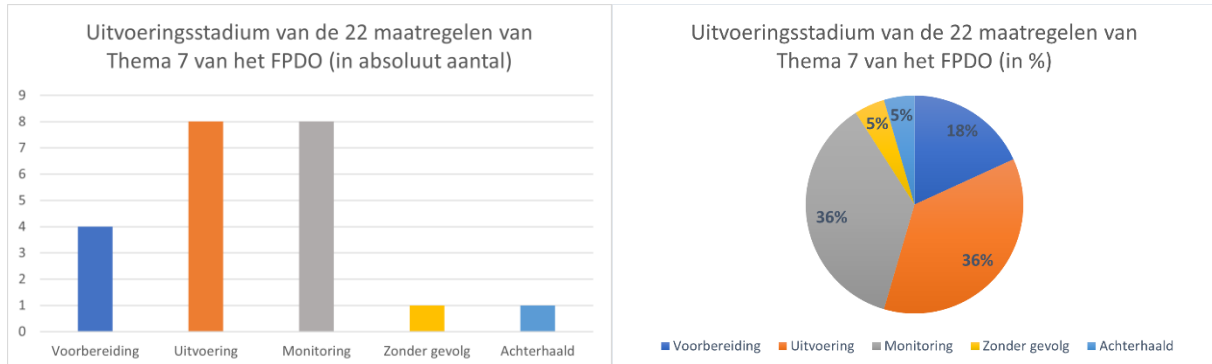
Uit bovenstaande grafieken blijkt dat de betreffende maatregelen tegen het einde van 2023 zeer goed zijn geïmplementeerd. Slechts vier maatregelen (13%) zijn nog niet in een concrete uitvoeringsfase beland.

Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. Een federaal actieplan voor de sociale economie opstellen; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
2. Een bewustmakingscampagne voeren over de onvermoede gevolgen van de platformeconomie; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
3. Toezien op de operationaliteit van het nanolaboratorium van de Dienst Nationale Standaarden op het gebied van detectie van nanodeeltjes; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
4. De jaarverslagen van het monitoringsysteem voor duurzaam oppervlaktedelfstoffenbeleid analyseren om de zandwinning in het Belgische deel van de Noordzee te optimaliseren; *Aangehaalde reden: De administratie*

is van mening dat de maatregel van weinig belang is.

Thema 7: Veranderen van mobiliteitsmodel

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het zevende thema van het FPDO is gericht op mobiliteit en omvat 22 maatregelen. Ze zijn onderverdeeld in vier secties:

- Vermindering van de milieueffecten van het wegverkeer;
- Het aantal verkeersslachtoffers drastisch verminderen;
- Het gebruik van de fiets bevorderen;
- De milieu-impact van het luchtvervoer verminderen

De grafieken hierboven laten een hoge mate van betrokkenheid zien bij de implementatie van deze maatregelen, waarbij er slechts één in behandeling is en één is afgewezen.

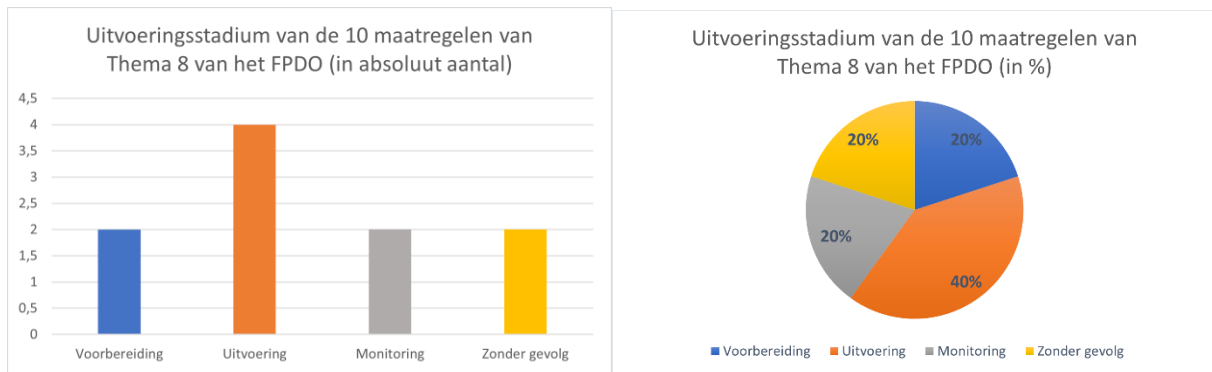
Identificatie van de maatregel "zonder gevolg" en reden waarom ze nog niet is geïmplementeerd:

1. Recidive en straffeloosheid aan het stuur bestrijden; *Aangehaalde reden: Het wetsvoorstel was politiek niet haalbaar.*

Identificatie van de "achterhaalde" maatregel en reden waarom ze niet zal worden geïmplementeerd:

1. Het btw-tarief op de aankoop van fietsen, elektrische fietsen, speedpedelecs verlagen; *Aangehaalde reden: Het project is politiek gezien opgegeven.*

Thema 8: De transitie financieren

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

Toelichting: Het achtste thema van het FPDO richt zich op de financiering van de overgang, met tien maatregelen verdeeld over twee gebieden:

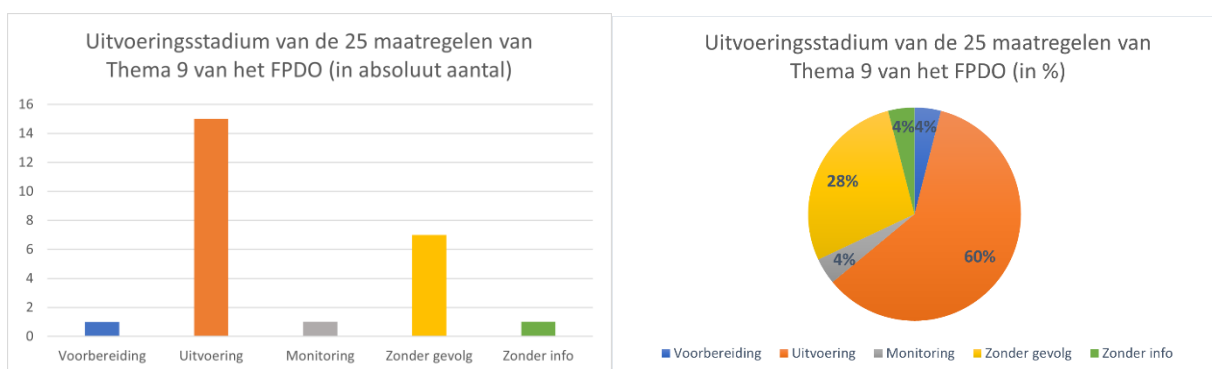
- Financiering van de transitie van de Belgische economie;
- Het relance- en investeringsplan afstemmen op de SDG's.

Bovenstaande grafieken geven aan dat er eind 2023 goede vooruitgang is geboekt met de uitvoering van duurzame financieringsmaatregelen, hoewel twee daarvan (20%) nog in de startblokken staan.

Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. De Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij opdracht geven een charter 'sociale verantwoordelijkheid' op te stellen; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
2. De discussie opstarten over de ontwikkeling van een Belgische strategie ter bevordering van Europese financiële labels; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*

Thema 9: Optreden op internationaal niveau

Toelichting: De actie die België op het internationale toneel onderneemt om bepaalde aspecten van duurzame ontwikkeling te bevorderen, is het negende thema van het FPDO. Het telt 25 maatregelen op in de zeven gebieden waaruit het bestaat:

- Zorgen voor een duurzame transitie en financiering van klimaatmaatregelen;
- Het beleid rond "ondernemingen en mensenrechten" verder mainstreamen in het federaal beleid rond duurzame ontwikkeling;
- Bijdragen aan de "United Nations Office on Drugs and Crime" voor de financiering van het fonds "Combatting Corruption linked to Wildlife and Forest Crime and Corruption in Africa";
- Een federale strategie voor duurzame voedselimportketens implementeren (Beyond Food);
- Pleiten voor een universele sociale bescherming;
- Promotie van waardig werk;
- Strijd tegen de misdaad van ecocide

Bovenstaande grafieken geven aan dat de uitvoering van maatregelen met betrekking tot dit thema onevenwichtig is: bijna een op de drie maatregelen (28%) ligt nog stil.

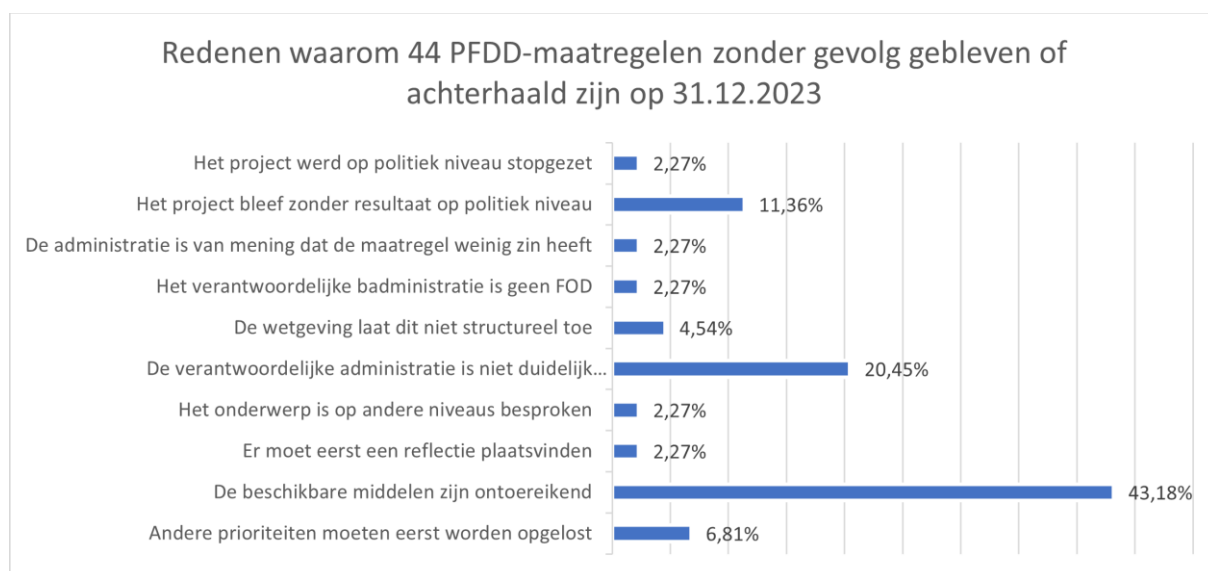
Identificatie van maatregelen "zonder gevolg" en redenen waarom ze nog niet zijn geïmplementeerd:

1. De capaciteiten van de lokale onderzoekers en magistraten versterken in het kader van de onderzoeken naar de illegale handel in beschermde soorten In Afrika; *Aangehaalde reden: De administratie verantwoordelijk voor het initiatief is niet duidelijk geïdentificeerd.*
2. Een structuur voor het toezicht op en de coördinatie van de acties van de Beyond Food-strategie vastleggen en doen werken; *Aangehaalde reden: De momenteel beschikbare middelen zijn ontoereikend om de maatregel uit te voeren.*
3. Task Forces opzetten voor prioritaire grondstoffen als onderdeel van de Beyond Food-strategie; *Aangehaalde reden: Het wetsvoorstel was politiek niet haalbaar.*
4. Precieze federale maatregelen/acties vaststellen voor elk van de krachtlijnen van de Beyond Food-strategie; *Aangehaalde reden: Het wetsvoorstel was politiek niet haalbaar.*
5. Publiek-private partnerschappen opzetten voor elk van de prioritaire grondstoffen in het kader van de Beyond Food-strategie; *Aangehaalde reden: Het wetsvoorstel was politiek niet haalbaar.*
6. Federale acties en maatregelen in het kader van de Beyond Food-strategie opzetten en opvolgen; *Aangehaalde reden: Het wetsvoorstel was politiek niet haalbaar.*
7. De Beyond Food-strategie evalueren; *Aangehaalde reden: Het wetsvoorstel was politiek niet haalbaar.*

3. Maatregelen van het FPDO die zonder gevolg zijn gebleven of zijn achterhaald

Van de 239 maatregelen van het FPDO 2021-2026 zijn er 44 zonder gevolg gebleven of achterhaald op 31 december 2023.

De lijst werd in het vorige punt nader toegelicht. We geven de redenen hiertoe weer in een grafiek.

Bron : ICDO-secretariaat – December 2024 (Gegevens 2023).

"Het project bleef zonder resultaat op politiek niveau ", betekent dat er binnen de regering geen politiek akkoord is bereikt om de maatregel te implementeren.

"Het project werd op politiek niveau stopgezet", betekent dat er een politiek akkoord is bereikt binnen de regering om de maatregel niet te implementeren.

Eind 2023 zijn er over het geheel genomen 40 maatregelen "zonder gevolg gebleven", wat betekent dat er geen initiatieven werden genomen om ze te implementeren. Bij de meeste maatregelen komt dat door een gebrek aan middelen.

Vier maatregelen zijn "achterhaald", d.w.z. dat ze worden stopgezet, hetzij door een gebrek aan middelen, hetzij door een gebrek aan politieke consensus, hetzij omdat andere thema's prioriteit kregen.

4. Organisatie van de opvolging van het FPDO 2021-2026 tot de aanname van het volgende plan

Zoals bepaald in de wet van 5 mei 1997 wordt dit verslag van de ICDO-leden over de realisatie van het FPDO 2021-2026 gepubliceerd terwijl de cyclus nog aan de gang is. De federale overheidsdiensten hebben nog 18 maanden de tijd om daaraan te werken. Het

proces van implementatie, monitoring en verslaggeving wordt dus verdergezet tot de aanname van een vierde Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling door de volgende regering.

Dit proces moet zorgen voor:

- verzameling van informatie waar deze ontbreekt;
- waar mogelijk verduidelijking van de verantwoordelijkheden van de diensten die een initiatief moeten nemen om bepaalde maatregelen te implementeren;
- verderzetting van de monitoring van de FPDO-maatregelen om de implementatiefase te kunnen analyseren;
- gesprekken met experts van de federale overheidsdiensten om te evalueren of het relevant is om maatregelen die in dit plan niet werden geïmplementeerd, uit te stellen naar het volgende plan.

Het DO-beleid van de federale overheidsdiensten

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de bijdrage van de federale overheidsdiensten aan het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, van 2021 tot vandaag. We benaderen dit vanuit twee invalshoeken:

- de strategische aanpak van de federale overheidsdiensten inzake integratie en de implementatie van het FPDO;
- inspirerende en exemplarische initiatieven, buiten het kader van het FPDO, waarbij de SDG's en/of de Langetermijnvisie (LTV) als kompas dienen.

Onderstaande situatie is gebaseerd op de informatie die de vertegenwoordigers van de federale overheidsdiensten binnen de ICDO hebben verstrekt in het jaarlijkse activiteitenverslag.

1. De strategische aanpak van de federale overheidsdiensten inzake integratie en implementatie van het FPDO

FOD Kanselarij van de Eerste Minister:

Niet meegedeeld.

FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA):

Niet meegedeeld.

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking:

"De FOD Buitenlandse Zaken hanteert een globale strategische aanpak inzake integratie en implementatie van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FDO), zoals uiteengezet in het Strategisch plan 2021-2024. Dit plan stelt twee belangrijke doelstellingen vast, namelijk de actieve bijdrage van de FOD aan een rechtvaardige, veilige en duurzame wereld enerzijds en de implementatie van een organisatiestructuur, processen en werkinstrumenten die gericht zijn op efficiëntie, effectiviteit en duurzaamheid anderzijds.

Duurzame ontwikkeling wordt in de beleidsverklaring van minister Lahbib overigens expliciet beschreven als het "kompas" voor het buitenlands beleid. Dit document bevat concrete doelstellingen, waaronder de verwezenlijking van meerdere SDG's. Duurzame ontwikkeling komt ook aan bod in de Nationale Veiligheidsstrategie.

Op operationeel niveau hebben verschillende doelstellingen betrekking op duurzaamheid, zoals een vastgoedbeleid dat de beschikbare middelen optimaliseert met bijzondere aandacht voor de veiligheids- en duurzaamheidsaspecten. Dit beleid heeft betrekking op zowel de Belgische vertegenwoordigingen als de centrale administratie. Het aankoop- en

logistiek beleid ondersteunt activiteiten die gericht zijn op veiligheid, duurzaamheid en vergroening. "

FOD Binnenlandse Zaken:

"De FOD is actief betrokken bij verschillende (inter)Federaal Plannen waarvan sommige rechtstreeks verbonden zijn met het FPDO.

Het DDO-netwerk stelt jaarlijks een actieplan op, waarin bepaalde (sub)maatregelen van het FPDO worden opgenomen.

Het Directiecomité is zich ervan bewust dat het belangrijk is om DO in zijn core business te integreren. Daarom besliste het in oktober 2023 twee DO-deskundigen te benoemen op beleids- en logistiek niveau binnen elke entiteit, om te streven naar duurzaamheidsdoelstellingen, zowel op het niveau van de werking als van de opdrachten van de FOD, en om binnen de FOD aandacht te schenken aan de verschillende lopende plannen en maatregelen die in het FPDO zijn opgenomen.

De opvolging van de FPDO-maatregelen bestaat uit het opvolgen van wat er (al dan niet) in het actieplan werd verwezenlijkt om vervolgens dit verslag op te stellen en de nieuwe prioriteiten voor de FOD te analyseren en vast te leggen. "

FOD Financiën:

"We stellen alles in het werk om het FPDO te verwezenlijken. Aan de hand van verschillende initiatieven proberen we duurzame ontwikkeling en de verwezenlijking van SDG's centraal te stellen in onze werking. Door de nauwe samenwerking van onze strategische en Duurzame ontwikkelingsdiensten integreren we de SDG's in al onze strategische en operationele plannen. "

FOD Mobiliteit en Vervoer:

"Het FPDO neemt een prominente plaats in binnen onze FOD, omdat het alle thema's van de andere Federaal Plannen behandelt. Het versterkt dan ook de transversale "Samenwerking Duurzaamheid" binnen onze FOD. Die wordt immers al enkele jaren geïmplementeerd. Het FPDO en de opvolgingstabel werden voorgelegd aan de leden van de Cel DO. De verslagen worden opgesteld aan de hand van deze Excel-tabel met de maatregelen die de verantwoordelijken moeten invullen. "

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg:

"Het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling werd uitgebreid geanalyseerd binnen de diensten van de Voorzitter van de FOD WASO op basis van het document dat het FIDO heeft opgesteld.

Zo konden we enerzijds bepalen welke administraties van de FOD bevoegd zijn voor elke maatregel uit het FPDO en met welke andere FOD's/POD's en organisaties we kunnen samenwerken, maar konden we eveneens bepalen hoe de FOD Werkgelegenheid kan handelen en bijdragen tot de goede verwezenlijking van het FPDO. Elke administratie van de FOD WASO heeft vervolgens de maatregelen die onder haar bevoegdheid vallen, gemonitord om ze te kunnen opvolgen. De DO-coördinator heeft het resultaat van de monitoring aan de ICDO-databank toegevoegd. Dankzij deze monitoring konden we een stand van zaken opmaken van wat we al hebben bereikt in het kader van het FPDO en konden we bovenal bepalen met welke maatregelen we verder aan de slag gaan. "

FOD Sociale Zekerheid:

"De Cel DO heeft eerst actief meegewerkt aan de uitwerking van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Daarna stond ze mee in voor de opvolging van dit plan aan de hand van een samenvattend Excel-bestand met de richtsnoeren en de interdepartementale acties van onze FOD. Hierover werd een informatiesessie gegeven en werden het betrokken personeel/de verantwoordelijken binnen onze FOD geïdentificeerd. De rapportering gebeurt op het einde van het jaar, maar het opvolgingsbestand is het hele jaar vrij toegankelijk.

Dit intern Excel-bestand (toegankelijk voor iedereen en beheerd door de coördinator DO en de deskundige inzake beleidsondersteuning) werd gecreëerd om de opvolging te vereenvoudigen (voor de experts van onze FOD, maar ook voor de cel DO bij de monitoring voor de ICDO), alsook om makkelijker te kunnen communiceren met de verantwoordelijken voor de acties van dit plan.

De bedoeling is om de acties van het FPDO ook te integreren in de verschillende operationele plannen en de nodige links te leggen met de andere thematische plannen. Dankzij het netwerk van de transversale federale doelstellingen binnen de FOD kan er uitgewisseld worden over de verschillende plannen (bv.: Federaal Plan Armoedebestrijding, Federaal Plan Gendermainstreaming en Federaal actieplan Handicap). "

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu:

"Op internationaal, Europees, nationaal of interfederaal niveau heeft de FOD Volksgezondheid zich ertoe verbonden om de globale en structurele visie op duurzame ontwikkeling te ondersteunen via een tweeledige strategische aanpak:

- uitwerken en implementeren van al haar eigen beleidsdoelstellingen in overeenstemming met de 17 universele doelstellingen van de Agenda 2030 van de VN (en bij uitbreiding de doelstellingen van de federale strategische langetermijnvisie (2050) voor duurzame ontwikkeling) en dit voor het geheel van de opdrachten van de FOD. Daartoe worden de verantwoordelijkheden en verbintenissen van onze FOD en de linken van haar activiteiten met de SDG's overgenomen en geïntegreerd op verschillende niveaus van het strategisch plan 2019-2021 en het strategisch plan*

(2022-2024), van de implementatie ervan via de jaarlijkse bestuursplannen en de monitoring ervan.

- *het opvolgen en uitvoeren van het beleid inzake de voorbeeldfunctie van de federale overheidsdiensten door duurzame ontwikkeling in de dagelijkse werking van de FOD opnemen via onder meer de proactieve deelname aan de ICDO-werkgroepen en aan de huidige en toekomstige initiatieven in het kader van het federale beleid inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid van de overheid.*

Duurzaamheid is tenslotte de rode draad van onze activiteiten, alsook een van de vijf waarden van onze FOD. We benaderen het vanuit het perspectief "One World, One Health", waarbij we onze aandacht richten op de ecologische, sociale en economische dimensies. Duurzame ontwikkeling is in de eerste plaats gericht op het waarborgen van een levensvatbare en gezonde toekomst voor mens en planeet. We zetten ons samen met toekomstige generaties in voor een gezond leefmilieu, een rijke biodiversiteit en een leefbaar klimaat. "

FOD Justitie:

"Het strategisch plan en bij uitbreiding het operationeel plan van de FOD Justitie bevatten beleidsdoelstellingen (projecten) in het kader van onze strategische doelstellingen.

Projecten die aan de SDG's voldoen, worden opgenomen in het actieplan voor duurzame ontwikkeling en in een opvolgingsinstrument van het operationeel plan en worden geïmplementeerd binnen de organisatie.

De tool om de projecten op te volgen (Project Follow-up Center) zal tegen 2024 voor alle projectontwikkelaars en de dienst DO beschikbaar zijn om de strategische rationalisatie tussen de diensten te versterken. "

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie:

"De FOD Economie stelt binnen zijn bevoegdheden alles in het werk om de SDG's te behalen. Duurzaamheid is trouwens niet alleen een van de vijf waarden van de FOD, maar is ook een belangrijk punt in ons nieuwe strategisch plan. De verschillende acties voor duurzame ontwikkeling worden jaarlijks gebundeld in een Actieplan Duurzame Ontwikkeling. Elke dienst van onze FOD heeft er zijn eigen prioriteiten voor het lopende jaar in opgenomen.

De coördinatie van de implementatie van de acties van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) wordt verzekerd door de coördinator voor Duurzame Ontwikkeling.

Na het aantreden van de nieuwe coördinator in 2023 werden de maatregelen geanalyseerd en werden deskundigen binnen de verschillende afdelingen van de FOD aangeduid. Er werd eveneens een intern afstemmingsproces met de andere plannen op gang gebracht. Het doel is om het monitorings- en rapporteringsproces van deze plannen geleidelijk te verbeteren. Gezien het belang van het FPDO binnen onze FOD zetten we een sensibiliseringsproces op voor de acties en de SDG's in het algemeen. "

Ministerie van Defensie:

"Defensie is betrokken bij 62 acties uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO). Het FPDO en de opvolging van de acties waarbij Defensie betrokken is, werden opgenomen in het nieuwe ondernemingsplan 2023-2026 en het nieuwe Policy Handbook. Defensie heeft echter een specifieke rol en werkwijze ten opzichte van de federale overheidsdiensten. Het is dus noodzakelijk om optimaal na te gaan hoe Defensie, rekening houdend met deze speciale rol, kan bijdragen tot de uitvoering van dit plan.

De SDG's zijn opgenomen als bijlage bij de algemene beleidsnota van minister Ludivine Dedonder. "

POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Grootstedenbeleid:

Niet meegedeeld.

POD Wetenschapsbeleid:

Het FPDO komt gedeeltelijk tot uiting in de algemene beleidsnota, het strategisch plan 2022-2024, het actieplan van de Cel DO en het milieumanagementsysteem EMAS. Alle acties worden regelmatig opgevolgd aan de hand van Excel-tabellen.

2. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en de Langetermijnvisie as kompas

FOD Kanselarij van de Eerste minister:

"Het beleidsplan 2022-2024 van de Kanselarij steunt op negen uitdagingen die een maatschappelijke, ecologische, economische en ethische impact hebben. Veel van deze uitdagingen houden intrinsiek verband met duurzame ontwikkeling.

- 1. ondersteuning van de werking van de federale regering door de kwaliteit en de continuïteit van de diensten die we aanbieden;*
- 2. transparante informatie aan de burgers door een efficiënte communicatie van de beslissingen van de federale regering en van de acties van de federale overheid;*
- 3. verantwoorde aanwending van openbare investeringen door de voorbereiding van de reglementering inzake overheidsopdrachten waarbij tevens bijzondere aandacht wordt geschonken aan sociale en milieuclausules;*
- 4. ondersteuning van het overleg tussen de federale staat en de deelgebieden en tussen de federale staat, de deelgebieden en de vakbonden door onze deskundigheid en het vertrouwen dat we wekken;*

5. een optimale federale administratie door als drijvende kracht achter belangrijke projecten op te treden, door in transversale projecten te investeren en door gemeenschappelijke waarden te delen;
6. een rechtvaardig en duurzaam Human Resources beleid door het uitvoeren van actieplannen zoals gendermainstreaming, handistreaming, diversiteitsbeleid;
7. betrokken en geëngageerd personeel:
 - door werkinstrumenten en -processen te verbeteren;
 - door de personeelsleden aan te moedigen een carrièreplan te verwezenlijken;
 - door interne mobiliteit te stimuleren;
 - door gezonde voeding te promoten.
8. de ondersteuning van de communicatie van de eerste minister en de federale regering door het opzetten van communicatie- en sensibiliseringsacties en het organiseren van evenementen met een nationale en internationale reikwijdte, waaronder acties om België te promoten en in de kijker te zetten;
9. de integratie van een duurzaam ontwikkelingsbeleid bij de uitvoering van haar opdrachten.”

FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA):

- “Op het gebied van duurzaamheid bij overheidsopdrachten zijn de volgende projecten afgerond:
 - Met het oog op het koolstofvrij maken van het federale wagenpark, werd de circulaire 307septies. Verwerving (aankoop, huurkoop, huur en leasing) van schone (nulemissie) voertuigen ingeschreven in België. Deze werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 12/04/2023
 - In samenwerking met het HIVA-centrum van de KU Leuven en het FIDO werden de federale aankopen in kaart gebracht, samen met een duurzaamheidsrisicoanalyse. Dit leidde tot de opstelling van een lijst van prioritaire aankoopdomeinen. Deze lijst zal integraal deel uitmaken van de nieuwe omzendbrief over duurzame overheidsopdrachten die momenteel wordt opgesteld door de Federale Overheidskanselarij. Deze nieuwe omzendbrief, het resultaat van de samenwerking tussen het FIDO, BOSA en de Kanselarij, bevindt zich nu in de laatste fase voor de presentatie aan de Ministerraad.
 - Het servicecentrum Procurement heeft zich aangesloten bij Electronics Watch om de waardeketen van de leverancier van IT-accessoires te controleren, terwijl Ecovadis een analyse zal uitvoeren van onze leveranciersportefeuille vanuit het oogpunt van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.
- FOD BOSA is actief betrokken bij het gelijkheidsbeleid op het gebied van aanwerving, opleiding en loopbaanontwikkeling. Wat gendergelijkheid betreft, zorgen we ervoor dat er een gemengde samenstelling van jury's voor de selectie van ambtenaren en topmanagers is. Verder voeren we specifieke acties uit om het

managementtalent van morgen te activeren, ongeacht hun genderidentiteit. We publiceren jobaanbiedingen die systematisch gemarkeerd zijn als M/V/X, openstaan voor alle geslachten en aanbevolen worden door de belangrijkste Gemeenschappen. Er wordt regelmatig geïnvesteerd in verschillende employer branding campagnes, zowel gericht op het grote publiek als op specifieke doelgroepen. Bijvoorbeeld om vacatures te promoten die gereserveerd zijn voor mensen met een handicap.

- *Op basis van de enquête rond welzijn op het werk, dient er ook een actieplan opgemaakt te worden. Hierin zal HR de lead nemen, om samen met Empreva en andere mogelijke spelers, een duidelijk actieplan op te maken. “*

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking:

- *“De DGD waakt over de beleidscoherentie gezien de onderlinge verbanden tussen de verschillende SDG’s en de nood om silo-denken te vermijden. In 2019-2020 heeft ze een beleidsondersteunend onderzoek laten uitvoeren met als titel “SDGs as a compass”. Dit participatief onderzoek had als doel om na te gaan in welke mate de Agenda 2030 een leidraad vormt en kan vormen voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking. De studie focuste hierbij op drie sleutelprincipes die de SDG’s onderbouwen, met name Leave No One Behind (LNOB), Interlinkages, en Multi-Stakeholder Partnerships (MSP). In een praktische gids, waarvan de finale versie in maart 2021 online gepubliceerd werd, identificeerde en bundelde het project een hele reeks praktische tools die door de actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking gebruikt kunnen worden om de bovenstaande principes in rekening te brengen.*
- *De Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) heeft eind 2022 een studie medegefinancierd die in 2023 werd uitgevoerd door het OESO Development Centre. Deze studie richt zich op de effecten van biobrandstoffen op internationale voedselzekerheid. Door deze financiering draagt DGD bij aan de kennisopbouw en het internationale debat over deze specifieke kwestie van beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling.*
- *Een ander voorbeeld dat sterk gelinkt is aan beleidscoherentie is de wereldwijde toegang tot geneesmiddelen en vaccins. De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft deelgenomen aan verschillende initiatieven om financiële of technische steun te verlenen aan zijn Afrikaanse partners op het vlak van toegang tot geneesmiddelen. België is een van de stichtende leden van het door de Europese Unie gesteunde Team Europe-initiatief ter bevordering van de lokale productie van medische producten, waaronder vaccins, in Afrika, via de oprichting van fabrieken, de levering van medische apparatuur en de ontwikkeling van regelgeving over de toegang tot medische producten.*
- *Voor wat de externe dimensie van ons duurzame ontwikkelingsbeleid betreft, blijven we gehecht aan een sterke samenwerking met de meest kwetsbare landen, zoals de minst ontwikkelde landen (LDC’s) en de kleine Spatie toevoegen na eilandstaten (SIDS). Daarbij blijven we in onze partnerlanden voluit de kaart van de rechtenbenadering trekken en zetten we in op de meest kwetsbare groepen, waarbij bijzondere aandacht wordt gegeven aan de genderdimensie en aan het versterken van het maatschappelijk middenveld. Democratisering, respect voor de*

mensenrechten, aandacht voor de positie van vrouwen en kinderen en goed bestuur staan daarbij centraal, evenals de politieke wil en het respect van de wederzijdse engagementen die werden genomen. Daarnaast wordt ook ingezet op het ondersteunen van een duurzame en inclusieve economische groei, op duurzaam ondernemerschap en op jobcreatie.

- *Ook wordt gestreefd naar een sterk multilateraal kader in uitvoering van het Akkoord van Parijs, opdat klimaatopwarming effectief wordt beperkt tot 1,5 °C en de weerbaarheid van kwetsbare landen ten opzichte van de gevolgen van klimaatopwarming wordt verhoogd. SDG's 1 (armoede), 3 (gezondheid), 5 (gender), 8 (inclusieve groei & waardig werk), 12 (duurzame productie en consumptie), SDG 13 (klimaatactie), 16 (peaceful and inclusive societies), en 17 (partnership) zijn in die zin erg belangrijk.*
- *Enkele voorbeelden van concrete acties zijn o.m. de voortrekkersrol die we opnemen met het She Decides initiatief, ter verdediging van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) van vrouwen en meisjes (SDG 5) en het Belgische SDG Charter waarin gewerkt wordt aan multi-actor partnerschappen rond thema's als gezondheid, hernieuwbare energie, digitalisering en landbouw.*
- *De dienst Klimaat en Milieu (MD8) schenkt dan weer bijzondere aandacht aan de milieupijler van Agenda 2030 en aan de SDG's rond klimaat en biodiversiteit. Er wordt gestreefd om de jaarlijkse bijdrage aan klimaatfinanciering op te trekken naar zo'n 100 mio Euro. Zo zijn er reeds jaarlijkse bijdragen van 20 mio Euro voorzien aan het Green Climate Fund (voor de periode 2019-2023), en van 15 mio Euro voor de Global Environment Facility (voor de periode 2018-2022). Het Least Developed Countries Fund kon in 2021 rekenen op een bijdrage van 15 mio Euro. In de bi-multilaterale samenwerking voor klimaat werden in 2021 programma's geïdentificeerd voor 15 mio EUR te besteden over 4 à 5 jaar. Wat regeringssamenwerking betreft, streven wij naar de effectieve uitvoering van de eerste Thematische Klimaatportefeuille in de Sahel door Enabel (in 4 landen: Senegal, Mali, Burkina Faso, Niger + een regionale component) van 2022 tot 2026. Extra subsidies zouden bovendien verleend worden aan projecten die erop gericht zijn ontwikkelingslanden te helpen zich aan te passen aan klimaatverandering, voor een extra bedrag van 12,5 miljoen euro per jaar voor de komende 3 jaar (2022, 2023, 2024).*
- *In de raads werkgroep WP Agenda 2030 wordt bovendien gestreefd naar de integratie van de SDG's in het werkplan van de Commissie.*
- *Er is aandacht voor de nexus veiligheid-klimaat en de integratie hiervan in het beleid. België sluit zich – als buitenstaander van de G7 - aan bij het "Climate4Peace" initiatief.*
- *Waardig werk blijft een prioriteit, met de validatie van een strategische nota over 'waardig werk' in de Belgische ontwikkelingssamenwerking in 2023. België toonde actief engagement in EU-fora, waar het pleitte voor een sterker EU-optreden inzake ondernemingen en mensenrechten. België toonde ook internationale betrokkenheid door in september 2023 als een van de eerste landen te zijn die de Global Accelerator on Jobs and Social Protection for Just Transitions ondersteunde. Hiermee profileert België zich als een wereldwijde pleitbezorger voor sociale bescherming en sociale rechtvaardigheid."*

FOD Binnenlandse Zaken:

“Een van de opdrachten van de FOD Binnenlandse Zaken is het voorbereiden en uitvoeren van het beleid van de federale minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken op het vlak van veiligheid (openbare orde en preventie, hulpverlening aan de bevolking en crisisbeheer). Deze opdracht heeft betrekking op SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen: steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken. En meer in het bijzonder doelstelling 11.b: Tegen 2030 het aantal steden en menselijke nederzettingen aanzienlijk verhogen die geïntegreerde beleidslijnen en plannen goedkeuren en implementeren inzake inclusie, doeltreffendheid van hulpbronnengebruik, mitigatie en adaptatie aan klimaatverandering, weerbaarheid tegen rampen, en in overeenstemming met het kader van Sendai voor rampenrisicovermindering (2015-2030) een holistisch rampriscobeheer ontwikkelen en implementeren op alle niveaus.

1. Hulpverlening aan de bevolking en crisisbeheer

Wanneer een noodsituatie een beheer op nationaal niveau vereist (wat leidt tot de afkondiging van een "federale fase") is het NCCN verantwoordelijk voor de multidisciplinaire coördinatie, biedt ondersteuning aan haar crisispartners (disciplines, FOD's, gouverneurs, burgemeesters, ...) en coördineert het alarmeren en informeren van de bevolking. Bij de crisis van de overstromingen heeft het NCCN haar rol van coördinator opgenomen en de structuren van het crisisbeheer opgezet om zo de coördinatie van de beschikbare middelen te versterken, maar ook om het beheer van de impact van de overstromingen op een aantal strategische sectoren te coördineren.

De Civiele Bescherming (Algemene Directie Civiele Veiligheid) is een federale hulpdienst die de bevolking helpt bij rampen. Haar teams interveniëren met gespecialiseerde middelen om de actie van de brandweer, de politie en andere overheden (gouverneurs, burgemeesters, ...) te versterken. Op het hoogtepunt van de ramp vormden de operaties per boot om de inwoners van de overstroomde gebieden te redden (FRUB - Flood Rescue Using Boats), maar ook de pompwerkzaamheden en de indamming prioritaire acties voor de beroepsmedewerkers en de vrijwilligers van Crisnée en Brasschaat. Daarna werden de operaties toegespitst op het zoeken naar vermiste personen, ter ondersteuning van de federale politie. Vervolgens heeft de Civiele Bescherming haar operationele capaciteit ter beschikking gesteld van de Federale Ondersteuningscel (CAF) voor de coördinatie van de federale middelen met die van de Waalse overheden voor de wederopbouw van de getroffen zones.

In geval van schade als gevolg van noodweer, kan de burger hulp van de brandweer aanvragen via het telefoonnummer 1722 of het digitaal loket 1722.be, geactiveerd door de FOD Binnenlandse Zaken, wanneer het KMI een code geel, oranje of rood afkondigt omwille van risico's op onweer, felle neerslag of storm.

2. Preventie

- *De 14-daagse van de Veiligheid wordt één keer per jaar georganiseerd door de Algemene Directie Civiele Veiligheid, met een algemeen publiek thema.*
- *Het Fonds Jo Vanhecke, gecreëerd binnen de Koning Boudewijnstichting met de steun van de Voetbalcel van de AD Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken,*

ondersteunt elk jaar projecten van voetbalclubs die de sociale cohesie versterken en/of de veiligheid en gemoedelijke sfeer rond de voetbalstadia bevorderen.”

FOD Financiën:

“De FOD Financiën draagt via zijn corebusiness-activiteiten rechtstreeks of onrechtstreeks bij aan 14 van de 17 SDG. We geven de belangrijkste realisaties weer in het kader van bestuursplan 2021. De SDGs waar wij, als onderdeel van de federale overheid, hoofdzakelijk op werken zijn: geen armoede (SDG 1), waardig werk en economische groei (SDG 8), ongelijkheid verminderen (SDG 10), vrede, veiligheid en sterke publieke diensten (SDG 16) partnerschappen om doelstellingen te bereiken (SDG 17).

- *SECAL: Een mandaatsysteem dat welzijnsorganisaties in de mogelijkheid stelt om tijdens de gehele SECAL-procedure namens een aanvrager op te treden werd uitgewerkt. Dit systeem komt tegemoet aan de behoeften van bepaalde aanvragers die specifieke steun nodig hebben om hun aanvraag voor interventie in te dienen en te beheren. Met de toevoeging van het specifieke OCMW-mandaat beschikt de SECAL-aanvrager over verschillende mogelijkheden om zijn interventieaanvraag in te dienen en te beheren.*
- *CITES: Dit project richt zich op de strijd tegen de invoer, uitvoer of doorvoer van invasieve uitheemse planten - en diersoorten is een dagelijkse activiteit van de FOD Financiën, in samenwerking met FOD Volksgezondheid, Veiligheid van Voedselketen en Leefmilieu.*
- *Project 100% Scanning: De Algemene Administratie Douane en Accijnzen (AAD&A) zet zijn strijd tegen de import van drugs verder via het 100%-scanningproject. Dit project streeft ernaar om alle containers in de haven van Antwerpen te scannen en te controleren op het bevatten van drugs.*
- *Duurzame HR: We hebben een nieuw intern HR-beleid inzake diversiteit en inclusie opgesteld. Dit nieuw beleid wordt vertaald in een meerjarig actieplan waarin wij zullen werken rond vijf thema's: leeftijd, geslacht, sociale uitsluiting, handicap en multiculturaliteit. De genderdimensie wordt geïntegreerd in het beheerscontract van de FOD Financiën en in de jaarlijkse beheersplannen via de SDG's. Tevens werd er een transversale Task Force opgericht. Deze Task Force wordt voorgezeten door de coördinatrice gender mainstreaming en bestaat uit vertegenwoordigers van onze verschillende entiteiten. De taak van de Task Force bestaat erin de minister van Financiën te helpen zijn verbintenissen inzake gender mainstreaming na te komen.*
- *Strijd tegen “non take-up”: Als FOD Financiën informeren we alle potentiële rechthebbenden over hun sociale rechten en bevorderen we de automatische toekenning hiervan. We investeren daarnaast in de gegevensverzameling inzake opname en niet-opname van rechten om dit fenomeen beter in kaart te brengen en we hebben gewerkt aan een herziening van onze online formulieren om beter aan de verwachtingen van de betrokken burgers te voldoen. De leesbaarheid en toegankelijkheid werden verhoogd. In 2022 stelden wij vast dat 54% van de verzoeken voor DAVO-bijstand online werden gedaan, terwijl dit percentage in 2021 nog geen 10% bedroeg.*
- *Mobiliteitsbudget: In het streven naar een alternatief mobiliteitsbudget, een mogelijke aanpassing van de belasting op bedrijfswagens en naar koolstofneutraliteit voor*

nieuwe bedrijfswagens is de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening van de mobiliteit, die significante wijzigingen aangebracht aan de wet van 17 maart 2019 betreffende de invoering van een mobiliteitsbudget, van belang. De wijzigingen hadden tot doel de bestaande regeling van het mobiliteitsbudget te versterken op basis van de volgende principes: vereenvoudiging, flexibilisering, verruiming duurzame vervoersmodi en rechtszekerheid.

- *Duurzame investeren: FOD Financiën pleit voor geharmoniseerde fiscale behandelingen en duurzame investerings- en beleggingsstrategie. Het ontwerp van een nieuwe Belgische strategie inzake duurzame financiering omvat een reeks acties en subacties op drie onderling samenhangende gebieden: overheidsfinanciën, financiële markten en de reële economie om de duurzaamheidsdoelstellingen te bereiken.”*

FOD Mobiliteit en Vervoer:

1. DG Scheepvaart

- *“België bij monde van de FOD Mobiliteit en Vervoer is één van de voorvechters van deze ambitie als actief lid van de Shipping High Ambition Group en heeft op de COP 26 ook een verklaring ondertekend die deze ambitie vastlegt. Ook op de COP 26 heeft België de Clydebank Declaration ondertekend. De landen die deze verklaring hebben ondertekend hebben zich geëngageerd om groene corridors uit te werken. Nog heeft het DG Scheepvaart een studie gepubliceerd over een onderzoek naar de mogelijkheden om kleinere schepen (<5000gt) zoals vissersschepen of pleziervaartuigen te decarboniseren.*
- *Ook belangrijk is de EU Fuel Mar waarbij het DG Scheepvaart de Belgische positie zal uitwerken in het Be4Move platform dat door de FOD werd opgericht. Dit voorstel introduceert vanaf 2025 steeds strengere limieten voor de koolstofintensiteit van het energieverbruik van schepen, wat hen zou moeten verplichten alternatieve brandstoffen te gebruiken. Het is van toepassing op commerciële schepen van 5 000 brutoton en meer, ongeacht de vlag (vissersschepen zijn vrijgesteld).*
- *Het DG Scheepvaart heeft er bij de IMO samen met een aantal andere landen voor gezorgd dat maatregelen zullen worden onderzocht om het geluid dat door schepen uitstraalt naar de mariene fauna te verminderen.*
- *Samen met de BMM wil het DG Scheepvaart de SOx en NOx uitstoot en de black carbon beter in kaart brengen. Black carbon verwarmt de aarde door zonlicht te absorberen en de atmosfeer te verwarmen en door albedo te verminderen wanneer het op sneeuw en ijs wordt afgezet. De uitstoot van deze black carbon door de scheepvaart is nog weinig gekend.*

2. DG Wegvervoer en Verkeersveiligheid

- *De DG neemt deel aan de ontwikkeling van technische normen voor betere milieuprestaties van nieuwe voertuigen. Vanaf 1 januari 2021 is de Euro 6d-norm van toepassing op de lichtste auto's en bedrijfsvoertuigen (d.w.z. met een referentiemassa van minder dan 1.305 kg). Deze eerste aanscherping van de RDE-emissiegrenswaarden zal vanaf 1 januari 2022 ook gelden voor lichte bedrijfsvoertuigen met een referentiemassa van meer dan 1.305 kg.*

- *In het kader van de vereende inspanningen om de Europese doelstelling om het aantal verkeersdoden tegen 2050 tot nul terug te brengen en tegen 2030 het aantal zwaargewonden met de helft te verminderen, werden er in 2021 diverse maatregelen met betrekking tot voetgangers en fietsers getroffen.*
- *Een belangrijke plaats in het Federaal Verkeersveiligheidsplan dat in het najaar van 2021 in overleg met de FOD Justitie en Binnenlandse Zaken werd opgesteld. Dit plan bevat 32 maatregelen ter bevordering van de verkeersveiligheid, waarvan er verschillende bedoeld zijn om verplaatsingen met de fiets en te voet aan te moedigen door de veiligheidsomstandigheden voor de actieve weggebruikers te verbeteren (beter samenleven op de weg, risicogedrag sociaal onaanvaardbaar maken, controles doeltreffender maken, enz.).*
- *In 2021 loopt er een studie om te onderzoeken hoe een modal shift van goederenvervoer met bestelwagens of vrachtwagens naar duurzamere (elektrische) slepen kan worden ondersteund.*
- *Met de goedkeuring van de "General Safety Regulation" (Verordening (EU) 2019/2144) van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorschriften voor de typegoedkeuring van motorvoertuigen en aanhangwagens daarvan en van systemen, onderdelen en technische eenheden die voor dergelijke voertuigen zijn bestemd wat de algemene veiligheid ervan en de bescherming van de inzittenden van voertuigen en kwetsbare weggebruikers betreft) is de progressieve invoering van geavanceerde veiligheidsinrichtingen vanaf 2022 voor de nieuwe voertuigmodellen bekrachtigd. Met de goedkeuring van deze maatregelen wil men tegen 2038 meer dan 25.000 levens redden en ten minste 140.000 ernstige verwondingen voorkomen.*

3. DG Luchtvaart

- *De COVID-19-pandemie heeft geleid tot een drastische afname van vluchtuitvoeringen. Het DGLV werkt actief samen met zijn partners om het vlot verloop van de luchtvaartactiviteiten in het kader van de maatregelen ter bestrijding van de verspreiding van het virus mogelijk te maken. Er werden veel maatregelen genomen zowel voor de lichte luchtvaart als voor het commerciële passagiersvervoer.*
- *In het raam van de herziening van de Single European Sky (SES2+), zoals voorzien in de uitrol van de European Green Deal, werkt het DGLV aan de vastlegging van passende bepalingen die zullen leiden tot een milieuvriendelijker beheer van het luchtvaartverkeer. Tegelijkertijd heeft het DGLV, samen met zijn partners, de studie van de implementatie van de Belgian Airspace Vision 2030 voortgezet. De Belgian Airspace Vision 2030 is het resultaat van een gezamenlijke denkoefening van skeyes, het DGLV, Defensie en EUROCONTROL MUAC om de structuur, het beheer en de dienstverlening in het Belgische luchtruim te verbeteren.*
- *In het kader van het wetgevingspakket "Fit for 55" coördineert het DGLV het Belgische standpunt over het Europese regelgevingsproject van het initiatief ReFuelEU Luchtvaart. Dit project beoogt de ontwikkeling van de sector van de duurzame vliegtuigbrandstof (Sustainable Aviation Fuel, SAF) door de invoering van een verplichting voor leveranciers om aan luchthavens te leveren en voor*

luchtvaartmaatschappijen om het aan boord te nemen.

4. DG Duurzame Mobiliteit en Spoorbeleid

- De Uitvoeringsverordening (EU) 2019/774 is in werking getreden. Dit houdt in dat lawaaierige wagons vanaf december 2024 niet meer mogen rijden op bepaalde gedeelten van het Europese spoorwegnet die als "Stillere routes" ("Quieter routes") bekend staan. Het DG DMS heeft in samenwerking met Infrabel de baanvakken van het Belgische spoorwegnet geïdentificeerd die als stillere routes moeten worden beschouwd op basis van de op Europees niveau vastgestelde methodologie.*
- Het DG DMS draagt bij tot de ontwikkeling van de drie goederencorridors die België doorkruisen ter versterking van het concurrentievermogen van het internationale goederenvervoer per spoor.*
- MaaS staat voor het begrip van mobiliteit als dienstverlening (Mobility as a Service). Hierbij worden de reizigers centraal gesteld en krijgen ze op basis van hun noden mobiliteitsoplossingen op maat aangereikt. MaaS is een smartphone-applicatie die de verschillende mobiliteitsaanbieders samenbrengt. Het doel is om het gebruik van de eigen auto te verminderen door andere mobiliteitsoplossingen op een vlotte en gebruiksvriendelijke manier te combineren. Voor de FOD Mobiliteit en Vervoer is MaaS een pijler van het toekomstige model van duurzame mobiliteit en een belangrijk instrument voor de verwezenlijking van de modal shift. Daarom willen we de ontwikkeling en toepassing van de MaaS-applicatie stimuleren.*
- In haar regeerakkoord heeft de federale regering zich ten doel gesteld een ambitieuze modal shift te bewerkstelligen. Actieve mobiliteit en met name fietsen spelen daarbij een centrale rol. "Be Cyclist", het Actieplan ter Promotie van de Fiets, bestaat uit maatregelen die uitsluitend gebaseerd zijn op federale bevoegdheden, elk binnen de bevoegdheid van zijn/haar minister of staatssecretaris. Het Plan zelf heeft het karakter van een intentieverklaring. De maatregelen zijn verzameld, gestructureerd en gepland om een plan voor 2021-2024 te vormen.*

5. Beliris

- BELIRIS heeft diverse duurzaamheidsinitiatieven ontplooid om haar rol als facilitator van bouw-, renovatie- en restauratieprojecten in Brussel te versterken. Met een personeelsbestand van ongeveer 115 personen voert BELIRIS projecten uit die de levenskwaliteit van de inwoners en bezoekers van de hoofdstad verbeteren.*
- Nieuwe ontwikkelingen omvatten onder meer het aanstellen van een alternatieve mobiliteitsreferent, gericht op het adviseren van teams over verschillende transportopties binnen Brussel. Ook is een consultant ingeschakeld om obstakels voor circulariteit en duurzaamheid in kaart te brengen, waarbij concrete actievoorstellen voor 2024 worden verwacht.*

Op nationaal/federaal niveau werkt onze FOD mee aan de onderstaande plannen : Federaal Plan Gender mainstreaming 2020-2024, Federaal Actieplan Handicap 2021-2024, Vierde federaal plan tegen armoede en ongelijkheid, Federaal Actieplan ter Promotie van de Fiets "Be Cyclist" 2021- 2023, Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) 2021-2030, Klimaatadaptatieplan 2023-2026, maatregel "Safety and Security of Climate Change Impacts"

die door de dienst CIPRA van het Nationaal Crisiscentrum wordt aangestuurd, Federaal actieplan circulaire economie 2021-2024.”

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociale Overleg:

- *“Gezondheid en welzijn van de werknemers: De Algemene Directie Humanisering van de Arbeid stelt regelgeving op om ervoor te zorgen dat de werkgever maatregelen neemt om de gezondheid en veiligheid van werknemers te waarborgen. Alle tools die de AD HUA van de FOD Werkgelegenheid heeft ontwikkeld, zijn beschikbaar op de website beswic.be. Hier vindt u bewustmakingsinstrumenten (video's, posters, kaartspel, website, enz.), instrumenten om een preventiestrategie te helpen opzetten (brochures), instrumenten voor risicoanalyse (methoden), instrumenten om de preventiebehoeften en -kennis te bepalen, enz.*
- *Gendergelijkheid en empowerment van alle vrouwen en meisjes : Richtlijn (EU) 2019/1158 stelt minimale regels vast om de deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt te bevorderen, een gelijke verdeling van familieverantwoordelijkheden tussen vrouwen en mannen te waarborgen en de loonkloof tussen de seksen te verminderen. Vrouwen met familieverantwoordelijkheden worden vaak benadeeld in hun werk, met name vanwege de verdeling van taken tussen mannen en vrouwen en de moeilijkheid om werk en gezinsverplichtingen te combineren. Deze richtlijn omvat twee secties: een sectie over arbeidsrecht en een sectie over discriminatie. In de praktijk zet de genoemde regelgeving de bepalingen van de richtlijn om met betrekking tot vaderschapsverlof, ouderschapsverlof, zorgverlof, verlof wegens overmacht en arbeidstijdregelingen voor werkende ouders of verzorgers, evenals de bepaling van de richtlijn die het uitoefenen van deze rechten koppelt aan een aantal beschermingsmaatregelen (bescherming tegen ontslag en behoud van verworven en opgebouwde rechten).*
- *Strijd tegen discriminatie: De EU-richtlijn heeft tot doel discriminatie op het gebied van beloning te bestrijden en bij te dragen aan het verkleinen van de loonkloof tussen vrouwen en mannen in de EU. FOD WASO is betrokken bij de omzetting van deze richtlijn en werkt samen met de Staatssecretaris voor Gelijke Kansen, de Minister van Werk en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.*
- *Oprichting van sectorale werkbaarheidsfondsen: Dit kan een sectorspecifiek werkbaarheidsfonds zijn of een intersectoraal werkbaarheidsfonds waarbij de sector zich aansluit. Het doel is om gedeeltelijke of volledige financiering te verstrekken via deze sectorale werkbaarheidsfondsen voor maatregelen die de werklast verminderen en de belastbaarheid van beroepen verminderen (preventieve aanpak) op sector- of bedrijfsniveau, vooral binnen kleine en middelgrote ondernemingen.*
- *Arbeidsmarkt en diversiteit : De wet van 3 oktober 2022 houdende diverse arbeidsbepalingen bevat een hoofdstuk 11 met betrekking tot de monitoring van diversiteit in bedrijfssectoren en ondernemingen. Dit hoofdstuk is in werking getreden op de dag van de publicatie in het Belgisch Staatsblad, namelijk 10 november 2022. De cel diversiteit van FOD WASO is in 2022 opgericht. Deze cel is belast met het verzamelen van informatie over diversiteit in verschillende bedrijfssectoren (socio-economische monitoring uitgebreid naar de verschillende discriminatiecriteria die beschermd worden door de antidiscriminatiewetten). Deze gegevens zullen worden gepubliceerd in een tweejaarlijks rapport en worden doorgestuurd via de sectorfiches*

naar de verschillende paritaire commissies, die zullen worden gevraagd om de moeilijkheden toe te lichten en voorstellen te doen om de situatie te verbeteren. Het rapportagemechanisme is gestart in 2023. Het eerste volledige rapport over diversiteit is gepland voor eind 2024.

- *Digitalisering van de sociale verkiezingen: De ICT-afdeling heeft in samenwerking met de algemene directie Arbeidsrecht en Juridische Studies een instrument ontwikkeld, "Socelec" genaamd, waarmee alle al dan niet juridische communicatie tussen de bij de sociale verkiezingen betrokken partijen (vakbonden, ondernemingen en FOD) elektronisch kan worden georganiseerd."*

FOD Sociale Zekerheid:

- *"Covid crisis: De FOD Sociale Zekerheid neemt deel aan de werkgroep Sociale Impact COVID-19 Crisis (WG SIC). De WG SIC is verantwoordelijk voor de opvolging en evaluatie van de impact van de maatregelen op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld, tijdelijke werkloosheid, overbruggingsrecht voor zelfstandigen), op de sociale zekerheid (bijvoorbeeld, het uitstel van sociale zekerheidsbijdragen) en op de sociale bijstand/inclusie. De prioriteiten van de WG SIC zijn de volgende: opvolgen van de sociaaleconomische impact van COVID-19, evalueren van de impact op korte termijn van de reeds genomen maatregelen (opvolging), simuleren van de impact van de nieuwe maatregelen (evaluatie "ex-ante") en identificeren van risicogroepen. De WG SIC is samengesteld uit vertegenwoordigers van de FOD Sociale Zekerheid, de FOD Werkgelegenheid en de POD Maatschappelijke Integratie, evenals vertegenwoordigers van de openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ), Sigedis, Statbel, Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau.*
- *De FOD Sociale Zekerheid heeft een transversale werkgroep opgericht die de sociale impact van de ecologische transitie analyseert. Deze WG onderzoekt het overheidsbeleid teneinde aanbevelingen voor het beleid te formuleren.*
- *De FOD stelt zijn expertise ter beschikking tijdens zijn participatie in de verschillende netwerken, zoals het Europees EPSCO-netwerk, het Europees MISSOC-netwerk, het BELINCOSOC-netwerk, het Europees netwerk inzake de toegang tot de sociale bescherming en het netwerk armoedebestrijding (niet-exhaustieve lijst)."*

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu:

- *"Strijd tegen antimicrobiële resistentie (AMR): Ons land heeft als doel het gebruik van antimicrobiële stoffen en andere antibiotica te verminderen en te verbeteren om zo de ontwikkeling en verspreiding van resistente microben te voorkomen. Het nationaal actieplan "One Health" voor de bestrijding van antimicrobiële resistentie werd opgesteld om aan te zetten tot grotere samenhang en een systeem van multisectoriële samenwerking voor te stellen alsook doeltreffende samenwerking tussen de partners. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2021).*
- *Strijd tegen de illegale handel in dieren- en plantensoorten: Controles die plaatsvinden in de aankomsthal van de luchthaven van Brussel en via de luchtvrachtdienst Brucargo in het kader van de jaarlijkse internationale operatie "Thunder". Voor deze operatie hebben de FOD Volksgezondheid, het Federaal*

Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) en de Algemene Administratie der Douane en Accijnzen van de FOD Financiën samengewerkt met deskundigen van de Plantentuin Meise, de Zoo van Antwerpen en de Universiteit van Luik. Deze operatie ter bestrijding van de illegale handel was gericht op plantaardige en dierlijke producten, waaronder die welke afkomstig zijn van soorten die door de CITES-overeenkomst worden beschermd. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2021).

- *Versterking van de weerbaarheid van de gezondheidszorgsystemen ten aanzien van de risico's als gevolg van de klimaatveranderingen: Daar we beschikken over slechts weinig informatie betreffende de gevolgen en de zwakke plekken van het nationale gezondheidszorgsysteem, heeft de FOD een eerste prospectieve studie gefinancierd betreffende de (huidige en toekomstige) gevolgen van de klimaatverandering voor het gezondheidszorgsysteem in België (januari tot juli 2021). In een inleidende analyse werden de 61 aanbevelingen van deze studie onder de loep genomen. Ze betreffen de gevolgen van hitte voor de gezondheid, door vectoren, water of voedsel overgedragen ziekten, allergieën en ademhalingsziekten, geestelijke gezondheid, gezondheidswerkers en -infrastructuur evenals crisis- en risicobeheersing. Er werd een eerste selectie gemaakt van de maatregelen die prioritair onder handen moeten worden genomen op nationaal of federaal niveau in het kader van de transversale beleidsprocessen die bestaan op het vlak van:*
 1. *aanpassing aan de klimaatverandering via de opstelling van het nationaal adaptatieplan (NAP) binnen de werkgroep "adaptatie" van de Nationale Klimaatcommissie en identificatie van federale adaptatiemaatregelen binnen de federale Task Force "adaptatie", overeenkomstig de beslissing van de Ministerraad van 2 april 2021;*
 2. *milieu en gezondheid via het proces van opstelling van het derde nationale milieu- en gezondheidsplan (NEHAP3);*
 3. *armoedebestrijding, via het federaal plan voor armoedebestrijding;*

maar ook in bepaalde processen die op het niveau van de FOD Volksgezondheid zelf aan de gang zijn, zoals het General Preparedness Plan (GPP), de Health Data Council of de vaststelling van strategische gezondheidsdoelstellingen. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2021).

- *Veiligheid van de voedselketen: De Europese Commissie, België en de andere landen van de Europese Unie zijn zich er terdege van bewust dat een slecht begrip van de THT (minimale houdbaarheidsdatum) en TGT (uiterste gebruiksdatum) bijdraagt tot voedselverspilling. Daarom zullen er de komende maanden en jaren op Europees niveau acties worden ondernomen om alle betrokken actoren een beter begrip bij te brengen van de datering van voedingsmiddelen en van de verschillen tussen THT en TGT, om de datering op de etiketten te verbeteren en de van kracht zijnde regels te herzien. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2021).*
- *Afval in de zee: Wegwerpplastics vormen de helft van het marien zwerfvuil. Dieren aanzien zwerfvuil als voedsel. Hun maag is er misschien mee gevuld, maar nuttige voedingsstoffen halen ze er niet uit. Ze stoppen met zoeken naar voedsel en kunnen sterven van de honger. Met deze eenvoudige tips kan iedereen helpen om samen de natuur, zeeën en oceanen proper te houden, dieren te beschermen én te vermijden dat microplastics op ons eigen bord terechtkomen. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2021).*

- *Strijd tegen verslaving: Onze verschillende acties in de strijd tegen verslaving dragen bij aan SGD 3 en o.m. aan de doelstellingen 3.4 en 3.5 "Versterking van de preventie en de behandeling van drugverslaving, inclusief het misbruik van verdovende middelen en het schadelijk alcoholgebruik". In 2023 heeft België een innovatieve aanpak goedgekeurd die zich richt op algemene interfederale strategieën voor de behandeling van verslavingsgerelateerde problemen, zoals alcohol, tabak en gokken. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2023).*
- *Vermindering van de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: In juli 2023 heeft de Ministerraad het programma 2023-2027 van het NAPAN (Nationaal Actie - Plan d'Action National) voor de vermindering van de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen goedgekeurd. Tijdens het begrotingsconclaaf van oktober 2023 werden bijkomende middelen voor de uitvoering van dit ambitieuze plan vrijgemaakt. Dit plan is o.m. gericht op het behalen van een aantal SDG's: 2, 3, 6, 11, 12, 16 en 17. Het programma omvat onder meer een herziening van het aanbod gewasbeschermingsmiddelen op de markt, op basis van risicobeperkende maatregelen die de gewesten zullen kunnen waarborgen. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2023).*
- *Principe 'Do No Significant Harm': Een van de transversale principes van de relanceplannen van de Lidstaten is het principe Do No Significant Harm of DNSH, wat betekent dat er geen aanzienlijke schade wordt toegebracht aan de 6 milieudoelstellingen die zijn gedefinieerd in de Europese verordening inzake duurzame investeringen (2020/852) (o.m. SGD 7, 13, 15, 17). Om ervoor te zorgen dat de federale investeringen en hervormingen die worden gefinancierd door hun relanceplan geen aanzienlijke schade toebrengen aan één van deze zes doelstellingen, werd de dienst DNSH in het DG Leefmilieu opgericht. (Extract van het ICDO-Jaarverslag 2023).*

FOD Justitie:

"De analyse van de missies van de FOD en de door medewerkers behandelde dossiers maakt het mogelijk om de bijdrage aan de volgende SDG's te identificeren:

- *Met volgende hervormingen dragen we bij aan de Sustainable Development Goals (SDG's) zoals door de Verenigde Naties in 2015 vastgelegd. Onder meer de uitbreiding van de juridische tweedelijnsbijstand, aanpassingen aan de inbeslagnemingsdrempels, de hervormingen van de gerechtelijke schuldinvoering, de hervorming van de collectieve schuldenregeling, de afbetalingsplannen en de hervorming van de regels rond bewindvoering kaderen in de uitvoering van SDG 1: "Beëindig armoede overal en in al haar vormen" en SDG 10: "Dring ongelijkheid in en tussen landen terug".*
- *De maatregelen ter bescherming van kinderen zoals het project Arachnid, de strafverzwaring bij intrafamiliaal geweld in het bijzijn van minderjarigen, het recht van het kind om gehoord te worden, de wetgeving om de persoonlijke banden tussen broers en zussen te vrijwaren, de strijd tegen (digitaal) seksueel geweld, de herstelkamers in de rechtbanken, de strijd tegen gokverslaving door gokreclame aan banden te leggen, het breder toepassen van de EPIS-lijst, het invoeren van een speellimiet en het verbieden van schijndagbladhandels, een menselijke aanpak op*

vlak van gedetineerden en geïnterneerden, de vele welzijnsprojecten in de gevangenissen gefinancierd via Cellmade en de drugsbegeleidingsprogramma's, de invoering van detentiebegeleiders, de invoering van JustCare, de bouw van forensisch psychiatrische centra, de verbetering van de wetgeving rond gedwongen opnames, het plaatsen van AED-toestellen in gerechtsgebouwen, de hervorming van de regels rond bewindvoering en JustProtect, het voorzien van extra voogden voor niet begeleide minderjarige vreemdelingen en de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel kaderen in de uitvoering van SDG 3: "Verzekeren een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden".

- *De opleidingen aangeboden in detentiehuizen, transitiehuizen en gevangenissen, het digitaal platform JustFromCell waarmee men opleiding zal kunnen volgen en de opleidingen voor het gevangenispersoneel, Gerechtspersoneel, magistraten en politiemensen kaderen in de uitvoering van SDG 4: "Verzekeren gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen".*
- *De transgenderwet, een risicotaxatie-instrument, de uitbreiding van de lijst met discriminatiegronden, het nieuw seksueel strafrecht, de Zorgcentra na Seksueel Geweld, de aanpak van intrafamiliaal geweld met onder meer de wet ter preventie en bestrijding van feminicide en gendergerelateerde doding, het mobiel stalkingalarm, de strafverzwaring bij intrafamiliaal geweld en de zelfhulpguides voor transgenders in de gevangenissen kaderen in de uitvoering van SDG 5: "Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes".*
- *De maatregelen ter ondersteuning van het gevangenispersoneel zoals de projecten mentale loskoppeling, psychologische ondersteuning bij traumatische ervaringen, de cursussen conflict- en agressiebeheersing, de nieuwe uniformen, alsook de maaltijdcheques voor het gerechtspersoneel, het sociaal statuut voor magistraten, het project griffier van de toekomst, de vele aanwervingen, nieuw ICT-materiaal voor Justitie, de modernisering van het statuut van verschillende beroepsgroepen zoals de advocatuur, gerechtsdeurwaarders, bedrijfsjuristen en het notariaat en het beschermen van bedrijven in moeilijkheden kaderen in de uitvoering van SDG 8: "Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen."*
- *De renovaties van de gevangenissen en gerechtsgebouwen, de bouw van nieuwe gevangenissen, de invoering van detentiehuizen, de projecten om de gebouwen energiezuiniger te maken, de digitalisering van Justitie en de innovatieprojecten binnen de FGP, de strijd tegen de georganiseerde misdaad, het bevorderen van de verkeersveiligheid kaderen in de uitvoering van SDG 9: "Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie" en SDG 11: "Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam".*
- *De strafbaarstelling ecocide, de gespecialiseerde milieumagistraten en milieuopleiding voor magistraten kaderen in de uitvoering van SDG 14: "Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en mariene hulpbronnen" en "SDG 15: 'Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe".*
- *De vele applicaties op Just-on-web die de toegankelijkheid tot Justitie verhogen zoals JustConsult, de uitbreiding van de juridische tweedelijnsbijstand, het project Casa*

Legal, het gemeenschappelijk onthaal in de rechtbanken, het project Klare Taal en de kioskp's, de opleiding voor magistraten in het kader van het Federaal Actieplan Racismebestrijding, een betere registratie van haatmisdrijven en haatspraak, het verstrekken van geboorteakten voor metissen en de erkenning van het Boeddhisme kaderen in de uitvoering van SDG 16: "Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit".

FOD Economie, K.M.O, Middenstand en Energie:

Het FOD Economie draagt via zijn bevoegdheden bij aan de verwezenlijking van de volgende SDG's:

- **01 Geen armoede** - Beëindig armoede overal en in al haar vormen.
- **07 Betaalbare en duurzame energie** - Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.
- **08 Waardig werk en economische groei** - Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.
- **12 Verantwoorde consumptie en productie** – Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen.
- **13 Klimaatactie** - Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.

Belangrijkste acties:

1. Vergroening van onze energievoorziening

Ontwikkeling van offshore windenergie:

- *Implementatie van een aanbestedingsmechanisme om extra offshore windenergiecapaciteit te ontwikkelen in het Belgische deel van de Noordzee. Het doel is om een extra energieproductie te realiseren van minimaal 3,15 GW en maximaal 3,5 GW in de nieuwe Prinses Elisabeth Zone (PEZ). Er worden ook studies uitgevoerd om de toekomstige mogelijkheden van de bestaande offshore windenergiezone te onderzoeken.*

Promotie van hernieuwbare waterstof:

- *Organisatie van projectoproepen om onderzoek, ontwikkeling en demonstratie van technologieën en infrastructuur voor de productie, het gebruik en de import van hernieuwbare waterstof te stimuleren. Daarnaast wordt een financieringskader opgezet voor waterstoftransportinfrastructuur om de rol van België als hub voor hernieuwbare waterstof te verankeren.*

2. Transitie naar een circulaire economie

Actieplan circulaire economie 2021-2024:

- Coördinatie en implementatie van het [actieplan](#), dat federale maatregelen omvat op gebieden zoals productnormen, consumentenbescherming en overheidsopdrachten. Deze maatregelen zijn gericht op het stimuleren van de marktintroductie van circulaire producten en diensten, het bevorderen van circulariteit in productie- en consumptiepatronen en het creëren van de nodige prikkels en instrumenten voor de transitie van een lineaire naar een circulaire economie.

Bewustmaking van KMO's over de circulaire economie:

- Ontwikkeling van een zelfevaluatietool, [website](#) en bewustmakingscampagnes om KMO's te informeren over de circulaire economie. Het doel is om KMO's te overtuigen zich in te schrijven in een circulair economisch model en hen te begeleiden in dit proces.

3. Wetgevende en sociale initiatieven

Implementatie van de CSRD-richtlijn:

- Introductie van nieuwe regels betreffende de publicatie van duurzaamheidsinformatie. Deze richtlijn verplicht grote ondernemingen en beursgenoteerde bedrijven om informatie te publiceren over de sociale en milieurisico's waaraan ze zijn blootgesteld en over de impact van hun activiteiten op mensen en het milieu. Deze informatie helpt investeerders en andere stakeholders om de duurzaamheidsprestaties van bedrijven te beoordelen.

Ondersteuning van inclusief ondernemerschap:

- Promotie van vrouwelijk ondernemerschap, diversiteit en personen met een handicap.

Ondersteuning van de participatie van vrouwen in de digitale wereld:

- Coördinatie van de nationale strategie "[Women in Digital](#)" die gericht is op het verhogen van het aandeel van [vrouwen in ICT- en STEM-domeinen](#). In 2024 werd de bewustmakingscampagne "[Ik ben een \(a\)typisch meisje](#)" gelanceerd, gericht op meisjes van 12 tot 18 jaar en hun ouders, om hen te sensibiliseren voor STEM-richtingen en hen te laten inzien dat deze richtingen ook voor hen zijn.

4. Onderzoek en klimaatobservatie

Ontwikkeling van nieuwe meetinstrumenten en protocollen voor klimaat- en oceanobservatie:

- Het Belgische metrologienetwerk werkt, in samenwerking met de dienst Continentaal Plat, binnen het Europees Metrologienetwerk voor Klimaat- en Oceanobservatie aan de ontwikkeling van nieuwe meetinstrumenten en -protocollen en het behoud van expertise om essentiële klimaat- en oceanvariabelen nauwkeurig en betrouwbaar te monitoren over de lange termijnen die nodig zijn voor het detecteren en begrijpen van trends.

Wetenschappelijke evaluatie van de milieu-impact van zandwinning:

- In samenwerking met andere onderzoeksinstituten ontwikkelt de dienst Continentaal Plat methoden om akoestische backscatterdata van multibeam echosounders optimaal te gebruiken en interpreteren, met als doel het beter begrijpen van de directe en indirecte impact van zandwinning op mariene habitats.

Deze onderzoeken maken deel uit van de werkzaamheden van de [Backscatter Working Group](#), waarvan de dienst Continentaal Plat sinds 2022 mede-beheerder is. De focus ligt op het ontwikkelen van calibratiemethoden om de vergelijking van datasets verkregen met verschillende multibeam echosounders mogelijk te maken.

5. Controles en bewustmaking

Bestrijding van misleidende milieucclaims (greenwashing):

- Opstellen van [richtlijnen](#) om bedrijven te helpen goede praktijken te hanteren en misleidende claims te vermijden, zodat ze voldoen aan de wettelijke voorschriften. In 2023 werd een campagne gelanceerd om consumenten en bedrijven te waarschuwen voor het misleidend gebruik van milieucclaims. Deze campagne, getiteld "[Te groen om waar te zijn](#)", gaf consumenten tips om misleidende milieucclaims te herkennen en te weten waar ze deze kunnen melden.

Duurzaam beheer van namaakproducten:

- [Nieuwe methode](#) voor de verwerking van in beslag genomen namaakgoederen door de Economische Inspectie, waarbij recycling of valorisatie wordt bevorderd in plaats van vernietiging. Tussen januari en oktober 2023 werd 10.031 kg aan namaakproducten gesorteerd en ontmanteld, waarvan 63% kon worden gerecycled of gevaloriseerd.

6. Statistische ondersteuning

- Statbel publiceert hoogwaardige statistieken ter ondersteuning van het duurzaamheidsbeleid (gegevens over recycling, afvalproductie, gelijkheid, enz.).
- Statbel is ook de basisleverancier van een aantal indicatoren over armoedebestrijding, onderwijs en werkgelegenheid die worden gebruikt om de vooruitgang van België richting de verwezenlijking van de SDG's te volgen. Statbel neemt daartoe, in samenwerking met de partners van het Interfederaal Instituut voor Statistiek (IIS), deel aan het onderhoud en de ontwikkeling van een databank met indicatoren die nodig zijn voor de statistische bijlage van de 'National Voluntary Review' van de SDG's, ontwikkeld door de Verenigde Naties.

Ministerie van Defensie:

"Defensie implementeert, via de afdelingen van de Generale Staf, acties die inspelen op de SDG's:

- Gezonde voeding en operationele fitheid volgens het principe van SDG 2 (duurzame voeding) worden opgevolgd met het project Nutrition@Defence.
- Voor aspecten van SDG 3 (Goede gezondheid en welvaart) volgt Defensie een beleid dat via diverse initiatieven, zoals burn-outbeleid en een performant systeem van gezondheidszorg, de gezondheid van haar werknemers ondersteunt. Tevens worden R&D-initiatieven ondersteund die welvaart en gezondheid promoten.
- In het kader van SDG 5 (Gender-gelijkheid) zetelt Defensie in het NATO Committee on Gender. Tevens worden op nationaal vlak de richtlijnen gevolgd van het Federaal Plan

gender Mainstreaming van het IGVM (Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen) dat sinds 2021 in voege is.

- *Defensie neemt diverse initiatieven om energieverbruik te verminderen en te verduurzamen door initiatieven zoals smart metering, installatie van zonnepanelen, infrastructurele aanpassingen, etc. Dit is in lijn met SDG 16 (Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen).*
- *Defensie zorgt voor een duurzaam aankoopbeleid en afvalbeleid waar binnenlands materiaalgebruik, gevaarlijk afval en recycleerbaar afval wordt gemonitord. Public procurement voorziet in haar vormingen de nodige aandacht aan het duurzaamheidsaspect van het aankoopbeleid en maakt daar onder andere gebruik van het DGPT (Defence Green Procurement Tool).*
- *Defensie schenkt bijzondere aandacht aan maatregelen ter bestrijding van de klimaatverandering – zoals vervat in SDG 13 (Klimaatactie) – en dit zowel op het nationale als het internationale vlak. Defensie voert al lang een politiek van energie- en milieubeheer, afvalwaterbeheer, ... Tevens worden de historische bodemvervuilingen weggewerkt. Op internationaal vlak worden er tijdens operaties beheersmaatregelen getroffen opdat onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk gehouden wordt. De oefenterreinen in het buitenland bijvoorbeeld worden door Defensie terug overgedragen aan de Host Nation in een staat die minstens zo goed is als de oorspronkelijke staat (SDG 15: Leven op het land).*
- *Meer precies in het kader van SDG 13.1 (Klimaat, natuurrampen) en 13.2 (Maatregelen in nationale planning) blijft Defensie haar bijdrage ontwikkelen in het beheer van de gevolgen van rampen op het nationale grondgebied met de middelen die tot haar kerntaken behoren. Defensie kan manschappen inzetten, gespecialiseerde middelen ter beschikking stellen voor transport, logistieke ondersteuning, hulp in geval van nucleaire/biologische/chemische ongevallen, medische hulpverlening, maritieme commandosteun, het uitvoeren van geniewerken, enz. In dit kader blijft Defensie interdepartementale synergie ontwikkelen om, onder andere, de coördinatie van deze steunmiddelen te verbeteren.*
- *In de specifieke context van de COVID 19-pandemie en de daaruit voortvloeiende gezondheidscrisis stelde Defensie uitrusting en diensten ter beschikking van de Natie toen de civiele middelen tijdelijk onvoldoende bleken te zijn, zonder echter afbreuk te doen aan haar operationele verplichtingen. Zo werden medische infrastructuren en mobiele installaties geleverd als onderdeel van de vaccinatiecampagne, werd er medisch personeel ingezet in sommige verpleeghuizen, werd er medische training gegeven, logistieke (opslag & transport) en werd er medische (medische en materiële planning) assistentie beschikbaar gesteld, en tenslotte centraliseerde de Medische Component de zorg voor brandwonden en hyperbare kamers.*
- *Defensie speelt een primordiale rol in de realisatie van SDG 16 (Vrede, Justice en sterke publieke diensten) en (weliswaar in mindere mate) SDG 11 (Duurzame steden en gemeenschappen) door haar deelname aan verschillende operaties voor vredeshandhaving en deelname aan de beveiliging van openbare plaatsen in België. Concrete voorbeelden zijn een deelname aan de operatie IRINI en de verschillende opdrachten in het kader van “security force assistance” in de SAHEL-regio (zoals EUTM*

MALI en Operatie New Nero in NIGER). Tevens wordt er altijd naar gestreefd, al dan niet via internationale samenwerking, om de lokale besturen en instellingen te versterken.

- *Defensie nam deel aan het federale biodiversiScape-project. In dit kader werden contractuele processen voor de KMS gestart, plannen voor de KSOO afgerond, en planningen voor de luchthaven van Beauvechain opgesteld. De Think Tank Biodiversity van Defensie heeft de eerste lessen uit biodiversiScape verzameld om de biodiversiteit en het beheer ervan op alle terreinen en kwartieren verder te verbeteren.*
- *Defensie heeft op drie wijzen bijgedragen aan het behalen van de Energie en klimaatdoelstellingen van de federale regering:*
 - *Actualisatie van het FEKP: Als lid van de Task Force FEKP, was Defensie betrokken bij de herziening en actualisatie van dit plan.*
 - *Uitvoering van FEKP-Acties: Actieve uitvoering van de voorziene acties binnen het FEKP, ter bevordering van duurzame energie en klimaatdoelstellingen.*
 - *Vermindering van Energieverbruik in Federale Gebouwen: Als beheerder van haar eigen gebouwen, heeft Defensie bijgedragen aan het verminderen van het energieverbruik in deze gebouwen, in lijn met de doelstellingen van de Federale regering.*
- *Defensie nam ook deel aan het Federaal Actieplan ter Promotie van de Fiets, met de volgende initiatieven: Toegankelijkheidsfiches voor Militaire Kwartieren (Ontwikkelen van kaarten die de toegankelijkheid voor fietsers verbeteren), Uitbreiding van Woon-Werkverkeer voor Fietsvergoeding (Vergroten van het bereik van fietsvergoedingen), Promotie van Fietsgebruik binnen Defensie (Door middel van motiverende slogans en verbeterde fietsfaciliteiten), Installatie van Oplaadpunten voor Elektrische Fietsen (Focussen op duurzame transportopties)."*

POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid:

"De POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid heeft als missie het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van een inclusief federaal beleid voor maatschappelijke integratie, zodat de sociale grondrechten aan iedereen op duurzame wijze gegarandeerd worden.

De belangrijkste partners van de POD zijn de OCMW's, die op het terrein werken om de integratie te bevorderen van de armste personen in onze maatschappij, met behulp van verschillende instrumenten: het leefloon, tewerkstelling en arbeidstrajectbegeleiding, dringende medische hulp, de verwarmingstoelage, schuldbemiddeling en budgetbegeleiding, enz. Andere partners zijn de werkwinkels, de sociale huizen, het sociaal stookoliefonds.

De POD is eveneens actief op het vlak van de preventie en de bestrijding van armoede.

Wij halen hier de belangrijkste maatregelen en acties aan die, volgens ons, bijdragen tot duurzame ontwikkeling. Zij houden verband met de SDG 1 (armoede), 2 (honger), 5 (gendergelijkheid), 7 (energie), 10 (ongelijkheid), 11 (duurzame steden en gemeenschappen) en 16 (vrede & rechtvaardigheid). Het draagt daadwerkelijk bij:

- *Het Federaal Plan ter bestrijding van de armoede;*
- *Het nationaal actieplan tegen kinderarmoede;*
- *Het project van lokale OCMW-overlegplatforms in de strijd tegen gezinsarmoede;*
- *Het Miriam-project als onderdeel van de strijd tegen armoede voor alleenstaande vrouwen in precare situaties;*
- *Sociale innovatieprojecten in termen van niet-gebruik als onderdeel van het programma voor betere toegang tot sociale uitkeringen en afgeleide rechten;*
- *Het functioneren van lokale Housing First-teams in de strijd tegen dakloosheid;*
- *Coördinatie en implementatie van het strategische raamwerk voor gelijkheid, integratie en participatie van Roma;*
- *Het schrijven van thematische boeken over kwesties die kwetsbare bevolkingsgroepen aangaan;*
- *Projecten gericht op digitale inclusie;*
- *Coördineren van de dienst “Ervaringsdeskundigen”;*
- *De distributie van voedselpakketten via de OCMW's met het FEAD-project (European Fund for Aid to the Most Deprived);*
- *De strijd tegen de digitale kloof met de implementatie van de dienst Digilab;*
- *Steun aan stadswijken in moeilijkheden via het federale beleid voor grote steden. “*

POD Wetenschapsbeleid:

- *“Het federaal Wetenschapsbeleid draagt bij tot de verwezenlijking van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen door het onderzoek ter ondersteuning van de politieke besluitvorming te organiseren, te vergemakkelijken en te financieren. De resultaten van dit onderzoek verschaffen de politieke wereld wetenschappelijke gegevens, informatie en argumenten waarop zij hun beleid kunnen baseren. De thema's die op deze manier worden ondersteund zijn zeer divers. Enerzijds zijn er de maatschappelijke thema's zoals het bereiken van gendergelijkheid (SDG 5), het uitbannen van armoede (SDG 1), het verminderen van ongelijkheid (SDG 10) en het bevorderen van aanhoudende, gedeelde en duurzame economische groei (SDG 8). De bestrijding van klimaatverandering (SDG 13), het behoud en het herstel van ecosystemen (SDG 15), het duurzame gebruik van oceanen, zeeën en maritieme rijkdommen (SDG 14), de mogelijkheid voor alle mensen om in goede gezondheid te leven (SDG 3) en de bevordering van voedselzekerheid en duurzame landbouw (SDG 2) komen ruim aan bod in verscheidene programma's die ten uitvoer gelegd worden.*
- *Het federaal Wetenschapsbeleid voorziet ook, via zijn wetenschappelijke instellingen, aanzienlijke inspanningen voor de bescherming en het behoud van het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld (SDG 11).*
- *Via specifieke programma's en acties worden maatregelen genomen om de lucht- en ruimtevaartindustrie milieuvriendelijker te maken (SDG9). Als bijdrage aan SDG 9 financiert BELSPO - in het kader van het Federaal Herstart en Transitieplan - het Hydrogen Test Facility project uitgevoerd door het von Karman Instituut voor Stromingsdynamica (VKI). Het doel van het project is de ontwikkeling van een generieke infrastructuur op een nieuwe locatie, die de verschillende faciliteiten kan huisvesten die nodig zijn om op grote schaal experimentele tests met waterstoftechnologieën uit te voeren.*

- *In 2022 werd het Belgisch "Kenniscentrum voor het klimaat" opgericht. Dit centrum heeft tot doel om het klimaatonderzoeksprogramma te versterken, de samenwerking met andere nationale, Europese en internationale onderzoekscentra en universiteiten te intensiveren, en zich toe te spitsen op de behoeften van beleidsmakers en klimaatgevoelige sectoren. Net zoals het Biodiversiteitsplatform zal dit centrum een science-policy interface worden dat klimaatdiensten zal aanbieden voor beleidsmakers om hun beslissingen te onderbouwen. “*

Vooruitzichten

1. De Summit of the Future

De Summit of the Future is een evenement op hoog niveau dat van 20 tot en met 23 september 2024 plaatsvond in het VN-hoofdkwartier in New York. De wereldleiders smeedden er een nieuwe internationale consensus over de manier waarop de huidige situatie kan worden verbeterd en de toekomst kan worden veiliggesteld.

Het doel van de top was tweeledig: de inspanningen om de bestaande internationale verplichtingen na te komen versnellen en concrete maatregelen nemen om de opkomende uitdagingen het hoofd te bieden en nieuwe kansen aan te grijpen.

Na de top hebben de wereldleiders het Pact voor de Toekomst goedgekeurd, dat toegespitst is op vijf hoofdthema's:

- **Ontwikkelingsfinanciering:** De secretaris-generaal van de VN meende dat *de noodzaak om het systeem te hervormen des te urgenter is geworden nu de deadline voor de uitvoering van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling met rasse schreden nadert.*
- **Internationale vrede en veiligheid:** *De VN heeft de huidige mondiale situatie als "bijzonder gevaarlijk" omschreven, met het risico dat de grootmachten betrokken raken in de grootste conflicten sinds de Koude Oorlog, de mogelijkheid dat er een kernoorlog uitbreekt die groter is dan wat we de afgelopen decennia hebben gezien, en de klimaatcrisis die migratiestromen veroorzaakt en de spanningen hoger doet oplopen.*
We moeten ook nieuwe bedreigingen het hoofd bieden, omdat nieuwe technologieën worden ingezet om maximale schade te veroorzaken in een wereld die nauw in verbinding staat.
In deze gespannen context werd in 2023 een Nieuwe Agenda voor de Vrede gepubliceerd, het eerste wereldwijde vredesplan dat de VN in decennia heeft ontwikkeld, met tal van oplossingen gaande van vredeshandhaving en vredesopbouw tot ontwapening en hervormingen van de Veiligheidsraad.
De aanbevelingen in de Nieuwe Agenda voor de Vrede hebben de basis gelegd voor het Pact voor de Toekomst dat op de Top voor de Toekomst werd goedgekeurd.
- **Wetenschap, technologie en innovatie en digitale samenwerking:** *De VN-lidstaten hebben ook het Global Digital Compact goedgekeurd, dat tot doel heeft meer vertrouwen in het internet te wekken, mensen meer opties te bieden wat betreft de manier waarop hun gegevens worden gebruikt en de verantwoordelijkheid voor discriminerende en misleidende inhoud te bepalen.*
Het Pact bevat waarschuwingen over de gevolgen van het gebruik van artificiële intelligentie (AI) voor kwaadwillige doeleinden, om meer verdeeldheid te zaaien binnen en tussen landen, voor meer onveiligheid te zorgen, de mensenrechten te schenden en ongelijkheid in de hand te werken.
Het document bevat een lijst met verbintenissen en acties, waarvan er verschillende de "digitale kloof" vermelden: 2,6 miljard mensen hebben geen toegang tot internet, waardoor ze de mogelijkheden die online tools bieden, mislopen.

Het Pact voorziet erin dat alle scholen en ziekenhuizen met elkaar verbonden zijn, op basis van het door de VN gesteunde Giga-initiatief en opleiding in digitale vaardigheden. Er zal een internationaal wetenschappelijk panel over AI en een jaarlijkse mondiale dialoog over AI-governance worden opgezet en het plan voorziet tegen 2030 in globale AI-normen die iedereen ten goede komen.

- **Jeugd en toekomstige generaties:** *Het derde document dat op de Top werd goedgekeurd, is de Verklaring over Toekomstige Generaties. Naast verbintenissen om ongelijkheden uit de wereld te helpen, kwalitatief hoogwaardig onderwijs voor iedereen te garanderen en een langetermijnplanning te verzekeren, wordt in de Verklaring een nieuwe toevoeging aan de VN voorgesteld: een speciaal gezant voor de toekomstige generaties. Deze gezant zal bij het hele VN-systeem pleiten voor een betere langetermijndenkenoefening en de conclusies van het UN Futures Lab, de onderzoeksarm van de organisatie, delen.*
- **Wereldwijde governance:** *Toen de Verenigde Naties bijna 80 jaar geleden werden opgericht, was de wereld geschokt na een mondiaal conflict dat zo verwoestend was dat de wereldleiders bereid waren instellingen op te richten die ervoor moesten zorgen dat zo iets niet meer zou gebeuren. Hoewel dit momentum er nog steeds is, bestaat er een algemene consensus over het feit dat de instrumenten die bij de oprichting van de VN werden gecreëerd, grondig moeten worden herzien en aangepast aan het doel ervan. Tijdens de Top hebben de wereldleiders gesprekken op gang gebracht om deze veranderingen teweeg te brengen en hebben ze het heikele onderwerp besproken van een van deze instrumenten, waarover in de loop der jaren hevige discussies zijn ontstaan: de hervorming van de VN-Veiligheidsraad. Ook werd de nadruk gelegd op ruimtevaart. In de afgelopen jaren werd opgeroepen tot sterkere governancestructuren voor deze activiteiten, terwijl het gebruik van de ruimte door de privésector snel toeneemt en nieuwe ruimtevaartlanden zich bij de gevestigde actoren aansluiten. Momenteel worden belangrijke intergouvernementele initiatieven ontwikkeld om de aanwezigheid van mensen op de maan op lange termijn te verzekeren. Daarnaast worden geloofwaardige programma's ontwikkeld om bemande ruimtevluchten naar Mars te bevorderen en worden verschillende concepten bestudeerd voor de winning van hulpbronnen op de maan en de asteroïdegordel. Er zijn daarom nieuwe governancevormen nodig om deze snelle groei veilig en duurzaam te laten verlopen.*

2. De SDG's waarop de opvolgindicatoren van toepassing zijn

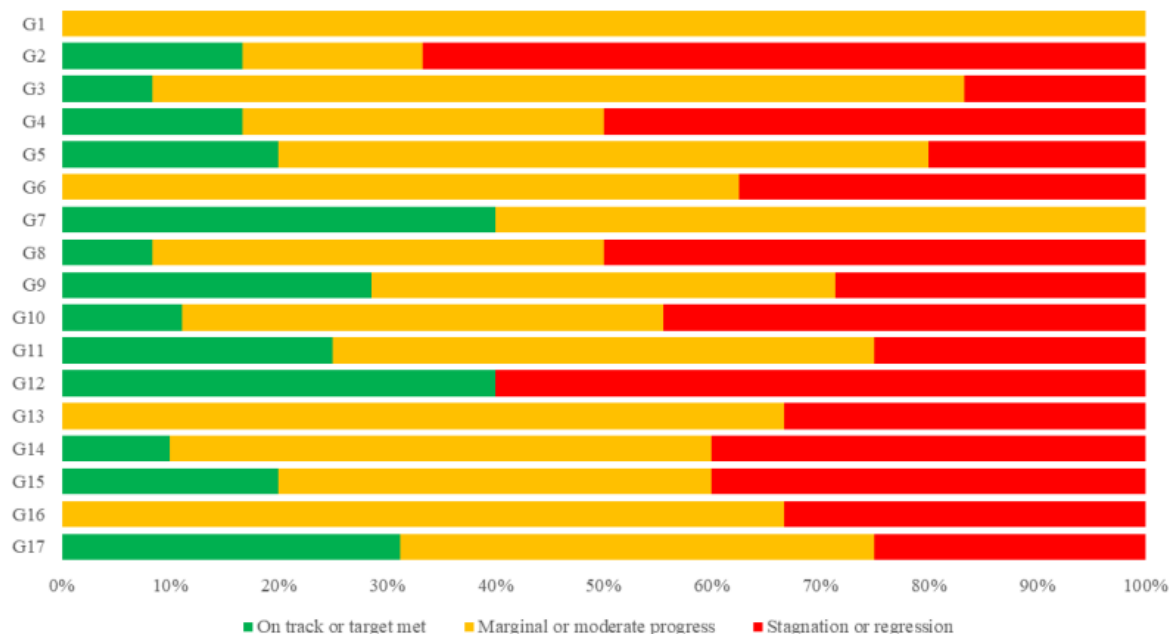
2.1. De evaluatie van de vooruitgang van de SDG's op wereldschaal

Het laatste rapport van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties over de uitvoering van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen op wereldschaal sinds 2015 werd gepubliceerd in mei 2024. De evaluatie van de vooruitgang toont aan dat we nog ver verwijderd zijn van de doelstellingen van de Agenda 2030. Uit gegevens en tendensen van de lidstaten blijkt dat van de 135 doelstellingen slechts 17% vordert zoals verwacht en tegen 2030 zou kunnen worden bereikt. Bijna de helft (48%) van de doelstellingen wijkt matig tot ernstig af van het

gewenste traject, 30% vordert licht en 18% matig. Nog zorgwekkender is dat 18% gestagneerd is en 17% onder de referentieniveaus van 2015 is gedaald.

De onderstaande figuur komt uit dit rapport.

Figure 2. Progress assessment for the 17 Goals based on assessed targets with trend data, by Goal, 2024 or the latest data

Bron: [United Nations, General Assembly Social and Economic Council, Progress toward the Sustainable Development Goals, Report of the Secretary-General, 2 May 2024.](#)

2.2. Evaluatie van de voortgang van de SDG's in de OESO-zone

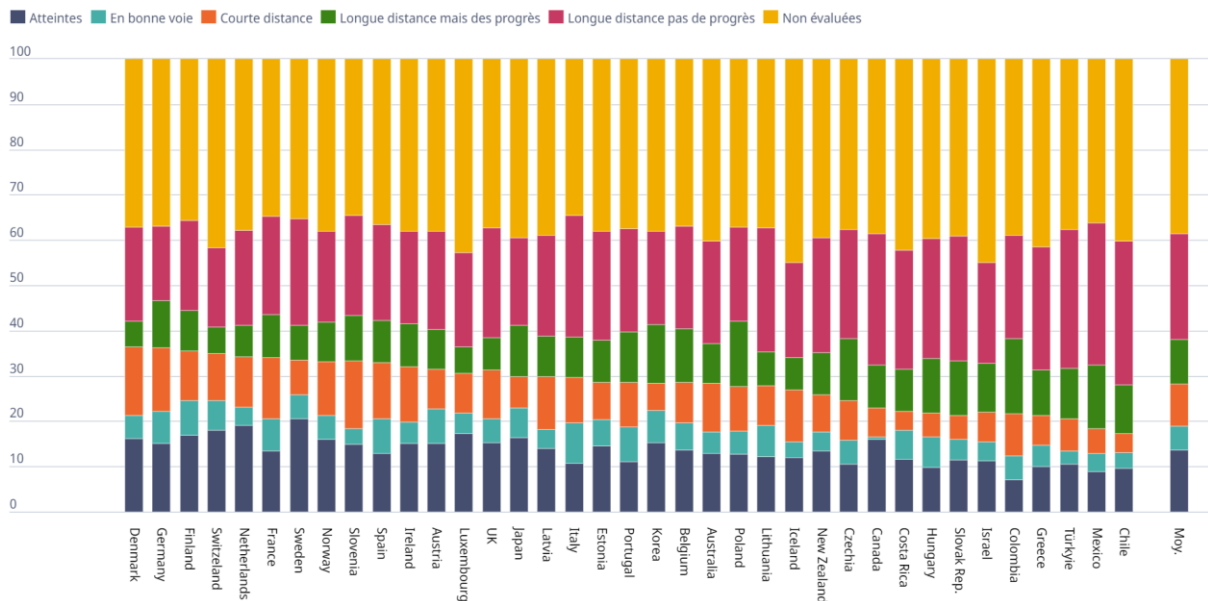
In de 4e editie (2022) van haar rapport "[The short and winding road to 2030: Measuring distance to the SDG targets](#)", analyseert de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling de resultaten van de lidstaten. Hierbij enkele uittreksels:

De OESO-zone als geheel heeft voldaan of zal binnenkort voldoen aan slechts 28 van de 112 doelstellingen ten opzichte waarvan de prestaties kunnen worden gemeten, voornamelijk de prestatie die betrekking hebben op de vervulling van de basisbehoeften en de uitvoering van instrumenten en beleidskaders ter ondersteuning van de SDG's. Er is met name onvoldoende vooruitgang geboekt wat betreft de maatregelen die moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat niemand in de kou blijft staan, om het vertrouwen in de instellingen te herstellen en de druk op het natuurlijke milieu te verminderen.

Gemiddeld hebben de OESO-landen al minstens 25% van de doelstellingen van 12 van de 17 SDG's bereikt of zullen ze die binnenkort bereiken. Ondanks de vooruitgang op het gebied van schoon water en sanitaire voorzieningen, de strijd tegen klimaatverandering, het leven in het water en betaalbare en duurzame energie zijn er geen doelstellingen bereikt op het gebied van gendergelijkheid, de strijd tegen klimaatverandering en de vermindering van ongelijkheid.

De OESO-landen zijn nog het verst verwijderd van de doelstelling “komaf maken met alle vormen van ondervoeding tegen 2030”. Een van de grootste uitdagingen is obesitas, waar meer dan 15% van de bevolking mee te maken heeft. Obesitas is de afgelopen twintig jaar gestaag toegenomen in alle OESO-landen waarvoor gegevens beschikbaar zijn.

Distance à parcourir pour atteindre les cibles des ODD et évolution dans le temps dans les pays de l'OCDE

Bron: OECD (2022), 'The short and winning road to 2030: Measuring distance to the SDG targets', OECD Policy Insights on Well-being, Inclusion and Equal Opportunity, No.5, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3326f232-en> .

2.3. Evaluatie van de vooruitgang van de SDG's op Europese schaal

We baseren ons hier op het rapport “[Sustainable development in the European Union: monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2024 edition](#)”, gepubliceerd door Eurostat.

Bron: Sustainable development in the European Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context - 2024 edition

De bovenstaande figuur toont aan de hand van de geselecteerde indicatoren hoe snel de EU in de afgelopen vijf jaar vooruitgang heeft geboekt voor elk van de 17 doelstellingen. Door het beperkte aantal gegevens is Eurostat van mening dat een evaluatie op lange termijn niet voor alle indicatoren mogelijk is. De methode voor de evaluatie van de tendensen van de indicatoren en de samenvoeging ervan voor de doelstellingen wordt toegelicht in bijlage II bij het Eurostat-rapport.

Hierbij een uittreksel:

In de geëvalueerde periode van vijf jaar heeft de EU aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het verminderen van ongelijkheid (SDG 10), het bevorderen van waardig werk en economische groei (SDG 8) en het komaf maken met armoede (SDG 1). Er is ook vooruitgang geboekt voor de doelstellingen inzake duurzame landbouw (SDG 2), innovatie en infrastructuur (SDG 9), duurzame consumptie en productie (SDG 12), leven in het water (SDG 14), kwaliteitsonderwijs (SDG 4) en gendergelijkheid (SDG 5).

De EU heeft ook vorderingen gemaakt wat betreft de doelstellingen voor vrede, veiligheid en sterke publieke diensten (SDG 16), duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11), wereldwijde partnerschappen (SDG 17) en de strijd tegen klimaatverandering (SDG 13).

Er werd beperkt vooruitgang geboekt voor de doelstelling inzake drinkwater en sanitair (SDG 6), waarbij verschillende indicatoren positieve ontwikkelingen lieten zien, maar andere geen vooruitgang of zelfs achteruitgang. Voor de doelstelling rond betaalbare en duurzame energie (SDG 7) werd een lichte achteruitgang vastgesteld vanwege de negatieve impact van de oorlog in Oekraïne op de energietoegankelijkheid en de daaruit voortvloeiende energiecrisis in de EU.

De vooruitgang voor de doelstelling m.b.t. gezondheid en welzijn (SDG 3) werd verstoord door de gevolgen van de COVID-19-pandemie, die nu volledig zichtbaar zijn in de beschikbare gegevens. De doelstelling m.b.t. het leven op het land (SDG 15) wordt gekenmerkt door verschillende niet-duurzame tendensen op het gebied van biodiversiteit en landdegradatie, wat leidt tot een gematigd negatieve evaluatie van de vooruitgang van de EU op dit gebied in de evaluatieperiode.

2.4. De SDG's in België

Wat onthult het Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2024 van het Federaal Planbureau?

Het rapport, getiteld "[De SDG's tegen 2030 realiseren: de tijd dringt](#)", stelt vast dat de uitvoering van het Federaal plan duurzame ontwikkeling van 2021 vooruitgaat. Niettemin toont het onderzoek van de indicatoren in dit rapport dat er dringend een trendbreuk nodig is om alle SDG's tegen 2030 te realiseren. Daarom beveelt het rapport aan dat de volgende federale regering een ambitieuzer plan voor duurzame ontwikkeling aanneemt. Ten slotte wijst het rapport erop dat er meer nodig is: het hele beleid moet de SDG's als leidraad gebruiken om de enorme milieu-, sociale en economische uitdagingen aan te pakken.

Hier is een fragment:

Wat betreft deze 51 indicatoren van de balans krijgen de indicatoren van de milieucomponent (16 indicatoren) meer gunstige dan ongunstige evaluaties. De evaluaties zijn, bijvoorbeeld, gunstig voor waterverbruik (i32) of olieverontreiniging (i63). Andere indicatoren hebben een ongunstige evaluatie, zoals duurzame visvangst (i64) of populatie akkervogels (i68).

De indicatoren van de sociale component (23 indicatoren) daarentegen krijgen meer ongunstige dan gunstige evaluaties. De zes positief geëvalueerde indicatoren zijn zeer lage werkintensiteit (i03), voortijdige sterfgevallen door chronische aandoeningen (i15), jongeren die niet werken en noch onderwijs noch opleiding volgen (i41), dodelijke arbeidsongevallen (i42), inkomensongelijkheid: Gini-index (i49) en veiligheidsgevoel in de openbare ruimte (i73). Voorbeelden van de tien negatief geëvalueerde indicatoren zijn risico op armoede of sociale uitsluiting (i01), rokers (i21) en onvoldoende leesvaardigheid (i26).

De componenten economie (7 indicatoren) en governance (5 indicatoren) bevatten niet genoeg indicatoren om een algemene conclusie te formuleren. De indicatoren van deze twee componenten krijgen zowel gunstige evaluaties, zoals onderzoek en ontwikkeling (i46) en bijdrage aan internationale klimaatfinanciering (i62), als ongunstige, zoals energieproductiviteit (i37) en officiële ontwikkelingshulp (i76).

Bron: Federaal Planbureau, Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2024, Stand van zaken en evaluatie, Juni 2024.

3. De volgende FPDO in het licht van de aanbevelingen

3.1. Aanbevelingen van het Federaal Planbureau

In het federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2024, getiteld “[De SDG's tegen 2030 realiseren: de tijd dringt](#)”, stelt het Federaal Planbureau vast:

Om wereldwijde uitdagingen zoals armoede, ongelijkheid, klimaatverandering en achteruitgang van biodiversiteit aan te pakken, hebben alle landen van de Verenigde Naties in 2015 de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals of SDG's) goedgekeurd. Het Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2024 stelt vast dat België bij voortzetting van de huidige trends niet alle doelstellingen zal bereiken tegen 2030. En de tijd dringt: er rest nog maar zes jaar om de SDG's te realiseren.

Het rapport formuleert de volgende aanbevelingen:

- *dat de volgende federale regering een ambitieuzer plan voor duurzame ontwikkeling aanneemt;*
- *dat dit volgende plan concrete doelstellingen vastlegt die de SDG's vertalen naar de Belgische beleidscontext;*
- *dat dit volgende plan meer regulerende en economische beleidsinstrumenten gebruikt en meer maatregelen met een onmiddellijk effect op de samenleving bevat;*
- *bij alle maatregelen van het volgende Federaal plan de verantwoordelijken en een tijdschema te vermelden, aangezien dat de uitvoering bevordert.*
- *dat de meeste maatregelen van het volgende Federaal plan interdepartementaal zijn;*
- *alle departementen aan te moedigen om actief aan de werkzaamheden deel te nemen en daarbij ook met andere actoren samen te werken;*
- *de SDG's in alle beleidsnota's te integreren;*
- *in de beleidsvoorbereiding vanaf het begin met alle SDG's rekening te houden;*
- *de impact van beleidsmaatregelen in voorbereiding op alle SDG's wetenschappelijk te analyseren;*
- *te investeren in de ontwikkeling van instrumenten voor die impactanalyse;*
- *die impactanalyse vanaf het begin in de beleidsvoorbereiding te integreren.*

Bron: Federaal Planbureau, Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2024, Stand van zaken en evaluatie, Juni 2024.

3.2. Aanbevelingen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling

Tussen maart en mei 2024 formuleerde de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) een reeks aanbevelingen gericht op het versterken en beter ondersteunen van het duurzame ontwikkelingsbeleid, waarmee men de wens uitdrukte om dit beleid beter te verankeren in de toekomstige werkzaamheden.

- In een boodschap verzonden op initiatief en in de vorm van een advies, ter attentie van de nieuwe federale regering, *vraagt de FRDO van de nieuwe federale regering een sterk engagement voor een ambitieus project van duurzame ontwikkeling dat in staat is coherente antwoorden te geven op de grote uitdagingen van de toekomst, op nationaal en internationaal niveau (...)*. Het stelt voor om dit engagement te vertalen in een aantal sociale contracten voor de toekomst, waarbij de nadruk ligt op de belangrijkste uitdagingen: klimaat en energie, hulpbronnen en circulaire economie, mobiliteit, biodiversiteit, financiering van de transitie, de SDG's en internationale samenwerking.

Bron: [Een boodschap van de FRDO voor de nieuwe federale regering](#), goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 1 maart 2024.

- In een advies uitgebracht op vraag van de minister bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling, doet de FRDO 5 aanbevelingen voor het volgende Federaal plan voor duurzame ontwikkeling:
 1. Streef naar een federaal plan dat zich verhoudt tot een SDG-implementatiestrategie.
 2. Zorg voor een federaal plan dat beantwoordt aan de wettelijke opdracht.
 3. Maak een plan dat vertrekt van een evaluatie van de uitvoering van de SDG's.
 4. Zorg voor een structurele en systemische aandacht voor beleidscoherentie.
 5. Maak een kwalitatieve en leesbare tekst die zich leent tot zinvolle participatie.

Bron: [Aanbevelingen van de FRDO voor het nieuwe federaal plan duurzame ontwikkeling](#), goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de FRDO op 27 mei 2024.

- In een advies uitgebracht op vraag van de minister bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling, doet de FRDO 5 aanbevelingen over de SDG-governance:
 1. Zorg voor een SDG-implementatiestrategie.
 2. Zorg voor een werkzame interfederale samenwerking.
 3. Garandeer een goede opvolging van de implementatie, met structurele participatie door het middenveld en het parlement.
 4. Bewaak beleidscoherentie met als doel de SDG's als geheel te beschouwen.

5. Zorg op EU-niveau voor een SDG-implementatiestrategie, een holistische aanpak en een structurele betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld.

Bron: [Aanbevelingen van de FRDO over de SDG-governance](#), goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de FRDO op 27 mei 2024.

3.3. Aanbevelingen van de audit van het Rekenhof

In 2020 onderzocht het Rekenhof de wijze waarop de overheid zich expliciet had geëngageerd en georganiseerd in het kader van de Agenda 2030. Zo ging het Rekenhof na of de Belgische overheidsniveaus een geschikt systeem hadden opgezet om de SDG's te bereiken en om de vooruitgang op te volgen en erover te rapporteren.

Na deze [audit](#) heeft het 13 aanbevelingen gedaan aan de verschillende machtsniveaus.

In 2022 heeft het Rekenhof een follow-up gegeven aan hun aanbevelingen, wat voor het federale niveau resulteerde in de volgende beoordeling:

	Volledig uitgevoerd
	In uitvoering / deels uitgevoerd
	Niet uitgevoerd

Aanbev.	Evaluatie	Commentaar van het Rekenhof
Nationale coördinatie en nationale indicatoren		
1		Op 5 mei 2022 besliste de IMCDO om een tweede Voluntary National Review (VNR) voor te bereiden en dit in New York voor te stellen op het High Level Political Forum van de Verenigde Naties in juli 2023. (...)De review werd midden 2023 afgerond en op 18 juli 2023 voorgesteld in New York.
2		De focus bij de heropstart van de IMCDO was de coördinatie van een tweede Voluntary National Review. Er werden geen andere afspraken gemaakt.
3		Het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS) keurde in februari 2021 een lijst van 116 indicatoren goed om de SDG's in België op te volgen. Van die 116 indicatoren zijn er momenteel 82 gepubliceerd op de website "Indicatoren van duurzame ontwikkeling" van het Federaal Planbureau (FPB). (...) Het debat moest er ook voor zorgen dat alle mogelijke uitsplitsingen van gegevens worden opgenomen.
Aanbevelingen voor het federaal niveau		
4		De IMCDO legde de focus van haar activiteiten op de voorbereiding en presentatie van de tweede VNR en niet op de bijsturing van de Nationale Strategie Duurzame Ontwikkeling. Het was voor de verschillende entiteiten dan ook niet mogelijk hun strategische plannen hierop af te stemmen (...).
5		Vervolgens keurde de federale regering (...), op 1 oktober 2021 een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling goed dat expliciet de SDG's als uitgangspunt neemt. Alhoewel dit nieuwe plan Agenda 2030 en de SDG's als leidraad neemt en de nadruk legt op een interdepartementaal optreden, blijkt het toch geen SDG-implementatieplan.

6		De studie die het FIDO in 2021 liet maken ging na of voor de zeventien SDG's, de 169 subdoelstellingen SMART geformuleerd zijn. Als dit niet het geval was, werd nagegaan of België SMART-doelstellingen heeft vooropgesteld of SMART-doelstellingen heeft onderschreven via Europese of internationale verdragen. Het huidige Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling 2021 voorziet in een verbeteringsproces rond die indicatoren en streefwaarden.
7		De wet van 5 mei 1997 stelt de betrokkenheid van burgers en relevante stakeholders voorop bij de opmaak van een Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. De ICDO deed dit bij de voorbereiding van het nieuwe plan door een schriftelijke raadpleging van de leden van de belangrijkste federale adviesraden en een dialoog met elke maatschappelijke groep. Het voorontwerp van het plan werd ook voorgelegd aan de bevolking tussen 9 april 2021 en 8 juni 2021.
8		De wet van 5 mei 1997 bakent de verantwoordelijkheden en taken van de ICDO in het kader van de voorbereiding en coördinatie van het FPDO duidelijk af. De samenstelling ervan is door de wet wel beperkt tot de FOD's en POD's, en omvat niet alle relevante federale overheidsinstellingen, zoals de Regie der Gebouwen of de NMBS. Het beleid inzake duurzame ontwikkeling is federaal wel verspreid over diverse actieplannen (federaal plan gender mainstreaming, federaal plan armoedebestrijding, federaal actieplan voor de circulaire economie enz.) die uitvoering geven aan de SDG's. De FRDO gaf als advies bij het FPDO aan dat voor een goede structurele opvolging door de verschillende wetgevende kamers, raden en burgers het aangewezen zou zijn dat in één overzicht wordt aangegeven welk plan of welke deelstrategie welke SDG's zal uitvoeren en wat hiervan de resultaten zijn.
9		Het nieuwe Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (2021) bevat geen raming van de nodige middelen voor de realisatie van de doelstellingen.
10		Het Federaal Instituut Duurzame Ontwikkeling (FIDO) maakte in 2021 voor het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling een update van de analyse van de kloof tussen de 169 subdoelstellingen van SDG's en de verbintenissen die de federale overheid is aangegaan om bij te dragen aan de verwezenlijking van die doelstellingen. In het kader van de voorbereiding van de volgende regeerperiode vroeg de ministerraad van 9 juni 2023 aan het FIDO om een nieuwe analyse te laten uitvoeren over de implementatie en verwezenlijking van de SDG's op het federale niveau en de uitdagingen hierbij voor een volgende regeerperiode.
11		Het Federaal Planbureau bracht in februari 2023 hun jaarlijks overzicht uit van indicatoren van duurzame ontwikkeling, samen met een update van de website www.indicators.be , die informeert over de vooruitgang van België op het vlak van de 17 SDG's. (...) Deze indicatoren zijn echter niet gekoppeld aan concrete maatregelen of projecten die uitgewerkt worden voor het realiseren van de SDG's.
12		De rapporten vanuit het Federaal Planbureau (FPB) evalueren het beleid ten aanzien van de SDG's aan de hand van een jaarlijks overzicht van indicatoren, maar ze koppelen die niet aan maatregelen of projecten uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO). (...) Op 23 mei 2023 publiceerde het FPB een nota over de evaluatiemethode die men gaat gebruiken voor de opvolging van het FPDO 2021 en over de eerste resultaten van het plan, zich gebaseerd op de verslagen van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Voortaan zou dit jaarlijks gebeuren.

13		De wet van 5 mei 1997 schrijft voor de federale overheid diverse rapporteringsmomenten voor, zoals de jaarlijkse verslagen van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Deze verwijzen veelvuldig naar de SDG's, maar de verslagen zijn geen opvolgingsrapporten die nagaan in welke mate een SDG-strategie wordt uitgevoerd.
----	---	--

Bron: [Rekenhof, Sustainable Development Goals - Agenda 2030 van de Verenigde Naties: implementatie, opvolging en rapportering door de overheden in België \(preparedness review\): opvolging van de aanbevelingen uit de audit van 2020](#)

3.4. De aanbevelingen van de Staten-Generaal voor een Rechtvaardige Transitie

De [Staten-Generaal voor een Rechtvaardige Transitie](#) werd georganiseerd in 2022 en 2023. Er werden talrijke stakeholders rond de tafel gebracht om samen na te denken over een sociaal en ecologisch wenselijke toekomst voor iedereen. Wetenschappers, werkgevers, vakbonden, ngo's, verenigingen, deskundigen van de federale overheid en burgers benadrukten wat de realiteiten en behoeften zijn om de transitie naar een duurzame samenleving in België te verwezenlijken. De aanbevelingen die men heeft geformuleerd, behandelen zeven thema's:

- Voldoen aan de gegevens- en kennisbehoeften: door een gebrek aan gegevens is het moeilijk om de sociale noden in verband met de rechtvaardige, ecologische transitie in te schatten. Er moet meer worden geïnvesteerd in gegevensverzameling, verkennend beleidsonderzoek en toezicht. De nadruk moet liggen op het verzamelen van gegevens, het opstellen van modellen en het monitoren van de resultaten van het overheidsbeleid met behulp van simulatiemodellen. Deze indicatoren moeten openbaar worden gemaakt in officiële opvolgingsverslagen, alsook in nationale plannen voor een rechtvaardige transitie. Ook moet er worden samengewerkt met de statistiekdiensten en moet het gewestelijke beleid worden voorbereid.
- Ervoor zorgen dat de getroffen maatregelen zowel op sociaal en op milieugebied als doel hebben ongelijkheden te bestrijden: veel beleid ten gunste van duurzaam gedrag komt vooral de welgestelden ten goede [...]. Tegelijkertijd worden de kwetsbare groepen meer getroffen door maatregelen die vervuilend of energieverslindend gedrag ontmoedigen. Hybride beleidsmaatregelen die zowel milieu- als sociale doelstellingen beogen, moeten prioritair zijn [...].
- Versterken van de beschermingsmechanismen, uitsluiting vermijden: aandacht besteden aan de digitale kloof, zodat er niemand van de bevolking uitgesloten is. Er zijn in onze samenleving namelijk nog steeds mensen die geen digitale instrumenten hebben (bijv. een pc of een smartphone) en/of over onvoldoende digitale vaardigheden beschikken. In voorkomend geval moeten de overheidsdiensten een niet-digitaal alternatief aanbieden en moet er aandacht worden besteed aan de "cognitieve kloof". Om bijvoorbeeld het aandeel van hernieuwbare energie in de energiemix te kunnen verhogen, moet het consumentenverbruik (burgers en ondernemingen) beheerd worden. Ze moeten hun verbruik kunnen optimaliseren, met name in functie van de tarifiering, die kan variëren naargelang onder meer de productie van hernieuwbare energie. De regering zou overigens meer moeten

worden betrokken bij de schadeloosstelling met specifieke fondsen voor slachtoffers van natuurrampen.

- Zorgen voor begeleiding op het gebied van onderwijs, opleiding en activering op de arbeidsmarkt ter voorbereiding op ingrijpende veranderingen in de productiemethoden die een impact zullen hebben op de arbeidsmarkt. We moeten anticiperen op het banenverlies in bepaalde sectoren en op het creëren van werkgelegenheid in andere. De overheid moet economische innovatie aanmoedigen, maar ook het "exnovatieproces" begeleiden. Onder exnovatie wordt verstaan: processen van destabilisatie, achteruitgang en afschaffing van koolstofintensieve industrieën, technologieën, businessmodellen en praktijken en/of processen die andere systemische duurzaamheidsproblemen veroorzaken (milieu, sociaaleconomisch, stedenbouwkundig etc.).
- Het aanmoedigen van gedragsveranderingen aanpassen aan de verschillende profielen: dat betekent dat een verscheidenheid aan milieuvriendelijk gedrag moet worden erkend en ondersteund in de plaats van de voorkeur te geven aan één standaardmodel. In de beleidsmaatregelen moet rekening worden gehouden met de manier waarop mensen uit verschillende sociale groepen hun ontwikkelingskansen ervaren.
- Leave no one behind: een brede participatie van alle lagen van de samenleving is nodig om de kwaliteit en de ondersteuning van het beleid te waarborgen, alsook om een wettelijke verplichting die is vastgelegd in tal van internationale instrumenten (betreffende de rechten van de mens), na te komen. [...] Deelname van mensen in armoede, hun verenigingen en hun netwerken is essentieel voor de uitwerking, uitvoering en evaluatie van beleid.
- De coördinatie en samenwerking verbeteren en hokjesdenken vermijden: het is belangrijk dat de verschillende entiteiten en beleidsterreinen beter samenwerken. De "one size fits for all"- en het hokjesdenken (per milieurisico) moeten worden vermeden. Daarnaast moet er naar beleidscoherentie worden gestreefd door integratie op alle beleidsdomeinen en duurzame coördinatie tussen alle bevoegdheidsniveaus. Idealiter zou deze samenwerking interfederaal, maar minstens intra-federaal moeten zijn.

3.5. De aanbevelingen van de derde gap analysis (2024)

A. Prestaties van België op het gebied van spillovers

De spillovers-index van de SDG's van het SDSN beoordeelt de nationale prestaties op een spectrum van 0 tot 100 op basis van ecologische, sociale, financiële en veiligheidsdimensies van spillovers, die telkens gekoppeld zijn aan een aantal indicatoren (zie figuur 4 hieronder). In 2023 scoorde België 50,57 op 100, waarmee het op de 160ste plaats stond van de 166 landen. In 2024 daalde de score van België tot 49,5. België ligt onder het gemiddelde van de andere OESO-landen, die gemiddeld 69,9 scoren. Ons land staat dus voor grote uitdagingen om de negatieve spillovers in vergelijking met de andere OESO-landen in te perken.

In de laatste analyse van de afwijkingen tussen de bestaande situatie en de SDG's (*gap analysis*) worden twee soorten aanbevelingen onderscheiden om de opvolging en het

beheer van de spillovers te versterken. De eerste betreft de ontwikkeling van nieuwe institutionele indicatoren die rekening houden met nieuwe uitdagingen, zoals indicatoren op basis van consumptie. De tweede bestaat uit aanbevelingen voor de invoering van solide mechanismen voor toezicht en beleidscoherentie.

B. Bijkomende inspanningen van België om de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen te bereiken

Ondanks alle inspanningen en de reeds bereikte doelstellingen moeten er nog inspanningen worden geleverd om een aantal belangrijke doelstellingen te bereiken. De derde analyse van de afwijkingen (*gap analysis*) geeft een overzicht van de doelstellingen die bijzondere aandacht vereisen en die per beleidsdomein als prioritair worden beschouwd.

Deze selectie werd gemaakt op basis van doelstellingen die:

- niet in de goede richting evolueren, of
- in de goede richting evolueren, maar niet snel genoeg om de doelstelling tegen 2030 te halen (op basis van een lineaire trend), of
- grote sociale gevolgen zouden kunnen hebben als ze achteruitgaan of niet worden bereikt.

Onderzoekers identificeren de volgende beleidsterreinen en SDG's:

- Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel & Internationale Solidariteit: SDG's 17.2, 17.11, 17.14.
- Binnenlandse Zaken - Justitie: SDG's 16.1, 16.5, 16.10.
- Energie - Economie: SDG 7 in het algemeen, meer bepaald SDG 7.3.
- Werkgelegenheid - Economie: SDG's 8.1, 8.5.
- Financiën, fiscaliteit en fraudebestrijding - Economie: SDG 16.6.
- Gelijkheid van vrouwen en mannen, gelijke kansen, diversiteit - Personen met een handicap - Sociale Zaken: SDG's 4.6, 5.2, 5.5, 5.b, 16.7.
- Sociale inclusie en armoedebestrijding - Sociale Zaken: SDG's 1.2, 10.3.
- Klimaat, Leefmilieu, Green Deal en Duurzame Ontwikkeling - Noordzee: SDG's 2.4, 2.5, 6.3, 11.6, 13, 14, 15.2.
- Mobiliteit: SDG 9.1.
- Volksgezondheid: SDG's 2.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.7.

Lijst met afkortingen

ABN	Algemene beleidsnota's
ADO	Actieplan Duurzame Ontwikkeling
BELINCOSOC	Belgian International Cooperation on Social Protection
CITES	Convention on International Trade of Endangered Species
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
DO	Duurzame Ontwikkeling
DOD	Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen – Idem SDG
EUTR	European Union Timber Regulation
FPB	Federaal Planbureau
FIDO	Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling
FOD	Federale Overheidsdienst
FPDO	Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling
FRDO	Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
GECES	Expert group on social economy and social enterprises
HRZKMO	Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
ICDO	Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling
IGVM	Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
IMCDO	Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling
LTV	Langetermijnvisie inzake Duurzame Ontwikkeling
NAR	Nationale Arbeidsraad
PCD	Policy coherence for development
POD	Programmatorische Overheidsdienst
RIA	Regelgevingsimpactanalyse
SBT	Science Based Targets
SDG	Sustainable Development Goals (van de Verenigde Staten) – Idem DOD
TFDO	Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau
VN	Verenigde Naties
WG	Werkgroep

Bijlage: Het FPDO 2021-2026 – Richtlijnen en interdepartementale acties in detail

Richtlijnen

De richtlijnen van het FPDO bevatten acties die door alle federale overheidsdiensten en programmatie diensten worden geïmplementeerd. Drie thema's bleven behouden.

1. Een versnelde uitvoering van de SDG's

Deze acties moeten bijdragen aan de SDG's 16.6, 16.7 en 17.14 en aan de doelstellingen 40, 41 en 43 van de Federale Strategische Lange Termijn Visie (LTV).

Meer precies:

→ De SDG's in het federale beleid vertalen

→ Bepalen van de opvolgingsindicatoren van de SDG's

- Een debat over de keuze van de indicatoren
- De indicatoren vastleggen

→ De SDG's in het federaal beleid integreren

- De SDG's in de beleidsnota's vermelden
- De SDG's in de bestuursovereenkomsten en plannen vermelden
- Deze initiatieven ontwikkelen in actieplannen van de cellen Duurzame Ontwikkeling
- De acties opvolgen
- De SDG's in de thematische actieplannen vermelden
- De impact op de SDG's analyseren
- De banden tussen verschillende coördinatoren versterken

→ Het bekend maken van de SDG's en het voorstellen van praktische hulpmiddelen voor de implementatie ervan

- Informeren en sensibiliseren
- Verzamelen van de bestaande hulpmiddelen inzake SDG's
- Ondersteuning op maat bieden aan het management en het middenkader van de FOD en andere federale instellingen
- Systematisch communiceren over de SDG's

→ Structureel in dialoog gaan met de belanghebbenden

- De federale adviesraden inventariseren
- Een handvest van participatieve methodes opmaken
- Een proces van structurele dialoog met de belanghebbenden organiseren
- Het project "Ervaringsdeskundigen" versterken

2. Beleidscoherentie

Deze acties moeten bijdragen aan de SDG's 10.2, 10.3 en 17.14 en tot de doelstellingen 3 en 52 van de Federale Strategische Lange Termijn Visie (LTV).

Meer precies:

→ Zorgen voor een effectieve coördinatie

- Algemene coördinatie van de uitvoering van de Agenda 2030
- Beleid op basis van interdepartementale mechanismen

→ Implementatie van beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling

- Inzet van instrumenten
- Zorgen voor een intersectionele benadering van de verschillende plannen

→ Zorgen voor samenhang in het optreden van de overheid

- Regelgevingsimpactanalyse
- Coherentie tussen gefedereerde entiteiten
- Beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling

3. De voorbeeldrol van de Staat versterken

Deze acties moeten bijdragen aan de SDG's 3.4, 5.5, 8.4, 8.5, 12.5, 13.2, 13.3 en 16.6, en aan doelstelling 43 van de Federale Strategische Lange Termijn Visie (LTV).

Meer precies:

→ Federale overheid als duurzame werkgever/organisatie

- Continu de aandacht vestigen op duurzaamheid via waardenacties
- Bevorderen van de gezondheid van medewerkers
- Re-integratie en heroriëntering van medewerkers bevorderen
- Loopbaan- en ontwikkelingskansen bieden voor alle medewerkers
- Diversiteitsmaatregelen binnen het openbaar ambt
- De inspanningen op het gebied van verantwoord beheer voortzetten
- Fietsgebruik ontwikkelen

→ Bevorderen van duurzame praktijken in het kader van de gunning van overheidsopdrachten

- De omzendbrief van 16 mei 2014 herzien met het oog op de aanpassing ervan aan de wetgeving en de praktijk
- Onderzoeken van de Europese Gids rond sociale aankopen met het oog op implementatie op federaal niveau
- Verhogen van de interne capaciteit van de diensten m.b.t. duurzame aankopen

- Onderzoeken van de aanbevelingen binnen het advies van de ICDO met het oog op implementatie
- Beter afstemmen van de activiteiten rond duurzame ontwikkeling, gender en overheidsopdrachten
- Bestuderen van de mogelijkheden om de Human Rights due diligence te integreren in de overheidsopdrachten en publiek-private partnerschappen voor de uitvoering van SDG's
- Updaten van de voedselrichtlijn van de gidsduurzameaankopen.be op basis van de "Van boer tot bord"-strategie

Interdepartementale acties

Interdepartementale acties worden uitgevoerd via samenwerking tussen federale overheidsdiensten en soms andere federale instellingen. Tijdens het FPDO-ontwikkelingsproces hebben de dialoog met belanghebbenden en de publieke raadpleging het mogelijk gemaakt om zes thema's te kiezen die transversale acties aanmoedigen:

1. Niemand achterlaten

De acties moeten bijdragen aan de SDG's 1, 3, 5, 8, 10. Op lange termijn moeten ze ook bijdragen aan de doelstellingen van de Langetermijn Strategische Visie voor duurzame ontwikkeling op het gebied van sociale cohesie en armoedebestrijding.

Meer precies :

→ Toegang tot de rechten voor iedereen garanderen

- Proefproject lanceren van een advocatenkantoor inzake rechtshulp
- Vergemakkelijken van de toegang tot sociale rechten voor iedereen

→ Versterking van de samenwerking tussen de federale overheden in het kader van het federaal plan armoedebestrijding

- De samenwerking met en tussen de andere federale overheidsdiensten versterken
- Het naast elkaar bestaan van het FPAB en de plannen van de gefedereerde entiteiten

→ Zorgen voor optimale werkomstandigheden voor iedereen

- Evaluatie van het sociaal beleid (met betrekking tot werkgelegenheid en sociale zekerheid)
- Combinatie van gezins- en beroepsleven
- Beoordeling van de mogelijkheid en de effecten van veralgemening van telewerk

→ Bouwen aan een grotere sociale cohesie

- Strijd tegen discriminatie en ongelijkheden

- Verbeteren van de gegevensverzameling over gelijkheid
- Bestrijding van sociale en ecologische ongelijkheden op het gebied van gezondheid

→ Systematisch bestrijden van alle aspecten van armoede

- Implementeren van een interfederale strategie ter bestrijding van dakloosheid en thuisloosheid
- Optrekken van de minimumuitkeringen richting de armoedegrens
- Een einde maken aan de rechtsonzekerheid van het statuut van samenwonende
- Bestrijden van een overmatige schuldenlast

2. Versterken van de veerkracht tegen risico's

De acties moeten bijdragen aan de SDG's 1, 3, 5, 8, 10. Tot ziens Via deze acties moet de PFDD bijdragen aan het behalen van SDG's 3, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 en 16, en de doelstellingen onder de thema's "gezondheid", "klimaatverandering" en "biodiversiteit" van de Federale Strategische Langetermijnvisie voor Duurzame Ontwikkeling.

Meer precies:

→ Beheren van de huidige en toekomstige rampenrisico's

- Een strategie voor het beperken van de rampenrisico's
- Ontwikkelen van een federaal beleid voor aanpassing aan de klimaatcrisis
- Het gezondheidsstelsel veerkrachtiger maken

→ Opvoeren van de strijd tegen de diverse vormen van illegale handel

- Illegale handel van hout en diersoorten bestrijden
- Inspectie van e-commerce handel door federale overheden versterken

→ Wijziging wet marien milieu

→ Uitwerken en uitvoeren een nationaal actieplan voor hormoonverstoorders

- Communiceren over de risico's van blootstelling aan hormoonverstoorders
- Identificeren van hormoonverstoorders en bevorderen van hun vervanging
- Bepalen welke economische instrumenten het gebruik van hormoonverstoorders zouden kunnen verminderen
- Werknemers beter informeren over de risico's van blootstelling aan hormoonverstoorders
- Verzamelen en vergelijken van gegevens over consumptie, gezondheidsaandoeningen en blootstelling aan hormoonverstoorders in het milieu en/of op het werk

3. Hervormen van de Belgische economie

Via deze acties moet het FPDO bijdragen aan de SDG's 7, 8, 9, 12, 13, 14 en 15 en aan de doelstellingen van de federale strategische langetermijnvisie voor duurzame ontwikkeling onder de thema's "consumptie- en productiewijzen", "energie", "voedsel" en "natuurlijke hulpbronnen".

Meer precies :

→ Naar een klimaatneutrale samenleving en economie

- Actieve bijdrage aan gesprekken op Europees en internationaal niveau
- Invoering van een structurele opvolging van de federale klimaatbeleidslijnen en -maatregelen

→ Overgang naar een circulaire economie

→ Ontwikkelen van de deeleconomie

→ Ontwikkelen van de functionele economie

→ Meer zichtbaarheid en geloofwaardigheid voor de sociale economie

- Organiseren van de interfederale samenwerking op het gebied van de sociale economie
- Opstellen van een federaal actieplan voor de sociale economie
- Vaststelling van betrouwbare nationale indicatoren en geglobaliseerde nationale statistieken
- Volgen van het Europese beleid en participeren in een ambitieuze Europese agenda

→ Vergemakkelijken van de keuze van duurzame producten

- Proefproject voor dubbele prijsstelling van energieverblindende producten
- Energie labeling (Ondersteuning en innovatie van duurzame en innovatieve producten en diensten)
- Bewustmaken en voorlichten van de burgers om hen aan te moedigen zich duurzamere consumptiepatronen eigen te maken

→ Ondersteunen van het vertrouwen in de digitale omgeving

→ Verantwoordelijk en duurzaam produceren

- Het ontwikkelen van een platform voor het karakteriseren van nanodeeltjes door middel van traceerbare metingen
- Optimalisatie van zandontginning in het Belgisch deel van de Noordzee

→ Beginnen aan de overgang van de voedselsystemen

- Uitvoering van de nationale strategie inzake bestuivers voor het federale niveau
- Maatschappelijk debat over de overgang van de voedselsystemen

4. Veranderen van mobiliteitsmodel

De hier voorgestelde acties beogen onder meer een bijdrage aan de SDG's 11.2 en 13 en aan de doelstellingen van de strategische langetermijnvisie voor duurzame ontwikkeling onder het thema 'Mobiliteit en Transport'.

Meer precies:

→ Vermindering van de milieueffecten van het wegverkeer

- De verkoop van voertuigen die voldoen aan de norm van zero-emissie-doelen
- Een alternatief mobiliteitsbudget vastleggen
- De koolstofneutraliteit voor bedrijfswagens bereiken
- Een mogelijke aanpassing van de belasting op bedrijfswagens onderzoeken
- Strengere productnormen ondersteunen
- De platformen voor het delen van verplaatsingsmiddelen ondersteunen
- Een mogelijke aanpassing van de belasting op de bedrijfsvoertuigen onderzoeken

→ Het aantal verkeersslachtoffers drastisch verminderen

- De Staten-generaal van de Verkeersveiligheid organiseren
- Recidive en straffeloosheid bestrijden
- Alternatieve sancties ontwikkelen
- Grensoverschrijdende overtreeders vervolgen

→ Het gebruik van de fiets bevorderen

- Verlaging van het btw-tarief bij aankoop van een fiets
- Fietsdiefstallen bestrijden
- De intermodaliteit tussen trein en fiets ondersteunen
- Analyse van de eventuele aanpassingen van het verkeersreglement ten voordele van de actieve verplaatsingswijzen

→ De milieu-impact van het luchtvervoer verminderen

- De wijze bestuderen waarop het principe 'de vervuiler betaalt' kan worden ingevoerd in de luchtvaartsector
- Op Europees niveau pleiten voor het verbod op korte afstandsvluchten

5. Financiering

Deze acties moeten bijdragen aan de SDG's 8 (8.3 en 8.10), 9 (9.1, 9.2, 9.3, 9.4), 10 (10.5, 10.b), 12.c, 16.4 en 17.14.

Meer precies:

→ Financiering van de transitie van de Belgische economie

→ Het relance- en investeringsplan afstemmen op de SDG's

6. Internationaal

Samen moeten deze maatregelen bijdragen aan het behalen van de SDG's 1.3, 2.3,

2.4, 3.8, 5.4, 5.a, 8.5, 8.7, 8.8, 8.b, 10.4, 12.4, 12.6, 13.1, 13.2, 14.1, 14.2, 15.1, 15.2, 15.4, 15.5, 15.7, 15.c, 16.4 en 16.5, en doelstellingen 3, 5, 8, 9, 10, 11, 22, 27, 28, 30, 31, 32, 37, 39, 41, 42, 48 en 55 van de Strategische Langetermijnvisie voor Duurzame Ontwikkeling.

Meer precies:

→ Duurzame transitie en klimaatfinanciering

- Energie en klimaat diplomatie
- klimaatfinanciering

→ Het beleid rond 'ondernemingen en mensenrechten' verder mainstreamen in het federaal beleid rond duurzame ontwikkeling

→ Vrijwillige bijdrage aan de "United Nations Office on Drugs and Crime" voor de financiering van het fonds "combatting corruption linked to Wildlife and forest crime and corruption in africa"

→ Een federale strategie voor duurzame voedselimportketens implementeren (Beyond Food)

- De effectieve lancering van Beyond Food verzekeren
- Uitvoeren en opvolgen de 'Beyond Food'-acties
- Evalueren en herzien

→ Pleiten voor een universele sociale bescherming

- De Belgische expertise beschikbaar stellen
- De samenwerking en coördinatie versterken
- Beplemen in internationale fora

→ Promotie van waardig werk

→ Strijd tegen de misdaad van ecocide.

Colofon

Publicatie : Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling 2021-2026 – Rapport van de ICDO-leden

Verantwoordelijke uitgever: Dieter Vander Beke,

Voorzitter van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO)

Publicatie januari 2025

Het secretariaat van de ICDO wordt verzorgd door het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO), Hertogstraat 4, 1000 Brussel.

Tel.: 02/501.04.62